Serie nouă
SEPTEMBRIE 2022
9
(CCLIV)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Interviu cu Daniel Jinga, manager Opera Naţională din Bucureşti
✓Festivalul "Enescu şi muzica lumii"
✓Opera din Tel Aviv - *La traviata*
✓Remember Festivalul de la Mamaia (3)
✓În căutarea stelelor cu nume
✓"Confesiunile" lui Paul Surugiu-Fuego

În imagine:
Daniel Jinga

”À la guerre comme à la guerre”

Laurențiu Năsturică (Lorenz Nasturica-Herschkowitch) este unul dintre violoniştii români cu o carieră internațională spectaculoasă. Absolvent al Liceului de Muzică ”George Enescu” (pe holurile căruia cânta cu patimă, orice, de la Paganini la Hora Mărțişorului), a studiat apoi la Conservatorul bucureştean, perfecționându-se cu reputatul pedagog Ştefan Gheorghiu. Emigrat în Israel, a ajuns ulterior la Filarmonica din München, unde Sergiu Celibidache l-a remarcat şi l-a numit concert-maestru, funcție pe care a avut-o trei decenii. Virtuozul maestru cântă pe vioara ”Rodewald” construită de Stradivarius în 1713.

Laurențiu Năsturică, dincolo de calitățile sale excepționale de lider de orchestră, a cântat şi ca solist şi a şi dirijat formații camerale, una dintre ele fiind un ansamblu alcătuit din cei mai buni instrumentişti ai germani şi austrieci, iar alta un ansamblu de violonişti care toți dețin câte un Stradivarius.

Am aflat recent că a devenit primul artist român ”victimă colaterală” a sancțiunilor anti-Putin... Pentru că a colaborat intens cu dirijorul Valery Gherghiev (fostul director artistic al Filarmonicii din München) şi pentru că a efectuat turnee în Rusia şi a avut o colaborare contractuală cu Orchestra Teatrului Academic de Operă şi Balet ”Mariinski” din Sankt Petersburg, acum a ajuns să aibă aceeaşi soartă cu fostul său şef: a fost determinat să părăsească formația simfonică din capitala Bavariei, ca răspuns la lipsa lui de reacție față de politica de izolare a Rusiei pe plan internațional. La împlinirea vârstei de 60 de ani, a primit o notă... de lichidare, fără să mai conteze calitățile sale muzicale şi contribuția lui personală, îndelungată, efectivă şi intensă, la gloria Filarmonicii – lucru remarcat de maeştri precum Sergiu Celibidache, Zubin Mehta, Daniel Barenboim, Semion Bîcikov, Dmitri Kitaenko, Lorin Maazel, Christian Thielemann, Valery Gherghiev etc. În afara concertelor cu orchestra münchenezâ a mai fost invitat al multor ansambluri de prestigiu din Germania, cum ar fi Bayerische Staatsoper, Bayerischer Rundfunk, Westdeutschen Rundfunk, Mittleldeutscher Rundfunk, Südwestrundfunk, Norddeutschen Rundfunk, Philharmonische Oktett Berlin ori Berlin Philharmonic Virtuosos, the Sextet of the Berlin Philharmonic, Sinfonietta Berlin, Munich Philharmonic Chamber Orchestra.

A fost în tot acest timp un concert-maestru excepțional, dar... nu a condamnat invazia din Ucraina. Ca să nu fie probleme, “a plecat la cerere”, “s-a retras”, “a renunțat la colaborarea cu orchestra”. Şi asta în condițiile în care, potrivit revistei ”The Strad”, nu demult Münchner Philharmoniker făcuse următoarea declarație: „Am examinat din punct de vedere legal această formă de muncă pe timp parțial a domnului Nasturica la orchestra Mariinsky. Rezultatul este că nu există obiecțiuni din perspectiva legilor muncii. Cât despre cât de justificabil este din punct de vedere etic, răspunsul poate veni doar de la cel în cauză”...

Pe site-ul agenției de impresariat Felsner Lorenz Nasturica-Hershkowitch este caraterizat astfel: ”Unul dintre cei mai respectați lideri de orchestră şi violonişti,

Lorenz Nasturica-Herschcowitch cântă în mod regulat cu Münich Philharmonic Orchestra, Mariinsky Stradivarius Ensemble, NHK Symphony Orchestra şi alte mari orchestre ale lumii. Carismaticul violonist conduce Berlin-München-Wien Philharmonic Octet şi alte ansambluri şi orchestre simfonice în concerte, turnee şi proiecte discografice. Masterclass-urile sale şi evaluarea profesională a concert-maeştrilor altor orchestre sunt la mare căutare”.

Probabil, cu asemenea carte de vizită compatriotul nostru nu va rămâne pe drumuri, existând variate perspective de continuare a activității sale solistice, orchestrale, dirijorale şi pedagogice.

Mihai COSMA

DIN SUMAR

Interviu cu Daniel Jinga............................2-3
45 de ani de “Pro Arte”..............................4-5
Festivalul “Enescu şi muzica lumii”........5-7
La traviata - Tel Aviv..........................10-12
Cântăreţi români peste hotare...................13
Stagiune estivală la Teatrul Herăstrău..20-21
Festivalul de la Mamaia (3)...................24-28
În căutarea stelelor... cu nume (V)........34-37
Redutele şlagărului (7)..........................38-41
“Confesiunile” lui Paul Surugiu-Fuego....44-47

Opera Națională București în viziunea noului său manager: Daniel Jinga

Norela-Liviana Costea: *Domnule Daniel Jinga, recent ați câștigat concursul pentru postul de manager al Operei Naționale București. Care este viziunea care v-a adus acest rezultat?*

Daniel Jinga: Viziunea mea are la bază armonizarea dintre două linii: cea conservatoare și cea inovatoare. Pe de o parte, opera este un gen conservator, un gen care trebuie să se supună unor rigori fără de care nu poate funcționa; pe de altă parte dorința mea este de a atrage categorii noi de public, de a face educație prin cultură, și mă preocupă foarte tare viitorul îndepărtat al operei, care nu poate fi unul frumos fără ca publicul să fie educat încă de pe acum, chiar de pe băncile școlii primare, prin proiecte și programe care să se adreseze și celor mici.

N.L.C.: *Considerând cele de mai sus, ne puteți spune care sunt noutățile din repertoriul stagiunii care stă să înceapă? Vor fi gândite producții simfonice sau de altă natură, ori noi colaborări cu teatre internaționale?*

D.J.: Prima parte a stagiunii a fost gândită înainte ca acest concurs să aibă loc, și este normal ca eu să rămân consecvent cu ceea ce am gândit în poziția de manager interimar. Dacă aș fi „moștenit" o altă viziune, cu siguranță aș fi promovat proiectele respective, pentru că în domeniul nostru proiectele trebuie gândite cu măcar un an înainte, ideal chiar cu doi. Vă pot spune că în această primă parte a stagiunii, Opera Națională București va prezenta publicului câte o premieră în fiecare lună (ceea ce este deja un efort considerabil). Vom deschide stagiunea cu *Povestirile lui Hoffmann* – o operă accesibilă deopotrivă publicului matur, dar și copiilor, pentru că sunt nenumărate momente „de poveste" care îi vor atrage pe cei mici către operă. În luna noiembrie vom aduce o nouă premieră, baletul *Lacul lebedelor* care, consider eu, este de asemenea un titlu potrivit atât pentru copii, tineri, dar și adulți. În noiembrie, Opera va avea și prima ei premieră de *musical* – vom monta *Fantoma de la Operă* (de fapt, unde în altă parte decât la Operă putea fi montat acest *musical*?).

Acest gen va atrage cu siguranță categorii noi de public, iar eu consider că ei vor veni pentru *musical*, dar vor rămâne în final pentru operă. (Eu sunt unul dintre aceia care au fost cuceriți de operă în acest fel. Am început să dirijez *musical*, apoi operetă, după care, acum descopăr parfumul și profunzimile operei tradiționale.)

N.L.C.: Musicalul *este o alegere destul de neconvențională pentru operă...*

D.J.: ... în schimb este un lucru pe care toate operele mari l-au făcut și îl fac. Eu am crezut că a fost ideea mea, chiar am fost mândru (pentru scurt timp) de ideea pe care am avut-o de a atrage astfel publicul la operă, dar urmărind stagiunile marilor opere, mi-am dat seama că această abordare a fost de mult utilizată de ei.

N.L.C.: *Ne puteți da câteva nume din invitații pe care v-ați propus să îi aduceți pe scenă sau în spatele ei, alături de soliștii instituției?*

D.J.: În fiecare lună avem invitați, în special din numele românești care au cariere internaționale: Elena Moșuc, Ruxandra Donose, Teodora Gheorghiu, Ramona Zaharia, și mulți alții – acestea fiind doar câteva nume care se află pe afiș până la finalul lunii decembrie. (Trebuie să amintesc că, tot în luna noiembrie vom avea un spectacol cu *Nunta lui Figaro*, unde invitați vor fi Valentina Nafornită și baritonul ucrainean Iurii Samoilov.)

N.L.C.: *Puteți să ne oferiți exemple de producții ale sezoanelor trecute, pe care le veți păstra și pe viitor?*

D.J.: Toate producțiile sunt păstrate. Acesta este secretul unui teatru „de repertoriu" – avem un întreg tezaur care se joacă alternativ. Teatrul „de proiect" merge pe ideea că aduce în fața publicului un titlu pe care îl va rula până la epuizare, după care va aduce un altul... Opera Națională bucureșteană este cea mai importantă scenă lirică a țării și trebuie să rămână teatru „de repertoriu"; cu alte cuvinte, acest travaliu, acest mare volum de muncă trebui păstrat.

N.L.C.: *Există perspective de a atrage și diverse sponsorizări sau sunt luate în considerare modalități de a face din această instituție una cât mai performantă din punct de vedere financiar?*

D.J.: Există posibilitatea de a atrage noi sponsori și finanțatori, iar noi facem asta de fiecare dată. O parte din veniturile proprii vin chiar din organizarea de evenimente (destul de frecventă) în sala Operei Naționale, dar cred că este important să găsim un echilibru între a obține aceste venituri (pe care apoi să le reinvestim în producția artistică), și un program care să nu devină foarte obositor pentru angajații ONB, care au ca misiune principală să aducă în fața publicului spectacole de operă și balet.

N.L.C.: *Dacă vi s-ar cere să alegeți o operă, un balet, care ar putea să devină emblema spirituală a instituției în următorul secol de existență care începe chiar anul acesta, care credeți că ar fi aceea?*

D.J.: *Oedipe* este „nava amiral" a repertoriului Operei Naționale București, și se pare că va rămâne astfel mult timp de acum încolo. Dar nu eu am ales acest titlu, și nu cred că ar putea-o face cineva. Aceste lucruri „se aleg", se decupează de la sine... nu cred că cineva ar putea să mă contrazică sau ar putea să răspundă altfel la întrebarea dumneavoastră.

N.L.C.: *Cum vedeți Opera peste următorii cinci ani, ca imagine de ansamblu?*

D.J.: Sunt conștient că există diferențe între ce sper, ce cred și ceea ce va fi în următorii ani. Eu sper că va fi mult mai aproape de Europa, că va avea un public mult mai numeros, mai divers și mai bine educat; cred că va avea artiști mai relaxați și mai bine informați, mai pasionați; și mai sper că va avea un spațiu renovat, adecvat, propriu pentru calitatea noastră de stat european și pentru statutul de capitală pe care îl are Bucureștiul.

Norela-Liviana COSTEA

45 de ani de "Pro Arte"

Vocea umană este considerată de mulți muzicieni ca fiind atât cel mai elaborat cât şi cel mai sensibil instrument muzical, aceasta având la dispoziție o paletă de expresie aparent infinită.

În data de 2 august, Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti a găzduit concertul aniversar a 45 de ani de la reînființarea Corului Universității din Bucureşti, Corul "Pro Arte". Istoria acestui ansamblu începe în anul 1949, când dirijorul şi compozitorul Marin Constantin fondează Corul Universității din Bucureşti. Acesta pasează conducerea ansamblului în anul 1950 dirijorului Nicolae Ciobanu, care urma să ocupe această poziție pentru următoarele două decenii.

În acei ani, numeroşi dirijori şi muzicieni români de succes şi-au realizat practica studențească cu acest cor, care, de asemenea, a avut parte de multe premii I la diferite concursuri din țară. Când Nicolae Ciobanu a plecat în Germania, Corul Universității din Bucureşti a fost dizolvat. În anul 1976, însă, Ligia Balica, studentă în anul doi la Conservatorul din Bucureşti, a avut inițiativa de a reînființa Corul Universității, la început doar cu studenții Facultății de Biologie alături de care, după doar două luni de activitate, a avut bucuria de a obține premiul I pe țară. Ca urmare, studenți de la toate facultățile s-au alăturat ansamblului, acesta devenind noul Cor al Universității din Bucureşti redenumit, ulterior, „Pro Arte". Alături de Ligia Balica formația a înflorit, acumulând premii atât la concursuri din țară cât şi din străinătate şi realizând numeroase înregistrări şi concerte, până când dirijoarea a ales să se stabilească în Statele Unite ale Americii, unde şi-a continuat riguros atât activitatea dirijorală cât şi pe aceea solistică, la vioară şi voce.

Mărturisesc faptul că muzica corală nu m-a preocupat niciodată în mod special, totuşi, păşind în 2 august în sala "George Enescu", atitudinea mea în relație cu această importantă latură a muzicii occidentale era una obiectivă, deschisă şi plină de curiozitate. Într-o sală aproape plină, atmosfera generală a întregii seri a fost una încărcată de nostalgie. Mulți foşti membri ai Corului "Pro Arte" se aflau în public, probabil cu gândul la muzica frumoasă pe care au cântat-o în acest ansamblu, de-a lungul anilor, alături de colegi şi prieteni. Dirijoarea Ligia Balica Vascan locuieşte, în continuare, peste ocean, dar a venit în țară special pentru acest concert aniversar. Totuşi, cea mai mare parte a repetițiilor au fost realizate la distanță în mediul online, iar acest lucru este în sine o realizare impresionantă pentru un ansamblu de orice tip!

Programul concertului a fost compus din două părți, echilibrat dimensionate de către conducătoarea formației. Prima parte a cuprins piese româneşti de secol XX cu influențe folclorice, scrise de Nicolae Oancea, Gheorghe Danga, Nicolae Ursu, Tudor Jarda, Marțian Negrea, Paul Constantinescu şi Alexandru Paşcanu. Fiecare piesă a fost precedată de o scurtă introducere rostită mereu de un alt membru al corului. Muzica interpretată consider că a fost cum nu se putea mai curată, muzical vorbind, ceea ce mă face să cred că Pro Arte şi-a păstrat standardele de calitate artistică de odinioară, din vremea sa cea mai înfloritoare. Desigur, trebuie ținut cont şi de vârsta tuturor acestor corişti entuziaşti, iar în condițiile acestea am fost cu atât mai impresionat de intonația omogenă, la care s-a adăugat şi o deosebită agilitate ritmică, ale respectivelor voci, în perfectă coordonare cu intrările dirijorale, elegante dar ferme, mai ales în cazul pieselor alerte din program ce ar fi putut reprezenta o provocare semnificativă pentru orice ansamblu coral.

Foto: Marius Văjoaica

Loredana Baltazar, Corul "Pro Arte", dirijoare Ligia Balica Vascan

După pauză, partea a doua a concertului a cuprins în special madrigale de compozitori precum Giovanni Gastoldi, Hans Leo Hassler, Orlando di Lasso, Henry Purcell, Giulio Caccini, Francisc Hubic, Daniel Frederici şi Stephen Schwartz. Deşi stilistic repertoriul s-a schimbat, Corul "Pro Arte" a reuşit să demonstreze virtuozitate, în aceeaşi măsură ca în partea întâi. Spre mijlocul celei de-a doua părți s-a ținut un emoționant moment de reculegere în memoria acelor membri ai ansamblului "Pro Arte" care astăzi nu mai sunt printre noi şi, în acest context, Marius Iacomi, membru al corului, a interpretat ireproşabil prima parte din *Sonata nr. 14 pentru pian* de Ludwig van Beethoven, încărcând sensibil solemnitatea acestei rememorări. La acelaşi instrument, pianista Loredana Baltazar a avut o contribuție excelentă în acompanierea corului la anumite piese, dintre care inedită, din punctul meu de vedere, a fost ultima, *For Good* de Stephen Schwarz, într-un

Foto: Marius Văjoaica

aranjament de Mac Huff. Aceasta ultimă lucrare, parte a unui musical din 2003 intitulat *Wicked*, a reprezentat un imens salt stilistic comparativ cu restul programului şi, cred eu, un foarte bun punct de încheiere pentru un concert minunat.

Aş zice că unul dintre cele mai bune tipuri de concerte la care aş putea participa este acela în care vin fără nici un fel de aşteptare, dar plec cu sentimentul că am experimentat ceva cu totul şi cu totul special. În 2 august am avut parte de aceasta experienţă!

Filip MIHĂILESCU

Sinaia 2022. Cea de a XXIII-a ediţie a Festivalului enescian al muzicii

Capul de afiş al evenimentelor estivale, în luna august, a fost deţinut la Sinaia de evoluţia mai mult decât captivantă a tinerilor muzicieni dar şi a artiştilor consacraţi cei care au dat împreună un farmec aparte evenimentelor muzicale sezoniere grupate, nu de azi, nu de ieri, sub genericul „Enescu şi muzica lumii". Este evenimentul care celebrează personalitatea maestrului tocmai în săptămânile lunii august, ziua de 19 fiind momentul comemorativ central care a marcat de această data împlinirea a 141 de ani ce au trecut de la naşterea maestrului.

Este gândul – l-aş numi - de aur al profesorului Marin Cazacu, directorul festivalului, iniţiatorul şi principalul organizator al acestuia, anume de a fi aşezat întreaga suită a evenimentelor sub semnul constituirii actului artistic de la nivelul celor mai tineri muzicieni performeri şi până la acela al maeştrilor.

Trebuie să recunosc, pentru un observator atent al vieţii noastre muzicale nimic nu poate fi mai emoţionant decât procesul constituirii, al creşterii unui grup muzical până la nivelul unui veritabil aparat orchestral, de la orchestra celor mici – orchestra „Junior", formată din copii cu vârste cuprinse între 12 şi 16 ani, şi până la orchestrele celor mai mari, orchestra „Sinfonietta" şi Orchestra Română de Tineret. Sunt ansambluri formate din tineri selecţionaţi din toată ţara, din marea majoritate a instituţiilor noastre de învăţământ artistic, ansambluri care se înnoiesc an de an sub semnul tinereţii fără de bătrâneţe a muzicii.

Ca în fiecare an recunoaşterea în plan european a urmat în mod firesc. După concertul de la Sinaia din Sala Cazinoului, după cel de la Ateneul Român, aflată sub conducerea dirijorului Gabriel Bebeşelea, Orchestra Română de Tineret a concertat la Hamburg în celebra sala Elbphilharmonie. Au fost prezentate cu mare succes ambele rapsodii enesciene de asemenea ciclul complet – foarte rar etalat în această formă – al celor *Opt dansuri maghiare* de Johannes Brahms. Solista celor trei seri de muzică a fost violonista sud-coreeană

AICI ŞI ACUM
PRIMĂRIA SINAIA
UCIMR
FESTIVALUL INTERNAŢIONAL
Enescu şi muzica lumii
9 AUGUST – 2 SEPTEMBRIE 2022
SINAIA / EDIŢIA A XXIII-A

MARŢI 9 AUGUST
Sinaia, Parcul Ghica, ora 19:00 (aer liber)
Nemuritorul Johann Strauss
Ansamblul Filarmonicii „George Enescu"
Rafael Butaru – vioară
Natalia Pancec – vioară
Iulia Goiană – violă
Bogdan Popa – violoncel
Monica Gemene – pian
Cătălin Răducanu – armoniu
Ioana Bălaşa – flaut
Alexandru Avramovici – clarinet

MIERCURI 10 AUGUST
Sinaia, Parcul Ghica, ora 19:00 (aer liber)
Muzică de film! Disney music!
Orchestra Junior
Dirijor Andrei Stănculescu
Solişti Raluca Stoica – soprană
Kyrie Mendel – bariton
La pian Mădălina Ene
Coloana sonoră a filmelor „Aladdin", „Pocahontas", „Frumoasa şi Bestia", „Regele Leu"

JOI 11 AUGUST
Sinaia, Sala Casino, ora 19:00
Familii de compozitori – Bach şi Haydn
Orchestra Junior
Corul Catedralei Sf. Iosif din Bucureşti
Dirijor Andrei Stănculescu
Soliste Sofia Smărăndescu – vioară
Cristina Fieraru – soprană
Victoria Burdea – soprană
Program: J. S. Bach, C.Ph. E. Bach, J. C. Bach, J. Haydn, M. Haydn

SÂMBĂTĂ 13 AUGUST
Sinaia, Biserica catolică, ora 19:00
Sub aripa Sfintei Marii
Ana Stănescu – soprană
Alexandru Costea – contratenor
La pian Tudor Scripcariu
Baroc, clasic, romantic!

DUMINICĂ 14 AUGUST
Sinaia, Parcul Ghica, ora 18:00 (aer liber)
Ansamblul folcloric „Cununa Carpaţilor"
Cântec, joc şi voie bună!

LUNI 15 AUGUST
Sinaia, Parcul Ghica, ora 19:00 (aer liber)
Ansamblul Violoncellissimo
Condus de Marin Cazacu
De la Baroc la .... Rock!

MIERCURI 17 AUGUST
Sinaia, Casino Sinaia, ora 18:00
Laureaţii Concursului Internaţional „George Enescu"
Recital Valentin Şerban – vioară
Ştefan Cazacu – violoncel
Invitat Cătălin Răducanu – pian
Program: G. Enescu, L. van Beethoven, R. Schumann, E. Ysaÿe, Carmen Petra Basacopol

JOI 18 AUGUST
Sinaia, Sala Casino, ora 18:00
Enescu forever!
Orchestra Română de Tineret
Dirijor Gabriel Bebeşelea
Solistă Suyoen Kim – vioară
Program: Johannes Brahms, George Enescu, Joseph Joachim

VINERI 19 AUGUST
Sinaia, Casa memorială George Enescu, ora 17:00 (aer liber)
„Enescu la el acasă"
Ştefan Aprodu – vioară
Cătălin Răducanu – pian
Program: George Enescu, Franz Waxman

DUMINICĂ 21 AUGUST
Sinaia, Primăria Sinaia, ora 18:00 (aer liber)
Clasic, jazz and more......
Soliştii Orchestrei Sinfonietta

MARŢI 23 AUGUST
Sinaia, Sala Casino, ora 19:00
Romanian Sinfonietta Orchestra
Dirijor şi solist Alexander Sitkovetsky – vioară
Program: W. A. Mozart, L. Van Beethoven, P.I. Ceaikovski

MIERCURI 24 AUGUST
Sinaia, Sala Casino, ora 19:00
Avanpremieră la Concursul Internaţional „George Enescu"
Izabela Ghergu – violoncel
Maria Marica – vioară
Gabriel Giţan – pian
Program: George Enescu, Claude Debussy, Serghei Prokofiev, Henry Wieniawski

JOI 25 AUGUST
Sinaia, Sala Casino, ora 19:00
Ansamblul Musica Viva
Andreea Butnaru – pian
Adrian Florescu – vioară
Florin Mitrea – violoncel
Proiecţie video, creaţie şi regie Andrei Nicolescu
Program: L. Van Beethoven, George Enescu, Stan Golestan, Alin Chelărescu, M. Balcău

VINERI 26 AUGUST
Sinaia, Casa memorială, ora 17:00
Avanpremieră la Concursul Internaţional „George Enescu"
Constantin Borodin – violoncel
Daria Tudor – pian
Program: George Enescu, D. Şostakovici, Carl Davidov

SÂMBĂTĂ 27 AUGUST
Sinaia, Parcul Ghica, ora 19:00
De la clasic la divertisment!
Soliştii Orchestrei Române de Tineret

LUNI 29 AUGUST
Sinaia, Sala Casino, ora 19:00
Avanpremieră la Concursul Internaţional „George Enescu"
Eva Garet – pian
Program: Frédéric Chopin, Franz Liszt, George Enescu

VINERI 2 SEPTEMBRIE
Sinaia, Sala Casino, ora 19:00
Orchestra Naţională de Tineret a Franţei
Dirijor Michael Schønwandt
Solistă Sarah Nemţanu – vioară
Program: Hector Berlioz, Edouard Lalo, Lili Boulanger, Maurice Ravel

Suyoen Kim, virtuoz încercat al instrumentului, deținătoare a unei adevărate colecții de importante distincții internaționale. Ne-a prezentat un opus concertant rar – foarte rar! – întâlnit pe afișele stagiunilor actuale, anume cel de al doilea *Concert pentru vioară și orchestră* de Joseph

Marin Cazacu

Joachim; autorul însuși, cu un secol și jumătate în urmă, a fost un celebru virtuoz al viorii, un colaborator apropiat al lui Johannes Brahms. Trebuie să recunosc, în epoca modernă această lucrare a fost, pe bună dreptate, dată uitării! Greu de spus dacă la noi, am avut parte de o primă audiție!

O relație de excepție s-a dovedit a fi fost stabilită între membrii orchestrei „Sinfonietta", tineri, adolescenți cu vârste de până-n douăzeci de ani, și minunatul violonist Alexander Sitkovetsky; este un artist ce face parte dintr-o celebră familie de violoniști ruși. O dată în plus am putut observa importanța educațională cu totul specială a marelui repertoriu clasic. Am în vedere de această dată *Divertismentul* mozartian *în re major* și prima *simfonie în do major* de Beethoven. Sunt opus-uri simfonice susținute cu aleasă strălucire instrumentală, cu un fermecător elan costructiv. Iar aceasta dat fiind emoționantul antren interior probat de comunicarea cu totul specială pe care conducătorul ansamblului în calitate de prim violonist, știe a o dezvolta în relația cu tinerii săi colaboratori.

Pe de altă parte, Orchestra „Junior" este ansamblul celor mai mici muzicieni care au fost prezenți la Sinaia; sunt copii cu totul dedicați muzicii, dedicați instrumentului lor. Cei mai tineri abia au împlinit doisprezece ani. Sub conducerea tânărului dirijor Andrei Stănculescu au susținut un program dedicat creației ce aparține marilor familii de muzicieni, Bach și Haydn. Li s-a alăturat Corul Catedralei Sf. Iosif din București, ansamblu cu participarea căruia a putut fi audiată *Missa Brevis* de Joseph Haydn, prima lucrare de acest fel datorată compozitorului.

Suyoen Kim, Orchestra Română de Tineret, Gabriel Bebeșelea

Da, au existat câteva evoluții cu totul notabile datorate laureaților ediției anterioare a marelui concurs enescian. Îi am în vedere pe violonistul Valentin Șerban, pe violoncelistul Ștefan Cazacu, tineri artiști cărora li s-a alăturat pianistul Cătălin Răducanu; au prezentat împreună, în sala Casinoului din Sinaia, pagini memorabile din marele repertoriu clasico-romantic și cel românesc. Câteva zile mai târziu, întregul program a fost reluat – de această data sub oblăduirea I.C.R. Berlin – cu participarea pianistului Cristian Niculescu; a fost o potrivită extensie, în plan european, a evenimentelor petrecute la Sinaia.

Fapt cu totul îmbucurător, programul concertelor camerale a găzduit câteva inedite evoluții solistice, inedite

Eva Garet

pentru marele public, anume tineri și foarte tineri muzicieni concurenți în cadrul ediției din acest an a marelui concurs enescian.

Îi am în vedere pe Eva Garet, un fabulous – după părerea mea – talent pianistic, actualmente elevă a

Sarah Nemţeanu, Orchestra Naţională de Tineret a Franţei, Michael Schønwandt

Colegiului bucureştean „George Enescu”, pe talentatul violonist Ştefan Aprodu, recent absolvent al Colegiului

Ştefan Aprodu

„Dinu Lipatti”, pe violonceliştii Izabela Ghergu şi Constantin Borodin, studenţi ai Universităţii bucureştene de Muzică, pe violonista Maria Marica, studentă a Universităţii din Saarbrucken, din Germania. În acelaşi context ţin a remarca evoluţia cu totul promiţătoare a cântăreţului Alexandru Costea, student al Universităţii bucureştene de Muzică, o voce înaltă de contratenor sopranist, voce ce necesită o îngrijire atentă într-un repertoriu ce aparţine prioritar muzicii baroce.

Săvârşit sub semnul unei autentice străluciri sărbătoreşti, recenta ediţie – cea de a XXIII-a – a Festivalului prilejuit de ziua de naştere a lui George Enescu, s-a încheiat aici, la Cazino Sinaia, cu evoluţia în adevăr entuziasmantă a Orchestrei Naţionale de Tineret a Franţei, ansamblu aflat sub conducerea reputatului maestru al baghetei care este dirijorul danez Michael Schønwand. Au susţinut un program dedicat integral muzicii franceze! Este climatul în care a crescut şi a evoluat George Enescu însuşi. Au putut fi audiate pagini de mare strălucire orchestrală, lucrări datorate lui Hector Berlioz, lui Maurice Ravel, dar şi celebra *Simfonie spaniolă pentru vioară şi orchestră* de Eduard Lalo, lucrare susţinută cu participarea solistică – în adevăr strălucită! - a violonistei Sarah Nemţeanu, prim-violonistă a Orchestrei Naţionale a Franţei. Aspect inedit, am putut audia, de asemenea, o lucrare de mare fineţe expresivă, de mare rafinament timbral, anume *D'un soir triste* şi *Un matin de Printemps* de Lili Boulanger, una dintre cele două surori muziciene cu care a colaborat Enescu la Paris.

Cu totul notabil, suita evenimentelor muzicale petrecute la Sinaia în luna august, a inclus câteva programe destinate publicului larg, muzică de largă adresare, dar de o calitate cu totul excepţională, momente susţinute în marele parc al localităţii, în apropierea lacului ornat de fântîni arteziene, sau în faţa primăriei oraşului. Multe dintre aceste momente au fost înjghebate şi realizate la iniţiativa acestor minunaţi tineri muzicieni care – am această speranţă! – vor urca mâine pe scenele importante de concert.

Aştept – poate pe drept cuvânt – ca într-una dintre ediţiile viitoare ale Festivalului enescian, aici, la Sinaia, măcar una dintre formaţiile noastre să susţină un program integral de muzică românească!

În bună parte dezideratul a fost împlinit prin participarea ansamblului „Musica Viva” – pianista Andreea Butnaru, violonistul Andrei Florescu, violoncelistul Florian Mitrea, într-un proiect susţinut de Administraţia Fondului Cultural Naţional. Am putut audia pagini enesciene mai puţin cântate, pagini de muzică românească demult uitate sau altele cu totul recente; de asemenea marele *Trio în si bemol major* de Beethoven.

Dumitru AVAKIAN

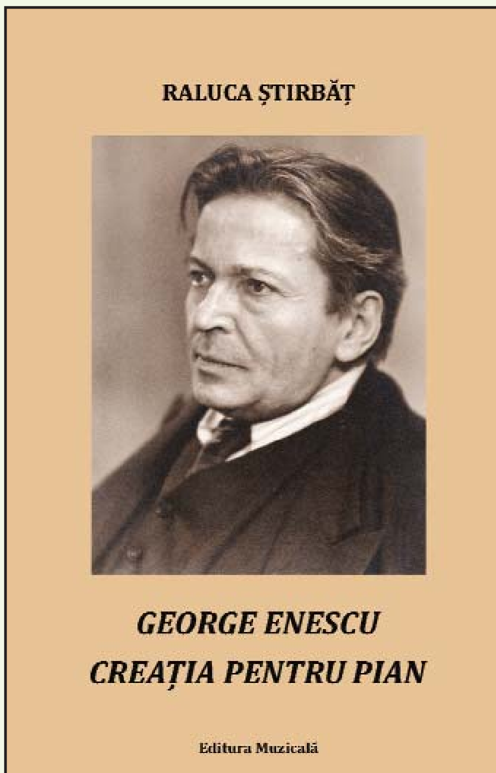
Musica Viva

Raluca Ştirbăţ:
George Enescu - creația pentru pian

Am citit cu luare aminte cartea Ralucăi Ştirbăţ intitulată „George Enescu - creația pentru pian”, apărută de curând la Editura Muzicală. Este vorba de sintetizarea tezei de doctorat a artistei într-o lectură vie şi accesibilă nu numai profesioniştilor, dar şi melomanilor pasionați de Enescu.

În paralel, am reascultat înregistrările pianistei, apărute în 2015 la Hänssler Classic, „George Enescu - Complete works for piano solo”. Nici nu aş fi putut concepe să scriu ceva altminteri.

Avem aici de a face cu lucrarea ideală, care combină reflexiunile unei erudite muzicologe cu cele ale unei recunoscute interprete, care şi-a consacrat în mare parte cariera dezvăluirii lumii sonore atât de speciale şi de insolite a marelui compozitor european.

Fiindcă nu orice pianist concertist poate scrie ca un autentic muzicolog şi nu mulți muzicologi pot aborda pianul cu desăvârşirea instrumentală a Ralucai Ştirbăţ! Această combinație este unică. Compozitorii dedicați creației enesciene deseori citați în lucrare (Pascal Bentoiu, Ştefan Niculescu, Myriam Marbe, Cornel Țăranu, Dumitru Bughici, Marcel Mihalovici) au viziunea lor proprie de creatori, aud spațialitatea sonoră şi se situează deci de aceeaşi parte a baricadei cu Enescu, fiindcă îşi construiesc şi ei lumile lor. Muzicologii - şi aici trebuie menționată înaintea tuturor extraordinara Clemansa Liliana Firca -, analizează muzica pornind doar de la codul magic pe care îl reprezintă partitura, - finalizată sau nu, cum este de multe ori cazul în lucrările enesciene -, pe care o decortică după legi diferite de cele ale creatorilor. Raluca Ştirbăţ are viziunea interpretului, adică a acelui traducător al intențiilor componistice, care se joacă desăvârşit cu sunetele şi ritmurile, cu rafinate subtilități bucovinene, cu o paletă de culori şi camaieu de tonuri demnă de un pictor impresionist, dar şi de unul mai turmentat ca romanticul Delacroix, sau de unul vizionar, cu mult înaintea timpului său, ca Turner. Profunzimile de straturi care navighează pe planuri diferite sunt expuse deodată la lumină.

Revenind la carte, constatăm aceeaşi seriozitate şi grijă pentru detalii, pentru cercetarea amanunțită, cu talent de detectiv, care nu exclude umorul, uneori şi o mică doză de ironie. Scrierea este fluentă, lipsită de locuri comune, într-un cuvânt, modernă. Căci se întâmplă de prea multe ori ca lucrările de tip ştiințific să sufere de cantonarea în bisericuța specificului lor şi să nu poată interesa pe altcineva decât pe alți cercetători, care se apleacă asupra aceluiaşi subiect. Nu este cazul aici.

Raluca Ştirbăţ are şi o mare capacitate de a se entuziasma pentru subiectul abordat. Cum a înțeles că nimic nou nu poate fi înfăptuit fără pasiune, se dedică creației enesciene pentru pian cu acelaşi elan cu care a reuşit incredibila performanță de a readuce la viață casa din Mihăileni, proprietate a mamei lui Enescu, în care acesta a terminat *Bourrée* (*nr. 4* din *Suita pentru pian op.10 în re major*, *„Des cloches sonores”*). La fel, domnia sa vorbeşte şi despre *Sonatensatz în fa diez minor pentru pian* (1912), înregistrată de pianistă în premieră absolută - pe care o denumeşte şi *Sonata Torso pentru pian*, adevarată verigă lipsă în creația enesciană. Această sonată, considerată de Pascal Bentoiu „genial de destabilizantă” nu este altceva decât o primă elaborare, o versiune premergătoare a primei părți a *Sonatei op. 24. nr. 1* (1924). Iată o lucrare mult iubită de Enescu: o considera „cea mai matură” creație a sa.

O țin minte pe Raluca Ştirbăţ venind să discute ceasuri întregi cu Pascal Bentoiu, trecând rapid prin faza cafelei obligate, arzând de nerăbdarea de a trece în sfârşit la subiectul vizitei - discuția despre Enescu, căruia amândoi îi consacraseră un cult.

Extrem de simplu şi de logic structurată, cartea furnizează exact atâtea date biografice câte sunt necesare, fără sentimentalisme sau umpluturi inutile, aducând nu o dată detalii noi, întotdeauna la obiect, în scopul înțelegerii cât mai complete a lucrărilor.

Şocată, ca alți muzicieni, importanți oameni de cultură şi melomani - printre care mă număr - de scoaterea la licitație a unor documente enesciene necatalogate (cum din păcate sunt enorm de multe altele, probabil majoritatea), artista ține să se poziționeze ferm de partea celor ce doresc clasificarea cât mai precisă a mapelor aduse de Romeo Drăghici în România, după moartea compozitorului, care dorm încă în rafturile Muzeului... În timp ce în orice țară care ține la patrimoniul său cultural, totalitatea documentelor si manuscriselor consacrate creatorilor sunt de mult catalogate, digitalizate, protejate şi accesibile, ne putem întreba ce s-ar şti astăzi despre Enescu, fără acribia cu care doamna Clemansa Firca, - printre alții - a încercat să facă ordine în superbul tezaur de unde, în mod abuziv, au dispărut în ani deja atâtea elemente.

Nu o dată, artista-scriitoare îndeamnă pianiştii români să se aplece mai mult asupra destinului unui compozitor insuficient cântat, puțin cunoscut şi înțeles, nu îndeajuns intrat în urechile şi sufletele ascultătorilor de oriunde. Lumea enesciană, o înțelegem din carte - pentru cei ce încă nu stiu -, este un astru imens, un univers încă nedesluşit. În creația europeană, este ca şi când am descoperi alături de noi o planetă de talia lui Jupiter, a cărei existență o ignorasem. Un colț al vălului de întuneric este azi abil ridicat de Raluca Ştirbăţ, iar ce se întrevede în spatele lui te înfioară prin măreție şi adâncime. Această carte-document trebuie citită, spre înțelegerea unuia dintre cei mai mari români.

Ioana BENTOIU

Din nou ... „Sulina – Acasă la George Georgescu”

Un eveniment intrat în tradiția locală a micului oraş port de pe litoralul tulcean - Sulina, este concertul omagial „Sulina – Acasă la George Georgescu” care s-a desfăşurat şi în acest an în ziua de sâmbata 27 august 2022. Unii localnici se interesează de la începutul sezonului estival despre eveniment şi unii turisti aleg să petreacă un sejur sau întreg concediul la Sulina incluzând ziua concertului.

Concertul omagial „Sulina – Acasă la George Georgescu” a fost inițiat în urmă cu 13 ani de maestrul Nicolae Maxim şi un grup de melomani: asist. univ. dr. Mihaela Cutov, bibliotecara Ilinca Mihăilă, profesor Valentin Lavric, prof. dr. Monica Buhai. În acest an, evenimentul a fost găzduit în holul mare al Centrului Cultural din Sulina şi a avut ca invitați artişti instrumentişti profesionişti şi artişti în devenire. Menționăm în primul rând pe: Nicolae Maxim – flaut, Natalia Pancec – vioară, Ştefan Gheorghiu – violă, apoi pe Angela Gheorghiu – flaut şi Nadia Pancec – vioară, eleve ale Colegiului Național de Muzică „George Enescu” Bucureşti, cu evoluții promițătoare.

Programul a cuprins lucrări ale unor muzicieni români şi străini, din care îi amintim pe Paul Constantinescu, Liviu Glodeanu, Sabin Păutza, Vladimir Rotaru, George Enescu, Joseph Haydn, Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Robert Schumann şi Georg Friedrich Haendel. Maestrul Nicolae Maxim a încântat audiența cu versuri şi vorbe de duh culese şi rostite cu farmec sau povestind amintiri prețioase despre marele muzician şi dirijor născut la Sulina – George Georgescu – sub bagheta căruia a cântat în urmă cu şase decenii.

Nicolae Maxim, Nadia şi Natalia Pancec, Ştefan şi Angela Gheorghiu

Din partea Primăriei au fost oferite diplome de onoare d-nei Natalia Pancec şi d-lui Ştefan Gheorghiu şi diplomă de excelență d-lui Nicolae Maxim. Bucuria s-a instalat în sufletele tuturor trăind momente deosebite, înălțătoare, care se cer perpetuate.

Seara muzicală a devenit de neuitat şi datorită şedinței foto cu artişti printre spectatori. Se cuvin mulțumiri sponsorilor permanenți ai evenimentului: Primăria Oraşului Sulina, SC FilliNiki SRL şi Pensiunea Perla.

Valentin LAVRIC

Când o floare delicată precum *Camelia* nu este deloc numită...

... i se spune, simplu, "floare" – exact aşa cum, inspirându-se din piesa *La Dame aux Camélias* de Alexandre Dumas fiul, a făcut-o Francesco Maria Piave în libretul îndrăgitei opere verdiene *La traviata*. De fapt, ați observat de câte ori apare pronunțat (citiți: *cântat*) acest cuvânt pe parcursul operei?! V-ați întrebat şi de ce?! Poate pentru a nu face concurență numelui eroinei principale, Violetta Valéry – floare la fel de delicată (înlocuind-o pe Marguerite a lui Dumas fiul... alt nume de floare!) şi optând pentru apropierea de un nume generic: Flora. Ne-o transmite, de la bun început, chiar Violetta, cea care – din buchetul de camelii-iubiri – o alege pe cea pentru care fremăta impulsivul Alfredo Germont, stabilind astfel, dincolo de "la stravaganza" şi "sempre libera", orizontul unei noi existențe, vegheate de "la semplicità". În fond, atât Piave, cât şi Verdi credeau în nebănuita forță a ceea ce numeau "parole sceniche" (vezi şi repetitivul "è strano" în aceeaşi operă).

Leonardo Capalbo și ansamblul de dans
Foto: Yossi Zwecker

Hila Baggio și ansamblul de dans
Foto: Yossi Zwecker

De aproape 170 de ani (premieră la Teatro „La Fenice", Venice, în 6 martie 1853), *La traviata* lui Giuseppe Verdi îşi destăinuie, cu fiecare nouă montare, povestea ştiut-neştiută; a i-o afla, mereu în altă lumină, mereu în alte "straie", mereu cu alte voci – asta aşteaptă melomanii îndrăgostiți de operă atunci când, cu emoție, trec (pentru a câta oară?!) arhicunoscutul prag, pentru a se reîntâlni cu veşnic tragic-enigmatica istorie a unor destine menite să se întâlnească doar pentru a fi nemilos despărțite.....

Spre miezul acestui august, cu generoasa susținere a *Factory 54* (subtitrare dublă: ebraică şi engleză – Israel Ouval), *Opera Israeliană* – "*The Shlomo Lahat Opera House*" din Tel Aviv a găzduit ultima din şiragul celor 13 reprezentații cu *La traviata*, proiect de primăvară, amânat pentru că pandemia şi-a dictat exigența. În ce mă priveşte, nedorita întârziere a fost benefică; am profitat de ea şi m-am alăturat entuziastului public care a umplut la refuz sala.

La traviata a beneficiat de semnătura unui regizor tânăr, cunoscut publicului israelian deoarece a mai montat aici o altă capodoperă verdiană (*Tosca*, 2019) şi un Britten (*The turn of the Screw*, 2013): Alessandro Talevi, regizor exersat pe o arie stilistică diversă, de la Händel, Mozart, Donizettti, Rossini, Puccini, Mascagni sau Leoncavallo la Ceaikovski, Prokofiev, Debussy, Poulenc, Humperdinck... La 15 ani de la câştigarea prestigiosului *European Opera-Directing Prize* pentru concepția privind *Rusalka*, Talevi ne propune *La traviata* în posibil dubla ipostazare de "fluture-floare": zbor întrerupt, boboc încercând să se deschidă spre floare înainte de implacabila sa ofilire...

Hila Baggio, Leonardo Capalbo, Ionuț Pascu și Noah Briger
Foto: Yossi Zwecker

Ca în toate montările sale, Talevi apelează la metafore; în *La traviata* merge pe cunoscuta esență a *story*-ului urmărind destinul florii de la involta ei strălucire la inevitabila ofilire prematură "in questo popoloso deserto che appellano Parigi"; a optat pentru un decor minimalist-funcțional (Madeleine Boyd) însoțit de *video design* obsesiv repetitiv (*Apparati Effimeri*), imaginând zbatere de aripi

Leonardo Capalbo, Ionuț Pascu
Foto: Yossi Zwecker

(corolă?!) împrejurul unui cerc vicios (blocând orice ieşire, permanentă supraveghere: camere, lumini ce urmăresc orice mişcare); imaginează cuibul iubirilor carnale de alcov (act I), refuzul acestuia, trecut încremenit într-o grădină cu arbori îmbrățişați (act II), masă de joc şi loc de însingurată, dureroasă stingere (act III).

Varietatea şi versatilitatea funcțională a costumelor (Anja Vang Kragh), respirând grandoare şi noblețe, pendulând între accente sofisticate, nonşalant sexy (actele I, III) şi modestie, simplitate (act II, finalul), a fost potențată de spectaculoasa mişcare coregrafică (Yoram Karmi, cu dansatorii Mor Bar Zakai, Kim Gordon, Carmel Hertzberg, Yoav Kleinman, David Warren Parker, Hillel Perlman, Tamir Rakushkin, Tal Salomon, Ligal Segal, Yael Sofer, Sean Zilbershtein) ca şi de un echilibrat *lighting design* (Matthew Haskins): tehnica repetărilor, cu luminări din mereu alte unghiuri.

Intenționat am păstrat *pour la bonne bouche* impresiile profunde lăsate de evoluțiile solistice; m-au atins în mod particular tocmai pentru că, oglindind concepția regizorală, s-au pliat perfect relaționării unitar gândite a personajelor. Exprimarea textului şi a subtextului partiturii a fost pe măsura talentului, experienței scenice şi capacității soliştilor de a transmite emoțiile paginilor verdiene. Aşa se şi face că, în final, la aplauzele şi ovațiile furtunoase ce au răsplătit evoluțiile scenice, aveam ochii înrourați; nu doar de emoția firească a momentului, ci şi de bucuria şi mândria de a-mi fi reîntâlnit unul dintre remarcabilii foşti studenți la UNMB: baritonul Ionuț Pascu – una dintre "vocile" cu timbralitate

Hila Baggio
Foto: Yossi Zwecker

versatilă, cald colorată, profundă, cu accente energic-eroice sau reținut melancolice, prețuit în marile teatre de operă pentru profesionalism şi prezență.

Am scris "voce"?! Ce greşeală! Este un termen atât de sărac atunci când îl avem în vedere pe Ionuț Pascu, un Giorgio Germont convingător "la silabă" în toate ipostazele personajului: autoritar, exigent şi manipulator (act II), observator atent şi empatic, patern, având puterea de a-şi asuma eroarea judecății (act III).

O altă voce, dublată de prezență scenică imposibil de uitat: soprana Hila Baggio (absolventă a Meitar Studio, *Opera Israeliană*) a dat viață personajului central cu o forță şi o credibilitate vizând

Hila Baggio şi Leonardo Capalbo
Foto: Yossi Zwecker

măiestria şi deplina maturitate, stăpânind la perfecţie arta înlănţuirii celor trei tipuri de voce cerute de partitură; mereu proaspătă şi expansivă, "trăind clipa" (act I), demnă, dornică de "împământare" în anonimatul cotidian, deşi

Hila Baggio şi Ionuţ Pascu

Foto: Yossi Zwecker

conştientă de implacabila umbră a trecului (act II), sperând în împlinirea – fie şi tardivă – a iubirii (act III). Vocea ei – când caldă şi învăluitoare, când strălucitoare şi decisă, când intens dramatică şi pasională – a convins publicul. Nu mai puţin cea amplu-lirică, eclatantă în acute sau nostalgic declamată silabic a tenorului Leonardo Capalbo, veritabil interpret verdian: un Alfredo nerăbdător, ardent (act I), generos şi îndrăgostit (act II), gelos nesăbuit (act III), plin de remuşcări, dar recâştigându-şi echillibrul (final).

De notat şi alte prezenţe în cercul Violettei: Anat Czarny în Flora Bervoix, prietena de-o viaţă a Violettei, cu apariţiile sale calculat mondene (actele I, III), dar şi prevenitoare (act III), Oded Reich în Marchizul d'Obigny, "protectoarea" acestei, jucându-şi apariţia cu "savoir faire" şi Shaked Strul în Annina: sobră şi reţinută, martoră a exceselor şi a vieţii Violettei, cu ţinută "office" (actele I-II), dar matern-îngrijorată (final) – toate trei absolvente ale *Meitar Studio*, Anthony Webb în Gastone, aristocratul prieten al lui Alfredo sau nobleţea ţinutei experimentaţilor Noah Briger în Barone Douphole şi Vladimir Braun în Dottore Grenvil.

Acest "regal" verdian a fost marcat de măiastra conducere a spectacolului: bagheta lui Dan Ettinger, dirijor-etalon al Operei Israeliene (The Israel Symphony Orchestra Rishon LeZion); şi-a spus cuvântul prin incandescenţă şi sensibilitate, cu gestică fluent eficientă în abila dozare a planurilor (scenă, fosă) şi a partidelor; am remarcat coloritul special în *crescendi* şi *decrescendi*, expresivitatea dramatic gândită a pauzelor sau perfectul liant al volumelor sonore cu joc între *tutti* şi evadări solistice, suspendând timpul, creând *alter-ego*-uri personajelor şi situaţiilor; o notă specială pentru când discreta, când tumultoasa participare a corului dirijat de Assaf Benraf.

Hila Baggio şi Leonardo Capalbo

Foto: Yossi Zwecker

Vă mai întrebaţi de ce am avut ochii înrouraţi în furtuna de aplauze cu care publicul a răsplătit evoluţia ansamblului?!

Carmen STOIANOV

P.S. A fost, în acelaşi timp, ultima reprezentaţie la sediu a stagiunii 2021-2022; cea care a încheiat cu adevărat stagiunea (reprezentând totodată aşteptatul "cadou" anual al Primăriei Tel Aviv!) a fost "nocturna" cu *Carmen* de Georges Bizet în Yarkon Park, reprezentaţie la care circa 100.000 spectatori au avut acces gratuit! Şi, deloc de neglijat, vorbim în acest caz despre două experimentate personalităţi cu origini româneşti: conducerea muzicală Dan Ettinger, regia Gadi Schechter.

Anat Czarny

Foto: Yossi Zwecker

Cântăreți români peste hotare

Vara acestui an a fost plină de activități estivale pentru numeroşi cântăreți români cu cariere internaționale de succes. Iată numai câteva dintre cele mai vizibile evenimente pe afişele cărora am regăsit nume ale unor muzicieni născuți în țara noastră.

Adela Zaharia s-a aflat în Croația, unde a participat la cea de a 73-a ediție a Festivalului de vară de la Dubrovnik. Soprana s-a aflat pe scenă alături de tenorul croat Filip Filipović şi de Orchestra Simfonică a Radio şi Televiziunii Croate, care a evoluat sub bagheta dirijorului Ivan Repušić. Gala de operă, eveniment deja tradițional, a inclus câteva dintre cele mai frumoase arii, duete sau interludii din opere precum *Romeo şi Julieta* de Ch. Gounod, *Elixirul dragostei* sau *Lucia di Lammermoor* (G. Donizetti), dar nu au lipsit nici Antonín Dvořák şi a sa *Rusalka*, şi nici cele mai iubite opere din repertoriul verdian.

Adela Zaharia

În Franța, în vara acestui an a avut loc a 74-a ediție a Festival d'Aix-en-Provence. Basul clujean Adrian Sâmpetrean s-a aflat pe scenă în rolul Faraon din opera rossiniană *Moise şi Faraon*, o coproducție franco-spaniolă în patru acte compusă pe un libret de Luigi Balocchi et d'Étienne de Jouy. Montarea a reprezentat viziunea regizorală a lui Tobias Kratzer, alături de dirijorul Michele Mariotti, pusă în scenă de artiştii Operei Naționale din Lyon şi ai Teatrului Regal din Madrid. În rolul lui Moise, alături Sâmpetrean s-a aflat basul italian Michele Pertusi.

Adrian Sâmpetrean

Mezzosoprana Ramona Zaharia a interpretat rolul *Carmen* din opera cu acelaşi nume, pe scena în aer liber montată în Springeplatz (în Hagen, Germania). Producția s-a numit *Best of Carmen* şi a reprezentat o adaptare a lucrării pentru condițiile de prezentare a unei opere în aer liber. În alte roluri s-au aflat tenorul Milen Bozhkov (Don José) sau baritonul Kenneth Mattice (Escamillo), iar conducerea muzicală a Orchestrei Filarmonice Hagen a fost realizată de dirijorul Joseph Trafton, director muzical al instituției.

Ramona Zaharia

IMA (International Meistersinger Academy), una dintre cele mai importante pepiniere de perfecționare şi lansare a tinerilor cântăreți, a admis în cadrul celei de-a unsprezecea ediții şi pe tenorul român George Vîrban. Alături de ceilalți 17 muzicieni din toată lumea, el a beneficiat – în cadrul unei burse complete – de cursuri de măiestrie şi de audiții cu directori de casting din numeroase țări europene. Dincolo de acestea, au fost organizate mai multe concerte şi două spectacole de gală, cu participarea Orchestrei Simfonice din Nürnberg.

George Vîrban

A 68-a ediție a Festivalului „Puccini" l-a avut din nou pe scenă pe tenorul român Teodor Ilincăi, în rolul Calaf din opera *Turandot*. În rolul Prințesei s-a aflat Karine Babajanyan, iar viziunea regizorală a fost semnată de Daniele Abbado. Interpretarea muzicală a fost posibilă cu contribuția dirijorului Michele Gamba, care s-a aflat la conducerea muzicienilor teatrului Carlo Goldoni din Livorno.

Teodor Ilincăi

Norela-Liviana COSTEA

Creatori polonezi de sec. XVI-XVII – față în față cu provocarea *Psalmilor* biblici

Teritoriile poloneze prezintă o situație specială a culturii şi, implicit, muzicii; odată catolicizate, şi-au centrat devenirea culturală şi, implicit, muzicală în jurul acestei idei. Catedralele din cele opt dioceze concentrând peste o mie de comunități congregaționale (parohii) păstorite de clerici stau mărturie; este cazul celor din Gniezno (pe la 1175) sau Sandomierz (pe la 1226) dar şi al *Codicelor* care urcă de prin sec. XII. Sunt semnalate activități specific muzicale, cum ar fi construcția de instrumente sau atestarea melodiilor gregoriene şi chiar a unor creații polifone ale compozitorilor cunoscuți în istoria muzicii ca făcând parte din cunoscuta *Şcoală de la Notre Dame* (manuscrisul găsit la Stary Sącz (sec. XIII).

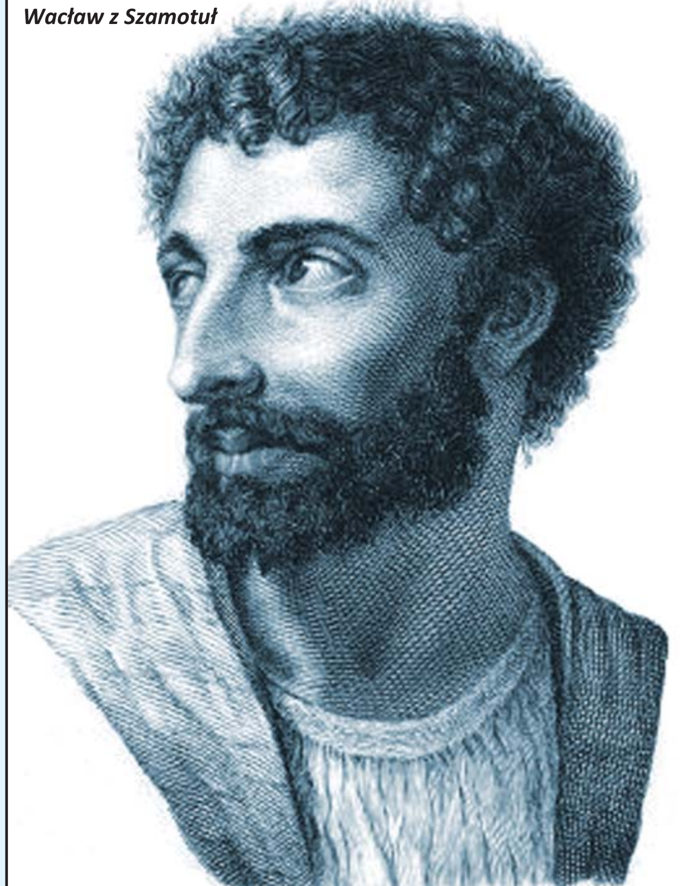
Mikołaj z Radomia

Sec. XV impune numele lui **Mikołaj z Radomia**, atestat şi în documente ale Vaticanului, muzician despre care se ştie că ar fi studiat la Cracovia/Krakow în perioada 1420, numele său fiind aflat în diverse grafii şi forme, uneori doar prin inițiale. Multe alte nume urcă din perioada *Renaşterii* culturii poloneze; chiar dacă informațiile sunt, încă, sumare, ar fi de notat nume de creatori (unii în egală măsură teoreticieni ori interpreți şi nu numai…), cum ar fi: compozitorul şi teoreticianul **Sebastian z Felsztyna** (c. 1480/1490? - după 1543) şi discipolul acestuia **Marcin Leopolita** (1537-c.1584), compozitorul şi organistul (specializat în construcția şi repararea orgilor) **Mikołaj z Chrzanowa** (1485–1562), compozitorul, scriitorul (poet) şi pictorul **Cyprian Bazylik** (c.1535-c.1600), compozitorul şi luthistul **Jakub Polak** (c. 1545-c. 1605), un renumit improvizator şi creator de *Chanson*, prezent la *Curtea* poloneză dar şi la cea a Franței (***Henri III***), poetul şi compozitorul **Sebastian Fabian Klonowic** (1545-1602), luthistul şi cântărețul **Krzysztof Klabon** (c. 1550-c. 1616) , compozitorul şi organistul **Nicolaus Cracoviensis** (sec. XVI) sau **Jan z Lublina** (fl. 1508-1548) …

Dintre numele mai sus citate se detaşează cele ale lui **Jan z Lublina –** faimosul **Jan de Lublin** cu acea magnifică tabulatură unică în lume, reunind peste 350 piese şi un tratat teoretic – veritabilă „galerie" a muzicii secolului său! şi **Sebastian z Felsztyna**, considerat cea mai impozantă figură a creației poloneze din prima jumătate a sec. XVI, considerat posibil şef de şcoală prin discipolii ce i-au urmat calea. Cele şase tratate semnate oferă informații valoroase iar cele trei *Motete* ce au supraviețuit (4 voci) sunt astăzi considerate cea mai veche dovadă a influenței *Şcolii franco-flamande* pe teritoriul polonez. Semnalăm imprimarea influențelor psalmice atât generalizate – prin existența secțiunilor de *Alleluia* – cât şi a celor legate de *Ps*. 19 – *Rorate* (*caeli*), manifest inserate şi notate chiar în titluri (*Alleluia* ad *Rorate cum prosa Ave Maria* – spre exemplu).

Îi stau alături colegul său de studii la *Universitatea* din Cracovia – **Mikołaj z Chrzanowa**, autor al unui *Ps*. 64 polifonic la 4 voci (păstrat în tablatură pentru orgă): *Protexisti me, Deus* şi **Marcin Leopolita**, autor al unui *Ps*. 81:17, *Cibavit eos* şi al unui *Ps*. 139 – *Mihi autem*, ambele creații polifone la patru voci. Între altele, **Leopolita** este recunoscut şi ca semnând cea mai timpurie partitură la şase voci din creația poloneză: (*Agnus Dei*, *Cantus II* – prin adăugarea celei de-a şasea voci *Missei Pascale* concepute la cinci voci).

Wacław z Szamotuł (c. 1520-1560), cunoscut şi ca **Wacław Szamotulski** sau sub numele latinizat potrivit modei timpului: **Venceslaus Samotulinus**, cu studii la universitățile din Poznan şi Cracovia, a funcționat la *Curtea* lui ***Sigismund II Augustus*** (1520-1572), *Rege* al Poloniei şi *Mare Duce* al Lituaniei. Deşi a avut neşansa unei vieți scurte, creația sa rămâne semnificativă pentru tezaurul polonez de cântare, relevând un stil care a asimilat perfect contrapunctul palestrinian şi influențele flamande

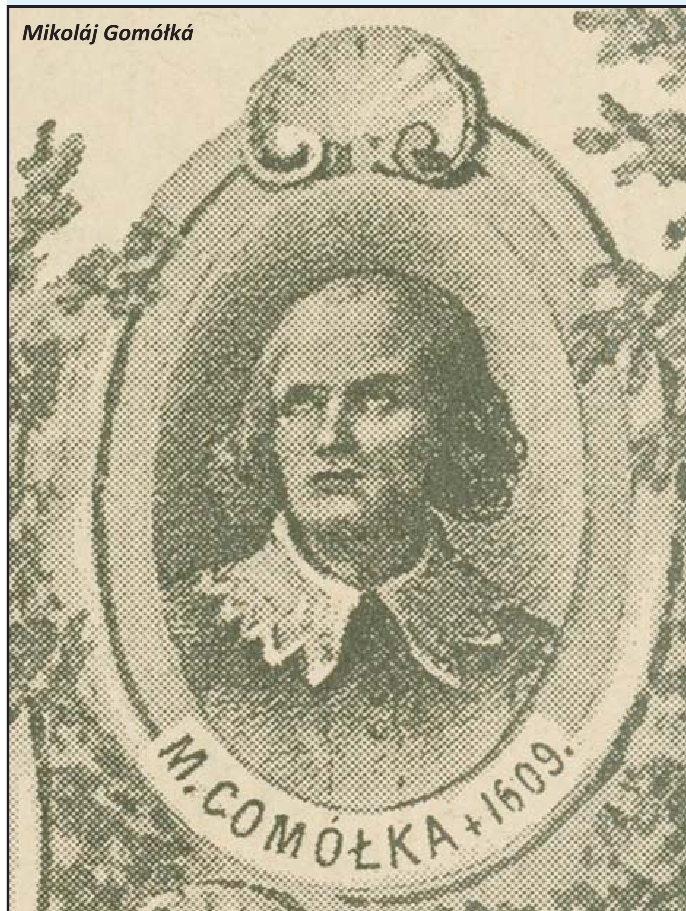

Wacław z Szamotuł

(după cum apreciază vocea autorizată a lui **Gustave Reese**). În urma sa au rămas relativ puține lucrări; parte dintre ele au constituit bază informațională de tip „omagiu" pentru nu mai puțin de trei lucrări de secol XX, semnate de **Henryk Górecki** (n 1933). Cert este că două dintre *Motetele* lui **Wacław z Szamotuł**: *In te Domine speravi* – *Ps*. 30 şi *Ego sum pastor bonus* (fragment liturgic țintind *Ps*. 23) sunt considerate ca fiind primele lucrări muzicale poloneze publicate peste hotare, în „citadela" tiparului muzical italian, la Veneția.

Mikołaj Zieleński (c. 1550-1615) s-a remarcat prin formația sa apropiată stilului policoral venețian – ceea ce pare normal dacă ne raportăm la studiile făcute cu **Giovanni Gabrieli**, susținute financiar de *Arhiepiscopul* din Gniezno, **Wojciech Baranowski**, căruia i-a dedicat majoritatea lucrărilor.

A semnat volume cuprinzând lucrări de tip *Offertorium* (pentru dublu cor mixt *à cappella*, *Magnificat* (pentru 3 coruri mixte la 4 voci şi 8 tromboni), alături de *Imnuri* şi *Antifoane* de la 3 la 7 voci (cu sau fără însoțire instrumentală şi piese pentru orgă (între care cele mai timpurii exemple de *Fantezii* în creația poloneză). *Psalmii* biblici nu sunt prezenți ca atare, prin lucrări de sine stătătoare, ci prin apel la *versete* disparate (alături de alte fragmente biblice), potrivit tehnicii fiecărui compozitor de a le insera în „scheletul" unor lucrări ample de tip *Ofertorium* şi *Magnificat*.

Publicat în ultimele două decade ale secolului XVI (1580) la Cracovia şi dedicat uneia din emblematicele personalități ale teologiei poloneze – episcopul **Piotr Myszkowski** (?-1591) – *Melodiae Ná Psałterz Polski/Melodii pe/pentru Psaltirea poloneză* reprezintă una din primele integrale psalmice. Datorăm întregul volum lui **Mikoláj Gomółká** (1535-1591/1609), care a valorificat, într-o amplă suită corală la patru voci *à cappella*, integrala psalmică

Mikoláj Gomółká

datorată lui **Jan Kochanowski** (1530-1584) – o traducere poetică a *Psalmilor* davidici, publicată un an mai devreme, de acelaşi editor (**Łazarz Andrysowicz**). Considerat personalitate reprezentativă a *Barocului* polonez şi european, **Gomółká** este cunoscut astăzi doar grație acestei lucrări, singura din creația sa care ni s-a transmis. Cercetătorii îi reliefează rafinamentul creator, rigoarea contrapunctică „notă contra notă" şi tentațiile de sintetizare a unui discurs muzical integrat european, în creația gomólkiană lăsându-se depistate formule ritmice specifice genului *canzonettei* italiene.

Revenind la autorul traducerii psalmice, **Kochanowski**, să prețuim această veritabilă conştiință europeană, apropiată de umanistul renascentist **Francesco Robortello** (1516-1567) şi de „prințului poeților" – **Pierre de Ronsard** (1524-1585); a scris mult atât în limba latină, cât

Pierre de Ronsard

şi în polonă, fiind considerat personalitatea care a stabilit *pattern*-ul limbii literare polone, cel mai important poet până la **Adam Mickiewicz** (1798-1855). Traducerea pe care a făcut-o *Psalmilor* lui David s-a bucurat de o largă circulație şi apreciere pe întreg teritoriul european, fiind aprobată atât de episcopii protestanți, cât şi de prelații romano-catolici. Dintre ecourile ei menționăm *Psăltire a sfântului proroc David* (*Psaltirea în versuri*, 1673) a *Mitropolitului Moldovei*, **Dosoftei** (**Dimitrie Barila**, 1624-1693). Şi de aici, desigur, se pot urmări alte şi alte trasee psalmice.

Deocamdată, să notăm apreciabilele inițiative ale formațiilor poloneze de muzică veche (*Ars Nova*: harpă celtică, rebec, viola da gamba…) şi ale festivalurilor centrate pe sonurile muzicii timpurii (*Przyjechał Kurpś do Warsiawy*) de a repune pe tapet această problematică şi de a conferi o nouă viață documentelor ce atestă vivacitatea vieții muzicale poloneze la răspântii de secole şi culturi…

Carmen STOIANOV

God save the Queen!

Dispariția atât de regretată a suveranei britanice a readus în atenție multe aspecte ale vieții sale exemplare, nu puține dintre ele având tangențe cu muzica.

Dincolo de patronajul unor instituții emblematice pentru fenomenul muzical mondial, cum ar fi Royal Opera "Covent Garden", Royal Academy of Music şi Royal College

Alături de Angela Gheorghiu

of Music, Royal Albert Hall, Royal Festival Hall etc. şi în mod special Queen Elizabeth Hall at London's Southbank. Evident, nu putea lipsi din această enumerare Her Majesty's Theatre din West End (continuator al Queen's Theatre in Haymarket), acum gazdă a poate celui mai cunoscut musical, *The Phantom of the Opera*. Există apoi asemenea instituții şi în alte țări, din Marea Britanie sau din Commonwealth, precum ar fi Royal Conservatoire of Scotland din Glasgow, una dintre

Bee Gees

cele mai prestigioase instituții de învățământ musical superior din lume.

Desigur, regina a acceptat de-a lungul timpului să prezideze sau să gireze (onorific, desigur) sute de societăți de binefacere dintre care foarte multe conectate la domeniul artei muzicale.

Să nu uităm că şi forțele armate regale au o frumoasă tradiție muzicală, fanfarele, orchestrele şi corurile respective fiind, desigur, sub oblăduirea suveranei. Acelaşi statut îl are Corul Capelei Regale, formație de elită din sfera muzicii religioase.

De fapt, Elisabeta a II-a era intens atrasă de muzică, învățând să cânte la pian într-o manieră admirabilă, care i-a şi adus o diplomă (onorifică) de Bachelor of Music de la University of London, în 1946, după încheierea celui de-al doilea război mondial în care, se ştie, prințesa moştenitoare a servit în forțele militare britanice. Ulterior a primit şi un titlul de Doctor Honoris Causa în muzică, acordat de University of Wales.

Casa regală a avut timp de secole în cadrul echipei sale şi un muzician-şef, Master of Queen respectiv King s Music, în secolul XX ocupând această poziție printre alții sir Edward Elgar, sir Arthur Bliss, sir Peter Maxwell Davies şi, în prezent, compozitoarea Judith Weir.

Casa regală acordă şi o medalie specială de merit maeştrilor muzicii din Marea Britanie, Queens Medal for Music, fondată în urmă cu aproximativ 20 de ani, care a fost acordată unora dintre cei mai eminenți interpreți şi compozitori, printre ei Bryn Terfel, sir Colin Davies, sir Thomas Allen, sir Charles MacKerras, Thea Musgrave etc.

Dar recunoştința reginei pentru slujitorii muzei Euterpe s-a extins şi dincolo de această medalie specifică, un număr mare de muzicieni fiind înnobilați şi beneficiind de modul de adresare "Sir" respectiv "Lady" ori "Lord" respective "Dame" (adresare valabilă doar în cazul cetățenilor din Commonweath).

Astfel, în perimetrul muzicii de divertisment, au beneficiat de titluri aristocratice (MBE, OBE, CBE, KBE) formația The Beatles (John Lennon, Paul McCartney, George Harrison şi Ringo Starr), apoi individual Ringo Starr (Richard Starkey), Paul McCartney şi vedete precum Elton John, Rod

Brian May

Stewart, Brian May, Sting, Julie Andrews, Mick Jagger, Eric Clapton, Olivia Newton-John, Bono, Cliff Richard, Shirley Bassey, Annie Lennox, Van Morrison, Josephine Barstow ori The Bee Gees (Robin & Barry Gibb mai exact, doar ei fiind în viață la momentul respectiv), etc. Evident, nu putea să lipsească Andrew Lloyd Weber, maestrul absolut al musicalului britanic.

Din sfera muzicii clasice lista este chiar mai lungă, printre ei figurând şi românul Radu Lupu, o vreme cetățean canadian. Printre celelalte nume îi regăsim pe Daniel Barenboim, Leonard Bernstein, Alfred Brendel, Yehudi Menuhin, Riccardo Muti, Kiri Te Kanawa, Bryn Terfel, Eugene Ormandy, Antonio Pappano, Simon Rattle, Murray Perahia, André Previn, Arthur Rubinstein, John Barbirolli, Thomas Beecham, Adrian Boult, Bernard Haitink, Mstislav Rostropovich, Georg Solti, Neville Marriner, Charles MacKerras, Colin Davis, Placido Domingo, Andrew Davies, Geraint Evans, Gwyneth Jones, Simon Keenlyside, Antal Dorati, Donald McIntyre, Joan Sutherland, John Eliot Gardiner, Ravi Shankar, Mitsuko Uchida, Ann Murray, Felicity Palmer, Peter Pears, Margaret Price, etc., ori nume din timpuri apuse, precum Ignacy Jan Paderewski, Nellie Melba sau Charles Groves (fondatorul celebrului dicționar de muzicieni) etc. etc. Un loc special îl ocupă compozitorii,

practic toți creatorii importanți din Marea Britanie fiind în atenția reginei Elisabeta a II-a ori a predecesorilor ei: Edward Elgar, Michael Tippett, Peter Maxwell Davies, Harrison Birtwistle, Wolfgang Fortner, William Walton, John Taverner, Arthur Sullivan, Antonio Bibalo, Andras Schiff, Ivor Newton, Charles Villiers Stanford etc.

Au fost însă şi situații în care onorurile din partea reginei nu au găsit un teren propice, fiind refuzate, gest făcut de pildă de către David Bowie (2003) sau Hank Marvin (2004).

Aşa cum diverşi suverani din istoria Angliei şi Scoției apar ca personaje de operă, şi Elisabetei a II-a i-a fost dedicată o lucrare scenică, *Gloriana*, compusă de Benjamin Britten cu prilejul încoronării, operă care poartă numele atribuit cândva celeilalte regine Elisabeta, Elisabeth I, astfel făcându-se şi o legătură între cele două personalități imperiale.

Alături de Elton John, Cliff Richard, Tom Jones

Radu Lupu nu a fost singurul muzician din România care a întâlnit-o pe majestatea sa. Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de domnie, la Golden Jubilee au apărut ca invitați speciali Angela Gheorghiu, Roberto Alagna, Kiri Te Kanawa şi Mstislav Rostropovich, care au participat apoi la dineul de la palat.

C. MIHAI

Artişti care i-au adus un ultim omagiu reginei

În data de 8 septembrie 2022, vestea morții reginei Elisabeta a II-a a Marii Britanii şi a Irlandei de Nord a făcut înconjurul lumii, la scurt timp după anunțul făcut de Palatul Buckingham. Regatul Unit a intrat în doliu, iar britanicii, la capătul a zece zile de durere, şi-au condus regina pe ultimul drum în data de 19 septembrie, atunci când au avut loc funeraliile. La aflarea tristei veşti, marile nume ale muzicii britanice au ținut să aducă un ultim omagiu reginei Elisabeta a II-a. Fie că se aflau peste hotare, în turneu sau în propria reşedință, muzicieni importanți au vorbit despre cel mai longeviv monarh din istoria Marii Britanii.

Imediat după aflarea veştii, Paul McCartney a transmis un mesaj succint pe Facebook, în care şi-a exprimat regretele, încheind cu un mesaj adresat noului monarh al Marii Britanii, regele Charles al III-lea. A doua zi, McCartney, care, pe când avea zece ani, a urmărit cu entuziasm în direct ceremonia de încoronare a reginei în 1953, a depănat cu nostalgie amintirile legate de regina Elisabeta a II-a, pe care acesta a mărturisit că a întâlnit-o în persoană „de opt sau de nouă ori". De la prima întâlnire din anul 1965, în care Paul a fost primit de regină alături de formația The Beatles, până la ultima, care a avut loc în 2018, atunci când McCartney a fost decorat cu Ordinul Companionilor de Onoare pentru contribuții majore în domeniul artistic, Paul McCartney a vorbit cu o însuflețire aparte despre Majestatea Sa Elisabeta a II-a, pe care a apreciat-o enorm atât ca monarh, cât şi la nivel personal.

Aflat în data de 8 septembrie în turneu în Toronto, un alt nume mare al muzicii britanice, Elton John, a vorbit pe scenă în timpul concertului despre regina Elisabeta a II-a, exprimându-şi aprecierea pentru modul în care regina a ştiut să conducă țara şi să fie alături de popor, dând dovadă mereu de „grație, decență şi autentică grijă". Elton John este un apropiat al familiei regale, participând la numeroase evenimente organizate de aceasta, în calitate de invitat sau muzician. Elton John a cântat la funeraliile prințesei Diana, adaptând celebrul său hit „Candle In The Wind" pe care i l-a dedicat regretatei prințese.

Solistul formației Sex Pistols, John Lydon, a exprimat pe contul său de Instagram un mesaj de condoleanțe, fiind o poziție interesantă a artistului punk, care în urmă cu mai bine de trei decenii lansa un cântec cu versuri puternic anti-monarhice. „God Save the Queen", piesa intitulată precum imnul Marii Britanii, lansată de Sex Pistols în anul 1977, a stârnit mari controverse în Regatul Unit, cântecul reprezentând un atac la adresa monarhiei.

În zilele ce au urmat de la aflarea veştii dispariției reginei, omagiile adresate Majestății Sale Elisabeta a II-a au continuat să apară pe rețelele de socializare ale artiştilor britanici. The Rolling Stones, Duran Duran, Annie Lennox, Ozzy Osbourne sau Harry Styles au fost doar câteva nume care au transmis mesaje de condoleanțe şi apreciere pentru regina Elisabeta a II-a. Reacțiile nu au întârziat să apară nici de peste hotarele Marii Britanii, iar artişti precum Jon Bon Jovi, Patti Smith, Yoko Ono, Dolly Parton, Janet Jackson, Cher, Barbra Streisand, Nicki Minaj sau Stevie Nicks şi-au exprimat prețuirea pentru regina Elisabeta a II-a.

Alături de Paul McCartney

Aşa cum era firesc, elita muzicii britanice şi internaționale nu a rămas indiferentă față de un eveniment care încheie o întreagă epocă. Numele mari de pe scena artistică, alături de oameni simpli, de celebrități din lumea modei, sportului şi din lumea politică au comemorat viața reginei Elisabeta a II-a, pregătindu-se în acelaşi timp să intre într-o nouă epocă, o nouă eră spre care se îndreaptă Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord şi, în cele din urmă, întreaga planetă.

David LAPADAT

Coardele au rămas mute... Capriel Dedeian

Din nefericire, încă un dăruit muzician român al jazzului şi al muzicii pop şi-a săvârşit în chip dramatic existenţa pământeană, firul vieţii sexagenarului Capriel Dedeian fiind curmat de o maladie necruţătoare la 22 august... Venise pe lume în Capitală, la 19 decembrie 1960, într-o familie armeană în care profesia tatălui, clarinetist, a fost continuată de fratele ghitaristului – apreciatul saxofonist Garbis Dedeian. A început studiul ghitarei la 14 ani, ca autodidact, fiind sedus de jazz încă din adolescenţă, între preferaţii săi numărându-se Radu Goldiş, Joe Pass, Wes Montgomery, Pat Martino, George Benson. Capriel Dedeian avea doar 16 ani când a debutat în 1979 împreună cu Garbis Dedeian, cu pianistul Puiu Pascu, cu bateristul Tudy Zaharescu şi cu basistul Mario Dumitrescu în Clubul de jazz condus de Mihai Berindei. Şi-a alcătuit primul grup sub nume propriu în 1982, un quartet instrumental direcţionat spre jazz rock, cumulându-i în componenţă pe Sorin Raicovescu (claviaturi), Dragoş Docan (ghitară bas) şi Eugen Nichiteanu (baterie). Un an mai târziu el a fost cooptat şi a activat timp de şapte ani în formaţia Alexandru Vilmanyi, preocupându-se în paralel de jazz, dar şi de muzica pop. Din deceniul al nouălea al secolului trecut datează primele sale creaţii.

Evenimentele spectaculare importante la care Capriel Dedeian a fost aplaudat, în afară de recitalurile în cluburi şi de concertele obişnuite, s-au numit „Galele jazz-ului" de la Costineşti – ediţiile 1984, 1986, 1987, „Festivalul Internaţional de Jazz" de la Braşov – ediţiile 1984, 1986, 1990, (în ultima ediţie amintită, Capriel Dedeian susţinînd un recital de ghitară solo, după ce în toate cele anterioare intrase în alcătuirea grupurilor conduse de Garbis Dedeian), „Danubian Jazz" de la Galaţi – ediţia 1992, „Festivalul Internaţional de Jazz" de la Chişinău – ediţia 1993 (în ambele Capriel făcînd parte din Trioul instrumental al fratelui), „Festivalul Internaţional de Jazz" de la Bucureşti – ediţia 2003 (cu Septetul lui Garbis Dedeian), „Porgy And Bess Jazz Club Festival" de la Viena – ediţia 2004 (cu Quintetul fratelui), „Europalia Jazz", precum şi „Music Village Jazz Club" de la Bruxelles – ediţia 2007 (cu Quartetul lui Garbis Dedeian), „Festivalul Internaţional de Jazz Days And Nights" de la Galaţi – ediţia 2009 (cu Trioul lui Garbis Dedeian). În perioada 1993-1997 ghitaristul s-a produs în Germania împreună cu „Solo Group", răstimp în care a susţinut recitaluri şi concerte în cluburile din München, Bad Reihenhall, Berchtesgaden, Salzburg, Regensburg.

În numeroasele sale evoluţii pe scene româneşti, ca şi pe cele străine, Capriel Dedeian a conlucrat cu / s-a perfecţionat alături de interpreţi de marcă precum saxofoniştii Dan Mândrilă, Nicolas Simion, Cătălin Milea şi desigur, Garbis Dedeian, pianiştii Mircea Tiberian, Johnny Răducanu, Ion Baciu jr., Puiu Pascu, Petrică Andrei, Marius Vernescu, Petru Popa, basiştii (cântând la contrabas sau la ghitară bas) Decebal Bădilă, Ovidiu Bădilă, Cătălin Rotaru, Pedro Negrescu, Ionuţ Baranga, Laurenţiu Horjea, Arthur Balogh, bateriştii Tudy Zaharescu, Eugen Nichiteanu, Titi Herescu, Adrian Ştefănescu, Dinu Simon, Lucky Păiş, Liviu Pop, trompetiştii Emil Bâzgă, Ion Leonte, Dan Nicolau, Sebastian Burneci etc., în ipostaze de sideman ori de protagonist al grupurilor proprii. Dintotdeauna, fratele lui Capriel, regretatul Garbis Dedeian i-a sprijinit formarea ca instrumentist de jazz şi totodată i-a fost unul dintre cei mai apropiaţi colaboratori.

Secvenţele în care a apărut ca ghitarist, fie ele înregistrări de studio ori live, au fost difuzate în emisiuni radiofonice precum şi în cele de pe micul ecran, ca de pildă serialul de emisiuni TV începând din 2009 sub genericul „Unora le place".

Grupul fusion „Capriel Dedeian & Jazz Challenge" fondat acum aproape un deceniu şi jumătate s-a bucurat de succes, la Gala Premiilor de Jazz din 2010 acestui grup acordându-i-se Premiul „Confirmarea anului", îndeosebi pentru evenimentul aniversar numit „Capriel Dedeian 50 Birthday Concert" susţinut la Sala ARCUB din Bucureşti.

Pe lângă propriile creaţii de jazz, a compus muzică pentru film, pentru teatru şi muzică uşoară. Cel dintâi disc al său apărut în 1991 sub titlul „Carun, Carun" („Primăvară, primăvară") a fost editat de Casa Electrecord, textele melodiilor fiind în limba armeană. Muzicianul a lăsat pentru eternitate nu doar numeroase compoziţii, ci şi sute de orchestraţii.

Plurivalentul om de muzică a semnat mai multe apariţii editoriale: „Teme de jazz vol.1" (2010), „Teme de jazz vol.2" (2012), „Acorduri de chitară folosite în jazz" (2013) – tipărite de Trinity Publishin House.

Premiul Uniunii Armenilor din România pe anul 2021 i-a fost atribuit ghitaristului Capriel Dedeian. Între distincţiile aceluiaşi an 2021, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România i-a conferit Premiul la categoria

„Muzică de jazz sau muzică instrumentală" pentru piesa lui purtând titlul „Song for M".

De amintit concertele coincidente cu vernisajele de pictură derulate în datele de 21 mai şi 9 iunie la Uniunea Arhitecților din România cu prezențele lui Capriel Dedeian, Iulian Mugurel Vrabete (ghitară bas), Lucky Păiş (baterie), precum şi întâlnirea cu publicul din 29 iulie, de la Palatul Bragadiru consacrată lui Capriel Dedeian (ghitaristul absentând din motive medicale), unde s-au produs saxofonistul Nicolas Simion, pianistul Petrică Andrei şi înainte menționații Mugurel Vrabete şi Lucky Păiş.

Capriel Dedeian – un artist autentic. Odihnească-se în pace!

Florian LUNGU

Olivia Newton-John

Olivia Newton-John, cunoscută şi îndrăgită în întreaga lume pentru activitatea sa prolifică în lumea

muzicii şi a filmului, a murit în data de 8 august 2022 la vârsta de 73 de ani.

Olivia Newton-John s-a născut în Regatul Unit al Marii Britanii în anul 1948, în Cambridge şi încă de la vârsta de 14 ani îşi înființează propria formație pop. În anul 1971, Olivia Newton-John lansează primul său album, intitulat „If Not for You". Cu toate că discul de debut nu înregistrează un succes răsunător, single-ul „If Not for You", care a dat titlul albumului şi care a fost scris de Bob Dylan, a reprezentat prima reuşită internațională pentru Olivia Newton-John, cântecul atingând poziția 25 în topurile pop din Statele Unite ale Americii şi a cucerit prima poziție în clasamentele dedicate genului Adult Contemporary. Doi ani mai târziu, single-ul „Let Me Be There" avea să îi aducă artistei britanice primul trofeu Grammy, la categoria „Best Female Country Vocal Performance".

În 1974, Olivia Newton-John a reprezentat Regatul Unit la concursul Eurovision, în acelaşi an în care ABBA cucerea trofeul, obținând cu piesa „Long Live Love" locul al patrulea. Între anii 1974 şi 1976, Olivia Newton-John a lansat 7 piese single care au atins poziția întâi în clasamentele Adult Contemporary din Statele Unite („I Honestly Love You", 1974; „Have You Never Been Mellow", 1975; „Please Mr. Please", 1975; „Something Better to Do" 1975; „Let It Shine", 1976; „Come on Over", 1976 şi „Don't Stop Believin'", 1976).

Punctul culminant al carierei a fost atins de artista britanică în anul 1978, atunci când a jucat în filmul-musical „Grease", alături de actorul american John Travolta. Pelicula a devenit în scurtă vreme unul dintre cele mai bine vândute filme aparținând genului musical din toate timpurile, aducându-i Oliviei Newton-John o nominalizare la Premiile Oscar, la categoria cea mai bună actriță în rol principal.

În calitate de cântăreață, Olivia Newton-John a lansat 26 de albume de studio şi peste 60 de discuri single. A câştigat patru premii Grammy. Olivia Newton-John a primit trofeul la categoria „Best Female Country Vocal Performance" pentru cântecul „Let Me Be There" în 1973 şi „Best Female Pop Vocal Performance" pentru „I Honestly Love You" în 1974, piesa care a câştigat, în aceeaşi ediție Grammy, şi trofeul „Record of the Year". În 1982, Olivia Newton-John a câştigat un nou trofeu Grammy, de această dată la categoria „Video of the Year", pentru seria de videoclipuri muzicale lansate sub numele de „Olivia Physical".

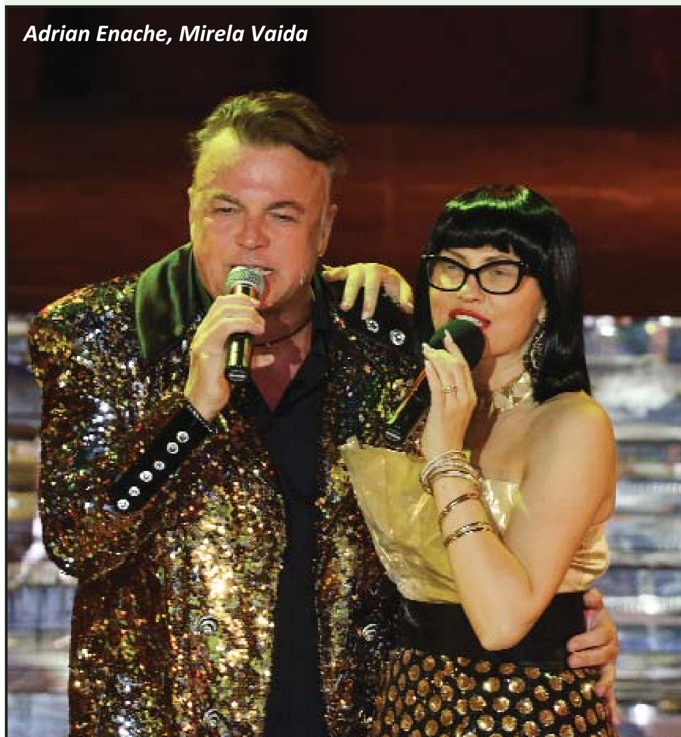
În 1979 a fost distinsă de către Regina Elisabeta a II-a cu „Ordinul Imperiului Britanic", iar în 1981, Olivia Newton-John a primit o stea pe celebrul Hollywood Walk of Fame.

Olivia Newton-John a fost un nume sonor atât la Hollywood, cât şi în muzica pop, ocupând poziția 44 în topul celor mai mari artişti ai tuturor timpurilor, realizat de revista Billboard.

David LAPADAT

Stagiune estivală la Teatrul Herăstrău

Patru spectacole ale Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" au avut loc, în luna iulie, la Teatrul de Vară Herăstrău, cea mai mare, ospitalieră şi modernă grădină de

Adrian Enache, Mirela Vaida

vară din ţară: două titluri noi, *Ce mică-i vacanţa mare!* şi *Astă seară… fără măşti!* (s-au jucat de câte două ori), dar şi spectacolul-concert *Acces direct… la muzică*, premieră a stagiunii trecute. Septembrie a marcat o nouă reprezentaţie (de data aceasta, invitată specială a fost Monica Anghel), cu spectacolul realizat de actorii Vasile Muraru şi Valentina Fătu, care semnează scenariul şi regia unui show creat anume după succesul celui din pandemie, cu un titlu mai mult decât sugestiv: *Cu mască sau fără mască, oamenii vor să zâmbească.* De data aceasta, artiştii s-au ascuns numai pentru o clipă în spatele unor „măşti" binecunoscute, apoi au invitat publicul la cântec, dans şi voie bună.

"*Haideţi să ne facem vara mai frumoasă şi să ne facem amintiri, împreună! Fără măşti, fără restricţii şi fără distanţare!*" – spuneau cei doi mari actori la debutul Stagiunii Estivale. "*Spectacol în aer liber? Divertisment? Revistă? Vor fi de toate şi încă ceva în plus: seri de vară ca între prieteni, adunaţi laolaltă într-un carusel al bucuriei!*". Aşa a fost de fiecare dată la "*Herăstrău*", loc atât de drag şi cunoscut şi lui Gabriel Dorobanţu, invitat special: "*Publicul spectacolului de Revistă nu se dezice niciodată, iar întâlnirile noastre sunt de fiecare dată încântătoare şi pline de emoţie. Pentru a nu ştiu câta oară vin cu emoţie pe scena Teatrului Tănase, care m-a fascinat de când mă ştiu, încercând să le povestesc spectatorilor, cântând în felul meu despre iubire. Nu am trădat niciodată şlagărul, aşa că le-am oferit cântece care să le facă plăcere şi să le fredoneze împreună cu mine, acompaniaţi de superba orchestră. Sincer, poţi spune te iubesc în multe feluri, dar eu, prin muzică, am ales cea mai bună cale de exprimare*".

„*Astă seară… fără măşti!*" este un spectacol plin de culoare şi savoare, exuberanţă şi bucurie, în care strălucesc cei doi actori, Vasile Muraru şi Valentina Fătu, alături de soliştii care reuşesc să ofere reinterpretări de succes ale unor şlagăre şi hituri fredonate pretutindeni. "*Personajul meu, Elvis Presley, a fost prezent în viaţa mea încă din copilărie*" – mărturisea Alin Gheorghişan. "*Părinţii mei ascultau muzică*

Corina Chiriac

bună, tata a fost saxofonist, iar eu am crescut cu piesele lui Billie Holiday, Elvis, Chaka Khan sau cu acordurile orchestrei lui Duke

Ellington. Însă Elvis Presley a fost, este şi va rămâne <<The King - Regele>>"!

Radu Ghencea, solist vocal al Teatrului "Tănase" şi al trupei "Mondial", câştigător în 1997 al Trofeului Festivalului Naţional de Interpretare "Aurelian Andreescu", spunea despre vocea personajului său, Julio Iglesias, că *"are darul să te transpună într-o lume ideală a iubirii şi a bucuriei de a cânta"*.

"Mi-a plăcut de mică să imit personaje celebre, vedete, actori şi cântăreţi şi uite că viaţa mi-a oferit şanse la care nici nu îndrăzneam să visez" - mărturisea solista Bianca Sârbu, care s-a îndrăgostit de personajul Shakira atunci când a participat la celebra emisiune de televiziune *Te cunosc de undeva.* Pe Cher, fabuloasa cântăreaţă, Daniela Tănase a descoperit-o acum mai bine de douăzeci de ani: *"m-a cucerit cu timbrul său special, cu naturaleţea şi apariţiile sale scenice"*.

"Culmea este că, deşi port masca lui Gigi Becali şi îl imit apoi cu ocazia unui monolog, nu l-am întâlnit niciodată" – spunea cel care a fost descoperit şi distribuit de Toni Grecu în emisiunea de divertisment "Serviciul Român de Comedie".. ". Era în anul 2014. Actorul Robert Emanuel este adesea confundat cu celebrul om de afaceri; este oprit de oameni pe stradă să facă poze sau să le dea bani. Spumoasă şi savuroasă este şi actriţa Raluca Guslicov în monologul intitulat *"Marilyn"*.

Vasile Muraru, Valentina Fătu

Inspirat ales a fost şi titlul *Ce mică-i vacanţa mare!*, după unul dintre cele mai îndrăgite şlagăre (muzica Ion Cristinoiu, versuri Eugen Rotaru) pe care Corina Chiriac îl lansa acum aproape patru decenii. Spectatorii au avut ocazia să îl fredoneze împreună cu invitata specială, alături de alte refrene îndrăgite! *„Era o vară toridă, în 1983, când am intepretat pentru prima dată această piesă, la celebra emisiune-concurs* <<Şlagăre în devenire>>, *acompaniată la pian de compozitorul Ion Cristinoiu"* – îşi aminteşte marea artistă. *"Şi, cum nimic nu e întâmplător, acea ediţie a avut ca temă vara românească şi s-a desfăşurat la Teatrul de Vară* <<Soveja>> *din Constanţa, care a fost inaugurat chiar atunci! Piesa a luat premiu, a devenit peste noapte şlagăr şi am cântat-o mereu, şi vara, dar şi iarna, de sute de ori! Abia aştept să ne întâlnim cu toţii în miez de vară, să cântăm şi să ne bucurăm de revederea cu publicul şi cu artiştii Teatrului "Tănase" de care mă leagă cele mai frumoase amintiri!"*.

Acces direct… la muzică! este unul dintre cele mai noi spectacole-concert din repertoriul Teatrului "Tănase". Titlul surprinde esenţa spectacolului, adică o întâlnire nemijlocită a publicului cu şlagăre de ieri şi de azi din repertoriul românesc şi internaţional, cu melodii nemuritoare, cântece populare şi piese care au scris istoria muzicii pop, soul şi rock, toate aduse pe scenă de cei doi charismatici protagonişti, Adrian Enache şi Mirela Vaida. Regia spectacolului este semnată de Cezar Ghioca, la fel ca şi la *Ce mică-i vacanţa mare!*, din distribuţia căruia fac parte Liliana Mocanu, Cristian Simion, Nae Alexandru, Oana Ghioca, Ana Maria Donosa, Alin Gheorghişan, Diana Radu Stan, Miruna Birău, Monalisa Basarab, Alexandra Penciu şi Robert Emanuel.

Toate reprezentaţiile, care se vor relua şi juca cu siguranţă şi la Sala "Savoy" în noua stagiune, s-au bucurat de aportul Orchestrei şi Baletului Teatrului Revistă "Constantin Tănase"; dirijor şi aranjor orchestral este compozitorul Dan Dimitriu, iar coregrafia este semnată de Cornel Popovici şi Oana Cocârţă. Scenografia şi costumele aparţin Anei Iulia Popov şi Francescăi Cioancă (la *Astă seară… fără măşti!*). (Foto: Teatrul „Tănase")

Oana GEORGESCU

Folk la altar (Râşnov, 2022)

După o primă ediție în 2021, festivalul „Folk la altar" a revenit la Râşnov, între 27 şi 30 iulie, cu a doua ediție, în acelaşi loc deosebit care a găzduit şi întâlnirea princeps (Biserica Evanghelică), cu aceeaşi dorință a organizatorilor de a transcrie istoria genului (prin recitaluri, interviuri şi imagini de arhivă). De astă dată, de la Generația Generică (pe care am omagiat-o în 2021) la şaptezeciştii şi optzeciştii Generației Următoare.

În prima zi, dupa 40 de ani de la explozie, am asistat la recitalul duoului (acum trio) Ecou din Reghin, în siajul reunirii consfințite de înregistrarea unui CD cu marile succese ale grupului: „Prima iubire". Vocile (neschimbate!)

Ducu Bertzi

Foto: Radu Rădescu

ale Sorinei Bloj şi Magdalenei Puşcaş au fost acompaniate de chitara lui David Gabriel. Mircea Baniciu a continuat cu acelaşi succes seara, cu marile sale şlagăre, fără a uita să prezinte o melodie compusă încă dinainte de a se lansa cu Phoenix - „Înțelegere", pe versuri de Lermontov. A doua zi, la 45 de ani de la înființarea grupului Poesis, Marius Bațu ne-a adus cele mai frumoase scoici din ocean, pentru a parafraza un vers dintr-o cunoscută melodie compusă... la malul mării. Tot în urmă cu 45 de ani, Ducu Bertzi a adus Maramureşul (Casei) studenților din Bucureşti. Am celebrat împreună sfertul de secol de când realizează cu Mihai Cosmin Popescu emisiunea radiofonică „Omul cu chitara", şi l-am rememorat pe Florian Pittiş, cu care a cântat până la ultimul concert al acestuia.

De astă dată singur (deşi de obicei este acompaniat de instrumentişti notorii), clujeanul Emeric Imre şi-a balansat recitalul între melodii alerte („Gara" rămâne un exemplu de virtuozitate pentru un folkist) şi baladele dintre care nu putea lipsi „Nebun de alb". Tot în a treia seară, veteranul Mircea Bodolan ne-a reamintit de pionierii folkului românesc, dar şi de anii 90, când a condus cel mai important club folk – Casa Eliad. Un recital Mircea Bodolan rămâne o raritate peste decenii, dar şi o bucurie.

Ecou

Foto: Mioritics

Ultima zi a debutat cu neobositul Ovidiu Mihăilescu, unul dintre motoarele mişcării folk din România (organizator, realizator de emisiuni). A adus cu sine cel mai recent volum de poezii... dar şi CD-uri, şi ne-a delectat inclusiv cu cântece pentru copii, la fel de bine primite. Închiderea festivalului i-a aparținut altui veteran, venit din Italia, reinventat pe

Mircea Baniciu

Foto: Mioritics

scenele noastre din 2017. Dan Chebac a fost marcat de publicul care nu l-a uitat (inclusiv de tinerii care îi cântă „Caii liberi" ori remixul „Celor ce nu iubesc arta", de exemplu). Astfel încât la Râşnov a adus în premieră un al doilea CD, cu multe compoziții noi („Nu mă cunoşti..."), fără a uita să cânte melodiile cu care s-a făcut cunoscut.

Ca şi anul trecut, emisiunile „Remix" din următoarele grile de programe TVR 3 vor difuza selecțiuni ample din recitaluri şi interviuri cu actanții, mulțumită organizatorilor de la Asociația Mioritics, care au filmat profesionist întreg festivalul. De asemenea, câteva secvențe din concertele „Râşnov unplugged" de după festival, cu folkişti din partea locului. Nu vor lipsi momentele „In memoriam" (din păcate, câțiva dintre artiştii pe care ni-i doream pe afişul acestei ediții au plecat între timp dintre noi): Victor Socaciu, Cătălin Condurache, Raul Cârstea...

Doru IONESCU

Muzică şi film la Iaşi

A XIII-a ediţie a festivalului "Serile filmului românesc" a captat pentru cinci zile atenţia iubitorilor de cultură din capitala Moldovei, cu 30 de evenimente la care au luat parte mai bine de 60 de invitaţi. Între cei omagiaţi în cadrul secţiunii "Cinememoria" s-a numărat actorul şi cântăreţul Ion Dichiseanu, eveniment la care am fost invitată să vorbesc (am fost colegi în câteva filme), alături

Ioana Dichiseanu

de alte câteva personalităţi şi de fiica actorului, delicata Ioana Dichiseanu. Cu această ocazie, la cinematograful Ateneu a fost lansat CD-ul editat de casa de discuri Eurostar, "Aminteşte-ţi clipa", cu 14 melodii între care neuitata "Strada" de Radu Şerban, şlagărul nr. 1 din muzica uşoară românească al neuitatului Ion Dichiseanu. De asemenea a fost lansată cartea autobiografică "Adevărul mai presus decât legenda", a fost proiectat filmul-retrospectivă "Ion Dichiseanu" realizat de Cătălin Chirilă de la canalul de film "Cinemaraton", iar în foyer s-a vernisat o expoziţie de fotografii, obiecte şi premii ale marelui artist. Cu acest prilej, Ioana Dichiseanu a oferit un recital de cântece "fado", genul ei muzical preferat, extrem de dificil, pe care însă solista îl stăpâneşte perfect, ca şi pronunţia în limba portugheză. Firavă, timidă, plină de emoţii, Ioana Dichiseanu a dovedit că stăpâneşte perfect acest stil, cu o voce gravă, bine intonată. A fost secondată, surpriză, de fetiţa ei de 5 ani Anastasia, sub privirile protectoare şi atente ale tatălui, cunoscutul jurnalist şi poet Adrian Artene.

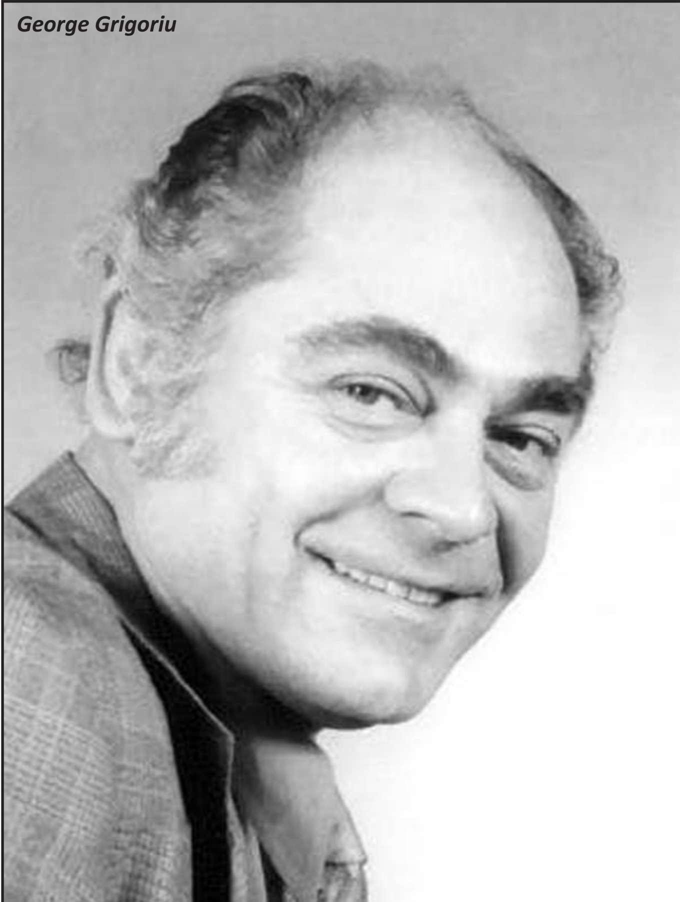
Mi-a revenit plăcuta sarcină de a prezenta, la Casa Muzeelor, al doilea eveniment muzical din cadrul festivalului şi anume întâlnirea cu Nicolae Covaci, liderul formaţiei Phoenix. Au fost emoţii mari de ambele părţi, am depănat amintiri comune (între altele legate de filmul lui Sergiu Nicolaescu "Nemuritorii", în care apare trupa Phoenix şi la care am semnat ilustraţia muzicală), cu o nostalgică întoarcere în timp. Numerosul public a fost extrem de cald şi de curios să afle cât mai multe despre legendara formaţie. Pe lângă amintiri, am povestit frânturi din viaţa noastră, Nicu Covaci a semnat autografe pe cărţile scrise de el ("Însă eu, o pasăre...", "Giudecata înţelepţilor") şi pe CD-uri Phoenix, dovedindu-se încă o dată cât de mult are nevoie publicul de asemenea întâlniri. O atracţie a întâlnirii a fost proiecţia în avanpremieră a filmului documentar "Phoenix-povestea", regizat de Cristian Radu Nema şi Mimis Ravanis. Cineastul Cristian Radu Nema este un apropiat al formaţiei şi autor al unor imagini de arhivă unice, niciodată difuzate public. Filmul transpune, la ceas aniversar (60 de ani de la punerea bazelor primei formaţii de către Nicu Covaci), spiritul şi mesajul fenomenului Phoenix. Filmul descrie nu doar istoria celei mai cunoscute formaţii rock de la noi, devenite simbol naţional, ci descrie evoluţia fenomenului Phoenix în trei mari ipostaze, plecând de la impactul muzical şi ajungând la aspecte de ordin social şi cultural. Producţia se bucură de sprijinul regizorilor Ion Cărmăzan, preşedinte al UARF, şi Dan Chişu (în tinereţe, tânărul originar din Brăila confecţiona măştile folclorice folosite pe scenă de membrii formaţiei!), precum şi al colegului nostru Doru Ionescu. Reamintesc că înafară de muzică, grupul Phoenix a transmis publicului, în cele şase decenii de activitate, o stare de spirit, un suflu şi o energie care se menţin şi astăzi. Publicul Phoenix acoperă o plajă de aproape patru generaţii, percepând mesajul cu aspect protestatar transmis într-o manieră complexă. Pentru Phoenix, libertatea de a fi şi de a se exprima a fost întotdeauna primordială, lucru demonstrat convingător pe parcursul celor 60 de ani de viaţă şi de activitate.

Ileana POPOVICI

Nicu Covaci, Ileana Popovici

Mamaia (3)

Aşadar, exceptând 1969, timp de trei ani, 1967, 1968 şi 1970, exact în perioada primelor patru ediţii ale festivalului internaţional "Cerbul de aur" de la Braşov, festivalul de la Mamaia nu s-a desfăşurat. Deci de la Marea Neagră toate forţele muzicii uşoare româneşti – compozitori, textieri, instrumentişti, dirijori – se mutaseră la munte, lor adăugîndu-li-se echipa impresionantă a Televiziunii Române, manifestarea fiind transmisă în direct pe micul ecran. Caietul (de fapt o carte impresionantă ca dimensiuni, conţinând peste o sută de partituri) cu creaţiile

George Grigoriu

româneşti de gen era trimis din timp în toată lumea, iar pentru compozitorii români era o mare bucurie să-şi asculte lucrările interpretate de solişti valoroşi de peste hotare, unii dintre aceştia având chiar în acel moment cu o bună carte de vizită (Frida Boccara, Joe Dolan, Kiki Dee, Jacques Hustin, Guy Mardel).

Cum probabil hotărârea de a nu se mai organiza o a cincea ediţie a "Cerbului de aur" în 1972 fusese deja luată la nivel înalt, între 23 şi 25 iulie 1971 am revenit la Mamaia, pentru ediţia cu numărul 6. După cum se poate constata, doar trei zile de festival, dintre care doar cea dintâi a avut loc la Teatrul de vară din Mamaia, după care evenimentul a fost mutat din cauza vremii nefavorabile, ca în 1969, la Teatrul Dramatic din Constanţa. Extrem de interesant este faptul că fie nivelul lucrărilor înscrise a fost mai slab ca altădată (mai mult ca sigur), fie exigenţa juriului din acel an a sporit, dar premiile I şi II la "Creaţie" nu au fost acordate – o premieră în materie. În schimb au fost distinse cu premiul III, ex aequo, trei melodii: "Încrederea" de Ion Cristinoiu (Marina Voica), precum şi două piese cântate de Dan Spătaru - "Dar ce nu ai?" de Vasile Veselovschi şi "Mi-a venit mintea acasă" de Henry Mălineanu. Dar au fost nu mai puţin de cinci piese distinse cu menţiuni: "A fost odată ca-n poveşti" de Horia Moculescu (Dan Spătaru, solist aflat în cea mai bună perioadă a sa), "Mi-e necaz pe calendar" de Aurel Giroveanu (melodie gândită special pentru veteranul Gică Petrescu), "Primul loc pe Pământ" de Alexandru Mandy (cu solistul preferat al compozitorului-poet, actorul Sergiu Cioiu), "Soarele dragostei" de George Grigoriu (Margareta Pâslaru), "Ţi-aduci aminte?" de Constantin Alexandru, pseudonimul sub care a apărut un timp compozitorul Ramon Tavernier (solist Aurelian Andreescu). După cum se vede, reveneau frecvent în palmares numele compozitorilor care-şi făcuseră deja o carte de vizită importantă, acelaşi lucru fiind valabil şi pentru soliştii care preluaseră de la înaintaşii lor postura de vedete – Margareta Pâslaru, Marina Voica, Aurelian Andreescu, Dan Spătaru, Sergiu Cioiu. Cu excepţia celor decedaţi (Spătaru, Andreescu), ei sunt şi astăzi în activitate, dovedind o uluitoare longevitate la nivel înalt. Iar în concursul de interpretare, la ediţia 1971, şi-au făcut apariţia artişti care li se vor adăuga acestora în "lotul naţional" al interpreţilor care, la rândul lor, cu unele excepţii, se bucură de popularitate şi aprecieri. Dar iată palmaresul competiţiei de Interpretare de la Mamaia 1971: Cornel Constantiniu, Dida Drăgan (premiul I), Stela Enache (premiul II), Petre Geambaşu, George Enache, Ana Petria (premiul III). Constantiniu, Geambaşu şi Petria aveau ulterior să fie colegi multă vreme la Teatrul "Ion Vasilescu" din Bucureşti,

Marina Voica

care avea o puternică secţie de music-hall. Doar o Menţiune pentru vocea de aur de azi, Mirabela Dauer, pe aceeaşi treaptă figurând George Răpcău şi Anca Dimitriu. A concurat, deşi n-a intrat în palmares, şi viitorul artist extrem de popular Mihai Constantinescu, el având însă consolarea

că prietena sa de atunci, Olimpia Panciu, căreia îi încredinţase compoziţia "Păpuşa", a fost recompensată cu o "menţiune pentru cel mai tânăr concurent".

Din 1972 până la întreruperea brutală din 1976, festivalul de la Mamaia n-a mai avut concurs de Interpretare, acesta reapărând la reluare, în 1983, în schimb au existat recitaluri ale vedetelor îndrăgite. Organizatorii au fost mereu aceiaşi: Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Radioteleviziunea Română şi Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă Constanţa. S-a revenit pe scena Teatrului de vară din Mamaia, împodobită cu decoruri reuşite, iar acompaniamentul a fost asigurat de Orchestra de estradă (acesta era termenul în epocă) a Radioteleviziunii Române, dirijată de Sile Dinicu. Ca şi la ediţiile 1963-1965, a existat la interpretarea melodiilor finaliste în câte două versiuni, iar durata festivalului a acoperit din nou aproape o săptămână. Astfel, ediţia a VII-a s-a desfăşurat între 25 şi 30 iulie 1972, fiind agrementată cu recitalurile aplaudate susţinute de Doina Badea, Marina Voica, Anda Călugăreanu, Mihaela Mihai, Corina Chiriac, Aurelian Andreescu, Mihai Constantinescu, George Enache, adică exact artiştii cu un box-office ridicat în acea vreme. Premiul I a fost împărţit de doi compozitori care dominau peisajul genului, George Grigoriu cu "Frumuseţii tale" (Doina Badea, Mihaela Mihai) şi Radu Şerban cu "Izvor de frumuseţe" (Doina Badea, George Enache), se înţelege ambele cu un discret parfum "tematic", care se va accentua în anii ce vor urma. Premiul II a revenit lui Temistocle Popa, pentru melodiile "Dragostea dintâi" (Doina Badea, Ioana Iliant) şi "În rândul patru" (Anda Călugăreanu în ambele seri, Dan Spătaru lipsind în ultima clipă de la festival).

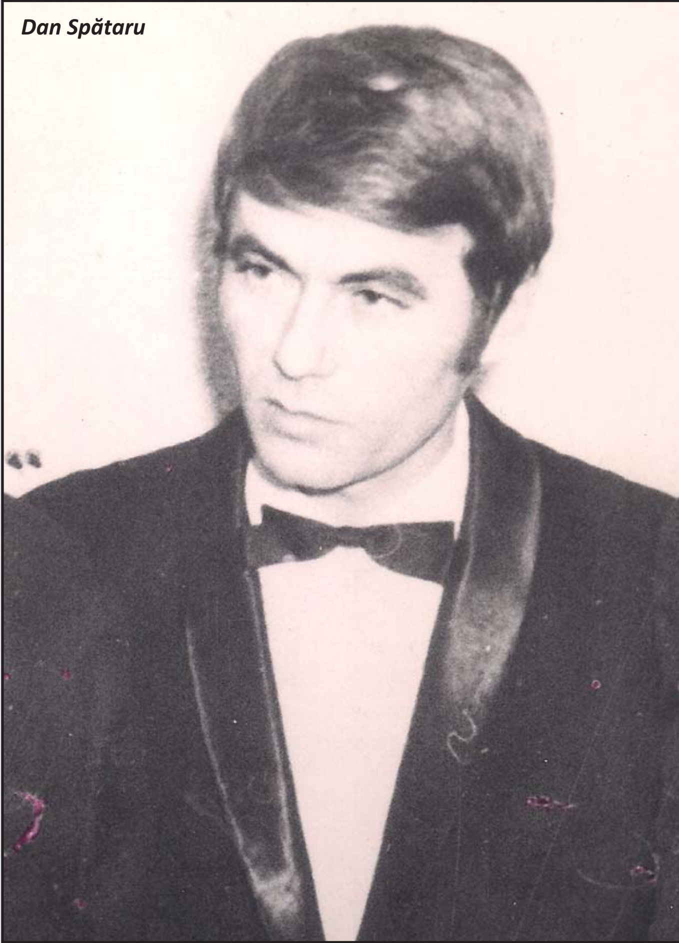
Anda Călugăreanu, Mihai Dumbravă

Ultima piesă, altminteri mare şlagăr, a produs mult amuzament prin textul lui Mircea Block, fiindcă în clase nu existau decât 3 rânduri, băncile din al treilea fiind oricum toate la geam, aşa încât corect ar fi fost "În banca patra, rândul de la geam"! Reputatul compozitor Aurel Giroveanu a primit premiul III pentru două lucrări, "În fiecare port" (Marina Voica, Mihaela Mihai) şi "A-ntinerit romanţa, te mai ascult şi azi..." (Corina Chiriac, Elena Munteanu). Acest ultim cântec este nelipsit şi în prezent de la festivalurile de romanţe din ţară, în frunte cu "Crizantema de aur" de la Târgovişte. Elena Munteanu a străbătut lumea cântând la bordul unor vase de croazieră alături de Stela Enache; fiica sa, Tina Munteanu, este o tânără stea a operetei şi musical-ului. Tot cu premiul III a fost recompensat şi minunatul cântec al lui Florin Bogardo "Un fluture, o pasăre", interpretat de Aurelian Andreescu şi Stela Enache, solista fiind proaspăta soţie a compozitorului. Trei melodii au primit Menţiuni, acestea fiind "Priveşte lumea" de Gelu Solomonescu (George Enache, Mihai Constantinescu), "Cine spune că-i uşor?" de Petre Mihăescu (Corina Chiriac, Cornel Constantiniu) şi "În dulcele târg al Ieşilor" de Richard Stein (Corina Chiriac, Cornel Constantiniu – care a şi fost de altfel actor la Teatrul Naţional din Iaşi). Richard Stein este autorul celebrei melodii "Sanie cu zurgălăi", însuşită fără ruşine de chitaristul american Les Paul (şi cântată şi de Edith Piaf!), dar şi, mai recent, de Danny Klein (care a răspuns insolent jurnaliştilor la "Cerbul de aur", când a fost interpelată pe această temă!) şi Vaya con Dios. A fost, se pare, şi un proces internaţional, dar ce şanse de câştig avea un muzician dintr-o ţară socialistă, chiar dacă dreptatea era 100% de partea lui? Organizatorii şi juriul au simţit pesemne nevoia să acorde şi trei aşa-zise "Menţiuni de popularitate" unor cântece care într-adevăr s-au bucurat de succes: "Ia-ţi mireasă, ziua bună!" (Mihai Constantinescu) şi "Hei, mare!" (Mihaela Mihai; Stela Enache şi George Enache – nici o legătură de rudenie între ei!), ambele de George Grigoriu, "Ce tânăr eşti!" de Radu Şerban (Anda

Angela Ciochină

Călugăreanu; Olimpia Panciu şi Mihai Constantinescu). Soliştii cu prestaţii remarcabile au fost recomensaţi cu "Premii speciale pentru Interpretare", aceştia fiind, în mare,

Dan Spătaru

aceiaşi ca la ediţia anterioară: Doina Badea, Marina Voica, Anda Călugăreanu, Stela Enache, Corina Chiriac, Mihaela Mihai, Ioana Iliant, Dida Drăgan, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Mihai Constantinescu, George Enache.

Se conturaseră, aşadar, la început de deceniu opt, grupurile de compozitori, respectiv de interpreţi care transformau în aur, cum se spune, tot ce atingeau, acest aspect fiind evident şi la ediţia a VIII-a, 17-22 iulie 1973, când recitalurile au fost susţinute de Doina Badea, Marina Voica, Margareta Pâslaru, Corina Chiriac, Dida Drăgan, Cornel Constantiniu, Mihai Constantinescu, George Enache. De această dată organizatorii au nominalizat distincţii separate, proprii, fiecare din ele răsplătind câte două creaţii ale aceluiaş compozitor. George Grigoriu şi-a marcat din nou supremaţia, obţinând Premiul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste cu melodiile "Dulce, dulce Românie" (Cornel Constantiniu, Mihaela Mihai) şi "Stelele" (Marina Voica, Margareta Pâslaru). Şi celelalte două distincţii importante au respectat aceeaşi formulă, o piesă uşor "tematică", lângă care a fost aşezată una "neutră". Astfel, Premiul Comitetului de Stat al Radioteleviziunii Române a mers către Radu Şerban, pentru creaţiile "Cine a găsit tinereţea mea?" (Sergiu Cioiu, Mihaela Mihai) şi "O ramură spre cer" (Corina Chiriac, Eva Kiss), iar Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor a răsplătit talentul unui tânăr compozitor care avea să scrie istorie la Mamaia. Marius Ţeicu a fost distins cu Premiul U.C.M.R. pentru "Chemarea dragostei" (Adrian Romcescu, Dida Drăgan) şi "Tinerii" (Anda Călugăreanu, Mihai Constantinescu). Aceiaşi trei organizatori au acordat şi câte două menţiuni fiecare. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste s-a orientat către "Tu eşti primăvara mea" de Florin Bogardo (Aurelian Andreescu, Mihaela Mihai), piesă emblematică a genului, şi "La noi" de Aurel Manolache (Margareta Pâslaru, Dan Spătaru). Radioteleviziunea a răsplătit cu menţiunile proprii compoziţiile lui Temistocle Popa "Cânta un ciobănaş" (Margareta Pâslaru, Dan Spătaru), "Şi m-am trezit că te iubesc" (Margareta Pâslaru, Ioana Iliant), în timp ce Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor s-a orientat, firesc, către câteva creaţii de mare rafinament, acordând nu mai puţin de patru menţiuni: "Cântec" de Horia Moculescu (Cvintetul Horia Moculescu, Eva Kiss) şi "Mi-ai spus că mă iubeşti" de Mişu Iancu (Aurelian Andreescu, Mihaela Mihai). Alături de acestea, breasla profesioniştilor muzicii a acordat două menţiuni melodiilor lui Vasile Veselovschi "De-a colindat aceste locuri cineva" (Doina Badea, Corina Chiriac) şi "Ora H" (Mihai Constantinescu, George Enache).

Aceleaşi mari vedete, consacrate de-acum, au fost invitate, semn de recunoaştere a valorii lor, să susţină recitaluri şi în 1974, la ediţia a IX-a a festivalului, programată între 23-28 iulie: Gică Petrescu, Doina Badea, Marina Voica, Corina Chiriac, Mihaela Mihai, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Mihai Constantinescu, lor adăugându-li-se Aura Urziceanu, care nu se dedicase încă total jazz-ului. Din acest an politizarea distincţiilor majore începe să devină regulă, premiul I, de pildă, revenind melodiei "Omagiu" de Temistocle Popa, cele două versiuni

Ion Cristinoiu

aparţinând Doinei Badea şi lui Cornel Constantiniu, solişti “condamnaţi” să dea viaţă lucrărilor ample, vibrante, “tematice”. Premiul I: “Te iubesc” de Vasile Veselovschi, cu aceiaşi doi solişti. Marius Ţeicu a confirmat lansarea superlativă de la ediţia anterioară, câştigând premiul III cu melodiile “Acum te-am regăsit” (Marina Voica, Aurelian Andreescu) şi “Doar pacea” (Adrian Romcescu, Dida Drăgan). Un alt premiu III a fost acordat unui obişnuit al trofeelor, George Grigoriu, pentru “Ziua care nu se uită” (Cornel Constantiniu, Dida Drăgan). Am amintit de Marius Ţeicu, şi iată că în 1974 au apărut pe lista laureaţilor alţi compozitori pentru care în viitor prezenţa pe podium va deveni o obişnuinţă, ambii fiind recompensaţi cu Menţiuni: Ion Cristinoiu cu “Ani fericiţi” (Corina Chiriac, Stela Enache), respectiv Marcel Dragomir cu “Adolescenţii” (Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu). Celelalte Menţiuni au revenit cântecelor “Cine-aş fi?” de Mişu Iancu (Cornel

Pompilia Stoian

Constantiniu, Mihaela Mihai), “Clipele” de Andrei Proşteanu (Corina Chiriac, Aurelian Andreescu), “De necrezut” de Mihai Dumbravă (Sergiu Cioiu, Mihai Dumvravă), “Dor şi gând” de Aurel Giroveanu (Doina Badea; Mihaela Mihai şi Cornel Constantiniu), “M-am născut în România” de Petre Mihăescu (Cristian Popescu, Dan Spătaru), “Ochiul tău iubit” de Florin Bogardo, pe versuri de Mihai Eminescu (Stela Enache, Mihai Constantinescu).

Ediţia a X-a a festivalului de la Mamaia (22-27 iulie 1975) a adus ca inovaţie micro-recitalurile unor tineri solişti, lansaţi îndeobşte la concursul televizat “Steaua fără nume”: Janina Matei, Doina Limbăşanu, Clara Anton, Monica Moldas, Cezar Tătaru, Radu Tozo, compensând într-un fel lipsa competiţiei de interpretare. Serile au fost completate, fireşte, cu recitaluri ale “greilor” genului: Marina Voica, Margareta Pâslaru, Dida Drăgan, Cornel Constantiniu (aici mai putea şi el, bietul, să demonstreze că poate cânta şi piese... normale!), Mihai Constantinescu, Adrian Romcescu. După apariţia sa

Vasile V Vasilache

ceva mai timidă cu un an înainte, cu o Menţiune, remarcabilul compozitor (în egală măsură dirijor şi percuţionist) Ion Cristinoiu dă lovitura, cum se spune, ocupând treapta cea mai înaltă a podiumului cu nu mai puţin de trei melodii – o premieră în domeniu. Aşadar, premiul I a ajuns în vitrina sa pentru piesele “Pentru tine, ţara mea” (Doina Badea, Angela Similea), “Melodiile dragostei” (Margareta Pâslaru; Olimpia Panciu şi Mihai Constantinescu), “Revederea” (Aurelian Andreescu, Mihaela Mihai). Recordmanul premiilor la Mamaia, George Grigoriu, a fost aşezat doar pe poziţia a doua, deşi ambele creaţii ale sale au fost vădit “pe linia oficială”, tot mai prezentă şi sugerată compozitorilor, dacă aspirau la vreun premiu: “Aici, la mine acasă” ((Margareta Pâslaru, Cristian Popescu) şi “Baladă pentru acest pământ” (Cornel Constantiniu, Clara Anton). Culmea, deşi a beneficiat de un

Temistocle Popa

text patriotic subliminal, melodia de mare succes ulterior "Copacul" de Jolt Kerestely (Aurelian Andreescu, Stela Enache) a fost distinsă doar cu premiul III... Şi cum oficialităţile aveau vigilenţa adormită cu textele pieselor premiate, la categoria Menţiuni şi-au putut găsi loc şi

Stela Enache

piesele de dragoste: "Dacă vrei dragostea mea" de Horia Moculescu (Corina Chiriac, Marina Voica), "Ai apărut ca o poveste" de Radu Şerban (Corina Chiriac, Aurelian Andreescu), "Declaraţie de dragoste" de Camelia Dăscălescu (Stela Enache, Grupul vocal "Studio 8"), "Toată ziua, bună ziua" de Mihai Dumbravă (Mihai Constantinescu, Mihai Dumbravă), alături de... inevitabila "Vrem pace pe pământ" de Vasile V. Vasilache (Mihaela Mihai, Cornel Constantiniu).

Cine putea oare bănui că ediţia a XI-a (26-31 iulie 1976) va declanşa o reacţie atât de virulentă, ducând la întreruperea festivalului? Atacurile poetului Adrian Păunescu s-au centrat, aşa cum am văzut, pe textele pieselor "tematice" laureate, deşi acestea n-au fost mai rele ca altădată. Din nou în frunte, George Grigoriu a dobândit premiul I cu melodiile "Cei 100 de ani" (Doina Stănescu, o descoperire a sa; Cornel Constantiniu) şi "De-ar fi fost să fiu" (Mihaela Runceanu, Doina Stănescu). Premiul II a fost împărţit de doi compozitori reputaţi, fiecare cu câte două piese, dintre care una evident "tematică": Temistocle Popa cu "România" (Doina Badea, Cornel Constantiniu, specialiştii nefericiţi ai acestui gen de cântece...) şi "Un roman de dragoste" (Margareta Pâslaru, Doina Spătaru), iar Vasile V. Vasilache cu "Spune-mi ţara mea" (Cornel Constantiniu, Angela Similea) şi "Dorul" (Aurelian Andreescu, Olimpia Panciu). Florin Bogardo cu "Definiţie" (Aurelian Andreescu, Angela Ciochină) şi Horia Moculescu cu "Părinţii mei" (Corina Chiriac, Aurelian Andreescu) au stat umăr lângă umăr pe treapta a treia. Menţiunile au fost ca de obicei numeroase şi arareori tributare comandamentelor politice ale zilei. Între laureaţi: Gelu Solomonescu cu "Azi, aici, acum" (Angela Ciochină, George Sava, ambii dispăruţi în plină putere), Ion Cristinoiu cu "Carnaval pe litoral" (Mirabela Dauer, Mihai Dumbravă) şi "Iubesc prezentul" (Mihai Dumbravă), Ramon Tavernier, revenit la numele său, cu "Coloana infinită" (Adrian Romcescu, Călina Anastasiei), alături de mai tinerii Vasile Şirli cu "Drumul" (Angela Similea, Adrian Romcescu) sau Andrei Proşteanu cu "Străzile" (Aurelian Andreescu, Corina Chiriac). În recitaluri au evoluat Doina Badea, Margareta Pâslaru, Corina Chiriac, Olimpia Panciu, Mihai Constantinescu, iar micro-recitalurile au aparţinut unor voci în ascensiune – Mirabela Dauer, Mihaela Runceanu, Mihaela Oancea, Teohari Fitanidis, Viorel Faur, Eugen Ionescu. Absolut trist că tocmai când începuseră să aibă apariţii consistente şi aplaudate la Mamaia soliste remarcabile cum ar fi Angela Similea, Angela Ciochină, Mihaela Runceanu, Mirabela Dauer, timp de şapte ani acestea nu şi-au mai putut evidenţia talentul de excepţie, festivalul fiind interzis până în 1983 – ani irosiţi pentru ele, dar şi pentru muzica uşoară românească... (*Va urma*)

Octavian URSULESCU

Albumul cu amintiri

● La o lansare de disc la magazinul "Muzica" din Capitală, autentic km. 0 al muzicii româneşti, Carmen Trandafir prezintă celor prezenţi Trofeul "Orfeul de aur" cucerit la festivalul din Bulgaria, înmânat ei atunci de celebrul Toto Cutugno. Au trecut aproape trei decenii, iar Carmen este o mămică fericită, fiind căsătorită cu un binecunoscut comentator sportiv, Emil Grădinescu.

● Era o şansă să debutezi în acompaniamentul orchestrei de muzică uşoară a Radioteleviziunii, sub bagheta lui Sile Dinicu, ceea ce Marina Scupra n-a uitat niciodată. Iat-o din nou în această postură, de această dată pe scena unei competiţii de tradiţie în acea perioadă, Concursul cântecului politic pentru tineret. Din păcate, după ce a debutat strălucit la numai 14 ani, la festivalul de la Amara, Marina Scupra a fost răpusă acum câţiva ani de o boală neiertătoare, după o carieră strălucită... (**D.M.**)

„Patient Number 9” –
Un nou album marca Ozzy Osbourne

După o pauza discografică de 2 ani, Ozzy Osbourne a lansat în data de 9 septembrie un nou album. Albumul de studio cu numărul 13 se intitulează „Patient Number 9”. Aparținând genului hard-rock, albumul este un periplu interesant în lumea lui Ozzy Osbourne, dezvăluind dimensiuni psihologice inedite, învăluite de tonul agresiv al muzicii heavy-metal şi de stilul de interpretare inconfundabil a lui Ozzy.

Pe lângă Ozzy Osbourne, pe acest album îşi fac apariția în calitate de invitați speciali muzicieni consacrați din lumea rock-ului precum Jeff Beck, Eric Clapton, Tony Iommi, Mike McCready - chitaristul formației Pearl Jam, Chad Smith - toboşarul de la Red Hot Chili Peppers, Robert Trujillo - basistul trupei Metallica sau Duff McKagan, fostul basist al trupei Guns N' Roses. Pe trei dintre piesele de pe disc îşi face apariția în calitate de baterist şi regretatul Taylor Hawkins, fost membru de marcă al formației Foo Fighters. Albumul „Patient Number 9” conține 12 piese şi a fost produs de către compozitorul american Andrew Watt, care a colaborat cu Ozzy Osbourne şi la precedentul album din 2020 („Ordinary Man”).

În ciuda numeroaselor probleme medicale, Ozzy Osbourne, vorbeşte despre continuarea concertelor şi turneelor, plasând întâlnirea cu fanii săi mai presus decât starea sănătății sale. De altfel, Ozzy Osbourne susține că aparițiile live şi conexiunea cu publicul său reprezintă cea mai importantă poveste de dragoste din viața sa.

„Patient Number 9” este o apariție de marcă a genului hard-rock, un gen muzical căruia Ozzy Osbourne, fie alături de Black Sabbath, fie solo, i-a dedicat toată viața sa, încântând fanii de pretutindeni şi devenind în acelaşi timp o legendă a genului.

„The Essential Foo Fighters”

La mai puțin de 2 ani de la lansarea ultimului album („Medicine at Midnight”), formația Foo Fighters anunță o nouă apariție discografică. Albumul „The Essential Foo Fighters” va apărea în data de 28 octombrie. Acest disc reprezintă cel de al doilea album-compilație, care cuprinde cântece originale, după cel lansat în anul 2009 („Greatest Hits”). Pe lista celor 21 de cântece, se vor afla cele mai importante piese lansate de formație de-a lungul anilor. Nu vor lipsi piesele care au atins primele locuri în clasamentele rock şi nici cântecele distinse cu premii internaționale, precum „All My Life”, „The Pretender”, „Best of You”, „Walk” sau „Making a Fire”.

„The Essential Foo Fighters” reprezintă prima apariție discografică de după moartea toboşarului Taylor Hawkins, survenită în martie în acest an. În data de 27 septembrie, membrii Foo Fighters vor susține în Inglewood, California, un nou concert dedicat lui Taylor Hawkins.

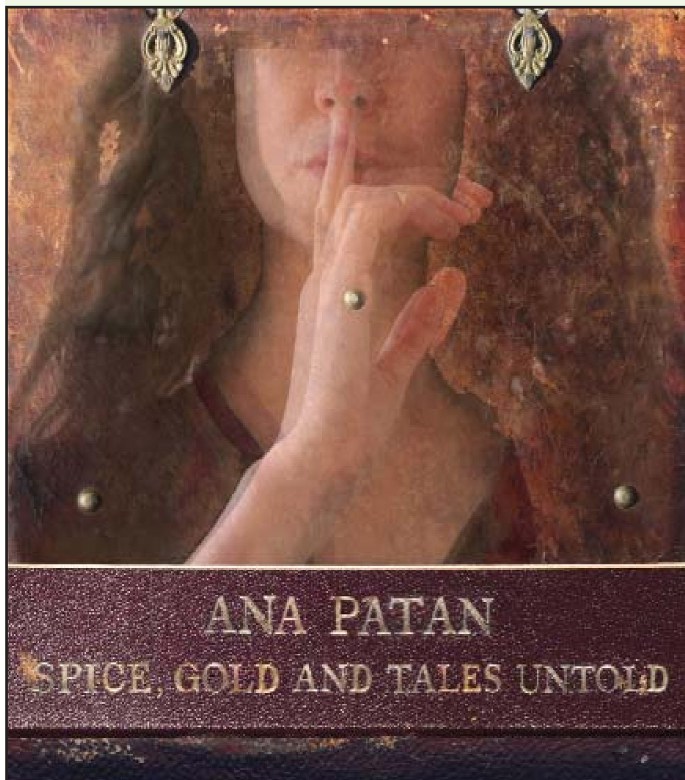
Anul 2022 a reprezentat un an încărcat pentru formația Foo Fighters, care a reuşit să cucerească numeroase premii importante, printre care trei trofee Grammy la categoriile „Best Rock Album”, „Best Rock Song” şi „Best Rock Performance”, asta după ce, cu numai un an înainte, trupa era inclusă în prestigiosul club Rock and Roll Hall of Fame, promoția 2021.

David LAPADAT

Ana Pătan: „Spice, Gold and Tales Untold”

O romancă stabilită în Germania, cu cel mai spectaculos urcuş dintre muzicienii pop-rock români în ultimii ani. Cronici laudative, voturi ale melomanilor (şi ziariştilor) din Europa. I-aş putea spune self-made-woman. Cântă cu vocea şi chitara electrică, singură sau în diverse

combinaţii (apare pe un CD şi un DVD live), a compus pentru coloana sonoră a unui film, dar şi muzică de relaxare pentru piloţi de avion... A cântat cu Jazzmachine, Triple Sweet (trio feminin), reprezintă unul dintre modelele de chitare Hohner...

Prin 1998 a câştigat festivalul concurs „Om bun”, aşadar cu muzică folk. Dar la un moment-dat şi-a dorit să iasă din matca genului, ceea ce era mai greu la noi. A făcut-o în Germania, cu asupră de măsură, studiind necontenit muzica, din toate poziţiile. Şi nu, nu stabilirea în altă ţară a fost momentul cheie din viaţa Anei, ci îmbolnăvirea de tendinită, o boală care te scoate din muzică, dacă eşti chitarist. Dar a forţat şi a trecut peste tot şi toate. Ce n-a distrus-o a întărit-o. Acea cumpănă s-a dovedit de bun augur, pentru că încă din timpul convalescenţei a ambiţionat-o să-şi realizeze visul: înregistrarea propriului disc.

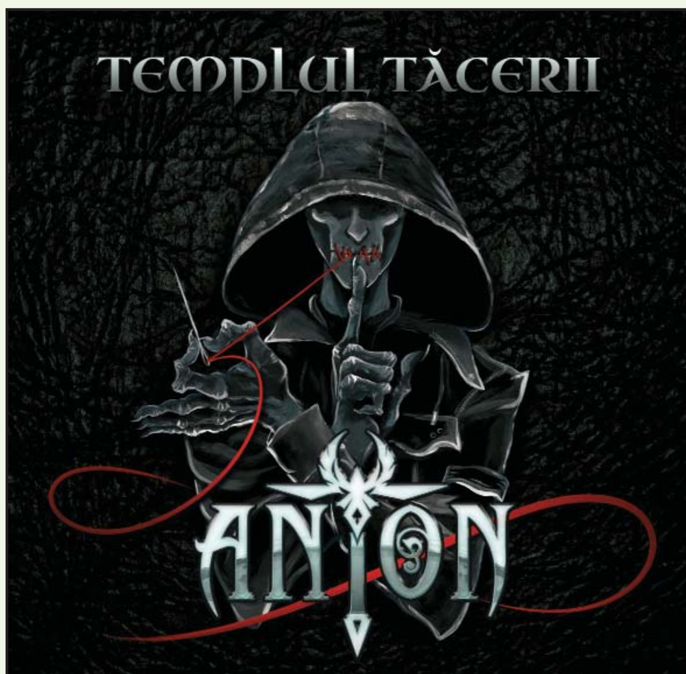
Albumul (apărut la Bardo Records, în 2021) este înregistrat şi produs cu muzicieni renumiţi precum Dewin Townsend şi Jonas Hellborg, dar peste tot se simt scriitura (muzică şi versuri), orchestraţiile Anei, care şi-a definit conceptul în cele mai mici detalii. Am ilustrat un reportaj pentru TVR 3 cu numeroase filmări live, cu Ana singură, în duo sau în trio, în care transmite enorm, la vârsta la care totul pare posibil. Şi este o muzică nu tocmai complicată, blues-rock cu aspiraţii jazzy, dar strălucitoare, pozitivă, personalizată (aşadar are şi o piesă în limba română: „Soarele meu”), jos pălăria!

(Ovidiu) Anton: „Templul tăcerii”

În 11 iunie, la Quantic, a fost lansat mult aşteptatul CD semnat (Ovidiu) Anton - „Templul tăcerii”, care invită de pe copertă la reflecţii asupra celor care ne bagă pumnul în gură... Şi de la început trebuie să reamintesc, celor care poate au uitat, că solistul metal-rock a reuşit să câştige finala „Eurovision România” în 2016 (la a patra sa participare la din ce în ce mai controversatul concurs internaţional). Dacă atunci, din cauze independente de voinţa sa, nu a putut ajunge în Europa cu „Moment of silence” (cu care ar fi făcut o figură frumoasă, au spus-o mulţi), discul de faţă este cu siguranţă unul dintre cele mai bune lansate de un muzician (rock) român în 2022.

Dedicat muzicii la modul cel mai serios cu putinţă, Ovidiu are o activitate publică moderată, selectându-şi apariţiile, dar prinzând orice prilej să se facă auzit... nu doar cântând. Discursul său este, la fiecare melodie pe care o prezintă, unul patriotic, sincer, arătând cu degetul (ca să nu spun pumnul) spre tarele lumii în care trăim. Ca atare, este respectat nu numai de către fani. A-l vedea o singură dată pe Anton cu trupa sa în concert înseamnă să simţi uniunea scenă-public cum rareori se întâmplă în era comercialităţii totale care a cuprins show-biz-ul zilelor noastre.

Dacă stilul adoptat este heavy-metal, de la care unii mai pudibonzi vor întoarce capul şi urechea, trebuie să ştiţi că Ovidiu a ajuns aici după ce a trecut prin „Şcoala Vedetelor” lui Titus Munteanu, aşa cum au făcut-o la vremea lor şi Mălina Olinescu, Class, Adrian Despot (Viţa de Vie) şi atâţia alţii. „Linia întâi”, „Victoria”, „Suntem brazi” sunt piese care au depăşit de mult graniţele stilului,

la fel cântecele de dragoste „Amintirea ta” ori „Mai mult decât ieri”. Şi cum nu se putea mai bine altfel, la final este înregistrată melodia cea mai difuzată, „Imn Bikers for Humanity” (feat Cristian Hrubaru – Rock FM), un mesaj direct care îndeamnă la înregimentarea pentru o cauză nobilă. Pentru că aşa e rockul, să aibă şi cele mai tari balade, şi „call to action”... Anton – un disc beton!

Doru IONESCU

Mircea Drăgan: "La porţile Orientului"

Caietul nr. 5 de partituri din seria apărută la Editura Muzicală (lucrările sunt gravate pe CD-ul "Best of – 5", editat de casa de discuri Eurostar) include o suită în 7 tablouri concepută în manieră rock simfonic electronic. Compozitorul şi instrumentistul Mircea Drăgan mărturiseşte în prefaţă că a început conceperea materialului muzical aici, acasă, că doar suntem la un pas de "Porţile Orientului", şi că un rol major l-au jucat numeroşii ani de turneu în zona Golfului, în Kuweit şi în Emiratele Arabe Unite. Primele 6 piese au fost elaborate în 1998-1999, iar a 7-a abia în 2012, răstimp în care a tot sperat să găsească un producător care să contribuie la montarea scenică a acestui grandios proiect... Protagonistul recunoaşte a fi fost influenţat în realizarea acestui album de muzică electronică rock-simfonică de corifeii acestui gen – Keith Emerson, Jean-Michel Jarre, Vangelis (căruia îi este dedicat caietul de faţă), Isao Tomita. Dar influenţele sunt mai degrabă formale, fiindcă Mircea Drăgan ne oferă o lucrare originală, excelent

structurată. Tablourile sunt, în ordine, "Orient Express", "Profetul" (cu trimitere atât la Mecca, cât şi la Ierusalim), "Samuraiul" (cu utilizarea unui instrument solistic tradiţional, shakuhachi), "Doină la porţile Orientului" (cu elemente ardeleneşti, saxofonul sopran ducându-te cu gândul la taragot), "Bolerock" (peninsula iberică şi influenţele maure se regăsesc în această piesă cu sonorităţi rock, bazată pe bolero), "Răsărit indian" (evocarea celebrelor dansuri indiene din filmele Bollywood şi sonorităţi indiene actuale, prin combinaţii între instrumente tradiţionale), "Pasiune orientală" (modernizarea lumii arabe, cu orchestraţii de tip dance-funk, cu elemente melodice şi ritmice specifice).

Îndrăznim să afirmăm că avem de-a face cu un proiect nu numai ambiţios, dar şi cu foarte puţine corespondenţe în peisajul muzical românesc. Este o operă de mare complexitate, compusă, orchestrată, interpretată la toate instrumentele şi înregistrată, ca maestru de sunet, de un Mircea Drăgan ajuns la o maturitate artistică impresionantă.

Camelia Florescu, muzică şi poezie

Chiar că nu sunt multe artistele care să se poată lăuda cu energia creatoare a Cameliei Florescu! Revenirea ei spectaculoasă în prim-planul genului, după numeroasele succese anterioare (la concursul TV "Steaua fără nume" sau la festivalurile de la Mamaia şi Amara), s-a produs în urmă cu 3 ani, prin lansarea, în cadrul unui spectacol remarcabil, a albumului "Nu-s o fată ca oricare", editat de casa de discuri Eurostar. Aceasta în plan muzical, fiindcă în deceniile anterioare a cucerit zeci de premii la festivaluri de poezie, inclusiv peste hotare, a publicat mult, a devenit om de radio. De la poezie la textul de muzică uşoară nu a mai fost decât un pas, colaborarea cu compozitorul Bela Andrasi aducându-i numeroase premii la competiţiile muzicale pentru cei mici, în frunte cu "Mamaia copiilor". Iar următorul pas a venit firesc, pe scena Festivalului naţional al romanţei "Crizantema de aur" de la Târgovişte reuşind performanţa unică de a intra în Gala laureaţilor în tripla ipostază de compozitoare, textieră şi interpretă! Postura va fi reeditată în acest an, la cea de-a 55-a ediţie a celui mai longeviv festival muzical, ce va avea loc între 20 şi 22 octombrie, unde Camelia Florescu va fi din nou o campioană a finalei, cu versuri la nu mai puţin de patru romanţe: "Floare de dor" de Bela Andrasi, "Sub ploi de flori" de Dumitru Caulea (din Cernăuţi), "Scrisori de dor" de Sile Jercan şi "De la fereastra inimii mele" – compozitoare chiar Camelia Florescu. La această ediţie a evenimentului târgoviştean ea îşi va lansa şi un volum incluzând 65 de poezii, însoţite de partiturile cântecelor scrise pe versurile respective. Între cei care au dat viaţă acestor melodii se numără tenorul Sorin Lupu, solistele de muzică uşoară Carmen Rădulescu – "Locuiesc într-un vis", Denis Ştefănescu – "Cineva mi-a spus" (cu ambele soliste poeta a început colaborarea de curând), nume importante de pe tărâmul romanţei – Alina Huţu, Liliana Cornilă, Silvia Goncear, Georgeta Plută, Nicoleta Vasile, artiste din Republica Moldova (Ina Sturzu, Victoria Lungu), copii talentaţi, la activ cu premiile de care am amintit, dar şi Camelia Florescu însăşi şi compozitorul Bela Andrasi. Poate cel mai simpatic text este cel scris pentru un duet cu cunoscutul bucătar (nu-mi place deloc termenul "chef", şi aşa avem prea mulţi şefi!) Antonio Passarelli, inclus pe albumul de acum 3 ani. Cu Denis Ştefănescu, şi ea cu o aşteptată şi dorită revenire, este în proiect un întreg album, primele trei piese fiind deja masterizate de Virgil Duţan, la fel cu Carmen Rădulescu, o altă voce de excepţie care merită melodii noi. Până la "Crizantema de aur", Camelia Florescu "şi-a făcut mâna" la concursul pentru copii "Volare" de la Piatra-Neamţ, de unde s-a mai întors cu un premiu 2.

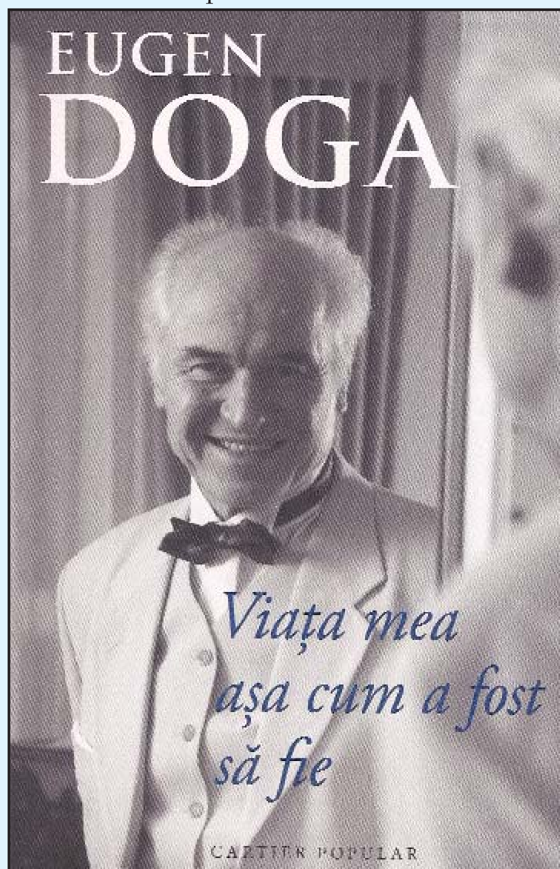

Prin diversificarea preocupărilor artistice, ambiţie şi stăruinţă, Camelia Florescu ar trebui să fie un model pentru soliştii de muzică uşoară din generaţiile mai vechi, din partea cărora auzim doar lamentări. E adevărat, sunt marginalizaţi şi persecutaţi, dar prin retragerea deliberată în "turnul de fildeş" nu rezolvă nimic...

Pagină de **Dorin MANEA**

Eugen Doga: "Viața mea aşa cum a fost să fie"

Absolut impresionant acest volum autobiografic al reputatului muzician, apărut la editura Cartier Popular! Pe parcursul a 400 de pagini, între care şi câteva cu fotografii de arhivă, descoperim biografia deloc romanțată a unui artist care nu-şi înfrumusețează nicidecum viața, neocolind sărăcia copilăriei din Transnistria, deprinderea târzie a limbii române (din motivele cunoscute), dramele din familie (între care moartea tatălui pe front) şi greutățile de pe umerii mamei, căreia îi închină un adevărat imn. Aflăm că a absolvit mai întâi Conservatorul din Chişinău la clasa de violoncel, cariera fiindu-i însă curmată de problemele acute de la mâna stângă, datorate peretului umed de la subsolul căminului studențesc, aşa încât o ia de la capăt la facultatea de Compoziție. În paralel, pentru a se întreține, cântă în orchestra Radio şi predă teoria muzicii şi solfegiu la şcoala pe care o absolvise. Prima compoziție oficială a fost un Cvartet de coarde, editat pe un vinil de casa de discuri Melodia – recunoaştere neaşteptată. Primul contact serios cu muzica uşoară din România are loc, pe când lucra la Ministerul Culturii, cu ocazia unui concert la Teatrul de vară din Chişinău al unei formații din țara noastră (pe care nu şi-o aminteşte, bănuim că era vorba de Mondial), care a provocat un adevărat delir. La mijlocul anilor '50 ai secolului trecut începe ascensiunea sa componistică, primul succes fiind cu piesa "Floare albă de livadă", cântată de viitoarea stea a scenei lirice internaționale Maria Bieşu, după care au urmat "Codrii mei frumoşi", "O mare de flori", "Amintiri, nostalgii", toate cu Ludmila Mişova, "Oraşul meu"– cu solista din Cernăuți, studentă la Conservatorul din Chişinău, Sofia Rotaru, astăzi o autentică vedetă la Moscova (s-a lansat pe plan internațional în 1971 cucerind premiul I cu acest cântec la festivalul "Orfeul de aur", în Bulgaria). Pe Sofia Rotaru am întâlnit-o în Polonia, la festivalul de la Sopot, în anii 70, când s-a lăsat foarte greu convinsă să răspundă în limba română... După aceea au lansat refrene semnate de Eugen Doga voci azi apreciate - Ion Suruceanu, Nadejda Cepraga, Tatiana Cerga, tinerele soprane Mariana Bulicanu, Olga Busuioc, Ana Cernicova, Cristina Pintilie, iar mai târziu grupurile vocale Acord sau Brio Sonores. Borne importante în carieră se leagă de baletul "Luceafărul", pe un libret de Emil Loteanu (premiera în 1963, cu peripeții), de cantatele "Ştefan cel Mare" şi "Curcubeul alb", de un alt balet, "Venancia", de poemul muzical "Pescăruşul speranței", de suita vocal-coregrafică "Lie, lie, ciocârlie", de coloana sonoră pentru festivitățile de deschidere şi de închidere ale Jocurilor Olimpice de la Moscova din 1980, de muzica la celebrele, de-acum, filme "Maria-Mirabela" (regia Ion Popescu Gopo) sau "Patul lui Procust"... Am propune directorului Operei Naționale din Bucureşti, Daniel Jinga (cu care Doga a colaborat la Sala Palatului, la concertul pop-simfonic al lui Paul Surugiu-Fuego), includerea în repertoriu a baletului "Luceafărul" şi a operei "Dialogurile dragostei", pe versuri de Mihai Eminescu şi Veronica Micle (la Chişinău străzile purtând numele lor se întretaie, primăria de acolo ținându-i aproape dincolo de timp...). Pagini importante sunt consacrate, pe drept cuvânt, colaborărilor cu poetul Grigore Vieru şi cu regizorul, el însuşi poet talentat, Emil Loteanu. Cu acesta din urmă a împărțit succesul mondial al filmelor "Lăutarii", "Şatra" (O şatră urcă la cer), "Anna Pavlova", "Gingaşa şi tandra mea fiară", 1993 (după nuvele "O dramă la vânătoare" de Cehov). Celebrul vals din acest ultim film, preferatul lui Ronald Reagan, a fost inclus în banda sonoră la festivitatea de deschidere a Jocurilor Olimpice de la Soci, în 2014, şi figurează, alături de un alt vals minunat, "Gramofon" (din filmul "Fără probe", 1984), între cele mai valoroase 100 de creații muzicale ale tuturor timpurilor, într-un clasament alcătuit de portalul History Runtown. În ultimele pagini aflăm de existența unui original Salon muzical "Eugen Doga" chiar în casa compozitorului. Apărută în 2021, cu siguranță cartea a fost definitivată cu mulți ani înainte, aşa încât suntem siguri că într-o viitoare ediție, completată şi revăzută, vor figura şi cei care au contribuit din plin la impunerea, dificilă şi atât de târzie (paginile dedicate peripețiilor de la primul concert la Ateneul Român sunt antologice), în viața muzicală românească. Ne referim la Alina Mavrodin Vasiliu, care îl invită an de an ca preşedinte de juriu la festivalul romanței "Crizantema de aur" de la Târgovişte (unde s-au prezentat în premieră secvențe din "Dialogurile dragostei") sau la casa de discuri Eurostar (Venera şi Paul Stîngă), care i-a editat primele şi singurele 3 CD-uri la noi. Nemaivorbind de doamna Lili Bobu, care i-a dedicat, în ediție princeps, un volum omagial, şi care i-a organizat concerte memorabile la Iaşi şi la Botoşani, sau de Paul Surugiu Fuego (apare într-o fotografie, dar nenumit), care l-a invitat pe compozitor (acesta i-a încredințat două melodii superbe) în toate marile sale concerte de la Bucureşti şi de la Chişinău. Şi, de ce nu, premiul oferit de revista noastră pe 21 iulie 2022 la Opera Națională din Bucureşti!

O carte-document, ce se citeşte pe nerăsuflate, în care regăsim o parte din istoria agitată a românilor de ambele maluri ale Prutului şi de dincolo de Nistru şi mai ales crâmpeie din cariera unică a unui muzician cu care ne mândrim. N-o ratați, se găseşte în librării, costă doar 49 de lei.

Când muzicienii se amuză...

În urmă cu câțiva ani, reputatul compozitor și dirijor Sabin Păutza mi-a oferit, la Festivalul național al

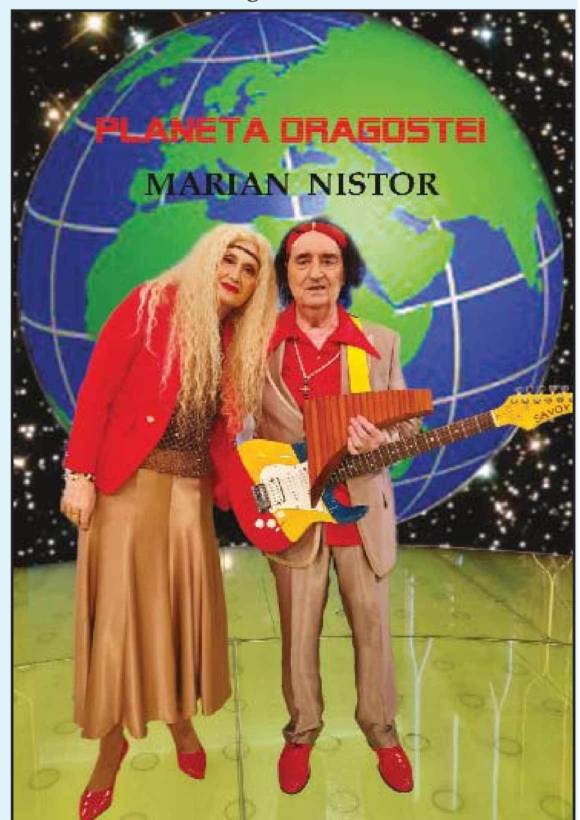

romanței "Crizantema de aur" de la Târgoviște (unde a fost laureat în acel an la competiția de Creație) o carte absolut surprinzătoare. De ce surprinzătoare? Fiindcă nu era un volum legat de muzică, ci o culegere de... anecdote, mai bine zis "bancuri", cum le spunem în mod obișnuit. Cartea se chema "Carnaval fără măști sau Hai să (ne) râdem", unele din bancuri fiind născocite personal de autor, așa cum mărturisea chiar el. Și iată că muzicianul a recidivat de curând, unindu-și de această dată forțele și umorul debordant cu un alt împătimit al glumelor (la orice întâlnire cu el nu scapi fără câteva "noutăți" mai mult sau mai puțin picante!), compozitorul, muzicologul și autoritatea nr. 1 în jazz Florian Lungu, titularul rubricii de specialitate din revista noastră. Așadar, la aceeași editură Palimpsest, Florin Lungu "Moșu" și Sabin Păutza "Copilu'" ne oferă câteva sute de bancuri, cugetări amuzante (inclusiv ale unor celebrități) și "poante" pline de haz nebun, grupate pe capitole. La lansarea oficială a volumului, la Pub Universității (unde săptămânal au loc și concerte de jazz), cei doi autori, colegi de Conservator, au făcut să râdă cu lacrimi auditoriul. Cum ei vor împlini în curând 80 de ani (fiecare!), "Moșu" fiind mai bătrân cu o lună, vorba cuiva din public: "La vârsta asta e clar că nu vă mai faceți bine!". Iată doi muzicieni care întâmpină fiecare zi cu zâmbetul pe buze și care, pandemic, ne transmit și nouă această stare de bine...

Marian Nistor: "Planeta dragostei"

La Editura Muzicală a fost tipărită această a patra carte de poezie semnată de liderul formației Savoy, Marian Nistor, a cărui inspirație pare a fi fost stimulată în pandemie, pentru că aflăm a-i fi încredințat deja redactorului Ștefan Chiriacescu un al 5-lea volum! Muza este și de această dată colega de apartament și de trupă Savoy, soția sa Dorina Paraschiv Nistor: "Aici trăiesc cu draga mea pe portativ/ Unde se-adună notele din gând" sau "Dezleagă-mi cuvintele tăcute/ Pe care numai tu le poți salva". Marian Nistor dedică versuri prietenilor săi dispăruți, cu care a semnat atâtea șlagăre, poeții Corneliu Vadim Tudor ("Mulțumesc, iubită mamă!") și Ion Lotreanu ("Domnișoară, domnișoară"), așa cum nu-l uită nici pe compozitorul Nicolae Kirculescu, care l-a încurajat mult la începutul carierei. De altfel, poezii din anii 60 ne amintesc acea perioadă când formația se chema "Stelele 23" (activa la Uzinele "23 August"). Adevărate file de istorie reprezintă și poemele ce trimit la primele turnee Savoy, din țară și peste hotare (în 1979 a susținut concerte magistrale în URSS). Indiscutabil un "romantic visător", muzicianul s-a înscris în istoria genului și prin turneele în care formația Savoy acompania toate marile vedete ale muzicii ușoare românești – Margareta Pâslaru, Marina Voica, Mirabela Dauer, Corina Chiriac, Angela Similea (colaborare trainică), Dan Spătaru, Cornel Constantiniu, Mihai Constantinescu și mulți alții, parte din ei amintiți în cartea de față, cu poezii legate de concerte din acea perioadă. Absolut toți acești interpreți de mare popularitate și valoare își pregătiseră și repetaseră un repertoriu consistent alături de Savoy, cu cel puțin o creație de Marian Nistor fiecare, garanție a unor săli arhipline și a unor succese răsunătoare. În deschidere erau programați soliști tineri, unii de muzică folk (Zoia Alecu, Alexandra Canareica, Doina Lungoci, Corina Mathia, Brândușa Acsânte, Iolanda Grecu), urma recitalul Savoy, iar finalul, apoteotic, aparținea soliștilor de renume amintiți. Mai e nevoie să spun că, de necrezut azi, aveau loc și câte 3 spectacole pe zi (cu bilete de intrare, firește), nu o dată spărgându-se geamurile sălilor de sport? Dar, cu inconștiența vârstei, nu înțelegeam atunci că scriem istorie și că evenimentele acelea erau irepetabile, dovadă că scriu despre ele azi cu firească nostalgie...Ce primiri din partea spectatorilor, care reluau în cor fiecare refren! Pe atunci cântecele românești de muzică ușoară se difuzau intens la radio și pe micul ecran, erau pe toate buzele...

Pagini de **Marius GHERMAN**

În căutarea stelelor... cu nume (V)

Până în 1983, cel puțin, când a devenit tradițional la festivalul de la Mamaia și concursul de Interpretare, "Steaua fără nume" reprezenta cam singura șansă de afirmare pentru tinerii soliști de muzică ușoară. Sigur, așa cum am mai arătat, mai existau competiții de amatori, unele foarte importante, cum era cea de la Amara, dar şi cele de la, să zicem, Brăila ("Lotca de aur"), Oradea, Piatra-Neamț, Galați, Constanța, Băilești, Ploiești ("Steaua Prahovei"),

Alina Mavrodin

Sfântu Gheorghe (jud. Covasna), Deva, Focșani, Caracal, Pitești, Alexandria, Calafat (a se observa ca Transilvania nu excela nici atunci, cum n-o face nici azi…), dar ele nu erau televizate și constituiau cel mult un izvor de talente pentru preselecțiile "Stelei fără nume". Aureolat cu o distincție la una din aceste manifestari, prindeai curaj, nemaivorbind că "scouterii" concursului TV, în frunte cu Simona Patraulea, aveau ochii și urechile pretutindeni în țară, în căutare de voci cu personalitate. Sigur, nu toți laureații "Stelei" au devenit mari vedete, dar unii au rămas și azi pe baricadele genului, semn că și-au transformat vocația într-o certitudine profesională, iar ceilalți s-au bucurat măcar pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de o notorietate națională, s-a vorbit despre ei. Cei care s-au prezentat doar la prima etapa păstrează, firesc, amintiri estompate de timp. Este cazul bucureșteanului Aurel Moga, la sfârșitul anilor '70 doar un aspirant la glorie, între cei mulți. Mai știe că a cântat "Pentru tot ce-a fost îți mulțumesc" (de Horia Moculescu) și "Un albastru infinit" de Marcel Dragomir, acompaniat la pian de Gery Podgoreanu. Pentru el consacrarea a început ceva mai târziu, cu o distincție de interpretare la Mamaia 1983, după care a lansat șlagăre, discuri și a avut multe apariții de neuitat (cum a fost duetul cu Corina Chiriac la Mamaia cu o melodie de Vasile Veselovski), fiind și astăzi un artist solicitat în țară și peste hotare. În schimb pentru constanțeanul, pe atunci, Marian Spânoche, solist înzestrat cu o voce impresionantă, "Steaua fără nume" a însemnat startul unei cariere promițătoare (s-a pensionat ca artist profesionist la Ansamblul artistic al Armatei). Primele două etape s-au desfășurat în studiourile TVR, interpretul beneficiind de îndrumarea lui Edmond Deda (etapa I), respectiv Laurențiu Profeta (II), dar a treia, ultima, în februarie 1972, a însemnat o premieră. Realizatorii au abandonat atunci tiparele anterioare și l-au programat pe Marian Spânoche într-un spectacol cu public în orașul natal al acestuia, Constanța, găzduit de Teatrul Liric. În paralel a avut loc și o finală a concursului "Floarea din grădină",

Janina Matei

unde protagonistă a fost Floarea Tănăsescu. Prezentator a fost scriitorul Dan Deșliu, iar acompaniamentul a fost asigurat de orchestra Electrecord, dirijată de Alexandru Imre. Din juriu au făcut parte între alții Camelia Dăscălescu (președinte), Vasile Veselovski, George Grigoriu, Aurel Giroveanu, Edmond Deda. Piesele cu care Marian Spânoche a impresionat juriul, cucerind de justețe Trofeul concursului, au fost "Plouă" (Radu Șerban), "Fi-re-ai inimă să fii" (Vasile Veselovski), "Semnalul dragostei" și "Cer senin"(ambele de Gelu Solomonescu), precum și, în prima audiție, "Omul de zăpadă-i fericit" și "Nu pot trăi fără dragoste" (Camelia Dăscălescu). Și cum în acea perioadă

Marea Neagră înghețase pe mai bine de 100 de metri, la îndemnul comperului solistul a dat viață şi piesei "Fiul mării". După cum se poate constata, pe de o parte realizatorii se îngrijeau de pregătirea concurenților, solicitând în acest scop compozitori de vază, iar pe de alta le asigurau startul în carieră cu melodii proprii, lansate în finală de aceştia, în primă audiție.

Unul din numele cele mai importante consacrate de "Steaua fără nume" a fost cel al Doinei Spătaru, reprezentând la acea dată, aşa cum am arătat, oraşul ei natal, Găeşti (s-o fi gândit cineva de acolo s-o propună drept "Cetățean de onoare"?). Au fost 6 frați Spătaru, cel mai mic dintre ei, Vasilică, fiind tatăl Doinei, iar Aurel – tatăl lui Dan Spătaru. Doina recunoaşte cu sinceritate că Simona Patraulea şi Sorin Grigorescu i-au schimbat practic viața. Era studentă la Filologie, după ce îşi încercase şansa şi la IATC, pregătindu-se cu soția scriitorului Camil Petrescu, Eugenia Marian Petrescu, actriță la Teatrul "Nottara". Solista mărturiseşte că a mers la preselecție "la plezneală", cum se spune, interpretând în fața unui mini-juriu alcătuit din Simona Patraulea, Sorin Grigorescu şi Aurel Girovenu, acompaniată la pian de Vasile V. Vasilache, o piesă lansată de Pompilia Stoian, "Stai lângă mine". În etapa a III-a, unde a concurat împreună cu Cornel Constantiniu, a evoluat în fața unui juriu din care făceau parte, între alții, Camelia Dăscălescu, Nicolae Kirculescu, Vasile V. Vasilache, Marina Krilovici. Între piesele interpretate s-au numărat, din ce-şi aduce aminte, o primă audiție de Ion Cristinoiu, "Aştept", un cântec de Radu Şerban şi, având la facultate în secundar limba italiană, celebrul şlagăr "La pioggia". De notat că absolut tot concertul s-a desfăşurat "live" în acompaniamentul formației Modern Grup, din care făceau parte Marius Țeicu, Marcel Dragomir şi Petre Magdin.

Marian Spânoche

O altă voce importantă legată şi de "Steaua fără nume" (dar nu numai) este cea a Alinei Mavrodin. A fost remarcată de Simona Patraulea în august 1986, la festivalul de la Mamaia. Aceasta i-a telefonat tinerei profesoare de matematică la şcoala din Brăduț, jud. Covasna, unde era un apreciat tânăr dascăl, invitând-o să participe la etapa I, filmată la sfârşitul lui ianuarie 1987 şi difuzată pe micul eran la începutul lunii aprilie, interval ce i s-a părut solistei o veşnicie! În luna ianuarie a fost în "cantonament" la Bucureşti, pentru pregătirea concursului; era cazată la un hotel pe lângă Gara de Nord, având zilnic repetiții fie la TVR, fie la Radio. Inițial au fost 4 concurenți, dar după repetiția generală din ziua concursului una din soliste a fost exclusă fără a i se da vreo explicație plauzibilă, Alina Mavrodin asistând la scene stânjenitoare (din categoria "fără mamă, fără tată", cum spune ea) – un prim contact cu duritatea şi nedreptățile unei lumi în care avea să intre. A prezentat Marius Țeicu, iar ceilalți doi concurenți au fost Angela Stoica şi Constantin Bruj. Din ce-şi aminteşte azi, a cântat "Tăcutele iubiri" de Jolt Kerestely (titlu recomandat ei de Simona Patraulea), "În ritmul tinereții" de Dan Beizadea, în duet cu Eva Kiss, "Nu-i o glumă" de Viorel Gavrilă, piesă indicată de juriu (acompaniată la pian de Gery Podgoreanu), un cântec de iarnă şi a recitat o poezie de Mihai Beniuc, regretând că nu a putut cânta nici o piesă din repertoriul propriu (Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Marcel Dragomir, Marius Țeicu). A trecut în etapa a II-a cu 69 de puncte, singurul din juriu care i-a dat nota 9 fiind Laurențiu Profeta! S-au reîntâlnit la Mamaia peste câteva luni (când Alina avea să triumfe, câştigând Trofeul concursului de Interpretare), unde reputatul compozitor i-a mărturisit că toată lumea l-a certat fiindcă nu i-a acordat notă maximă. Din acel moment soții Profeta pur şi simplu au adoptat-o pe interpretă, având camera ei în apartamentul acestora, iar în mai 1989 i-au botezat fiul, pe Andrei. În septembrie 1987 Simona Patraulea a anunțat-o că a fost programată pentru etapa a II-a, filmată pe 21 decembrie şi difuzată pe 30 ianuarie 1988. Cum deja eram prezentator al emisiunii, ştiu că a concurat alături de Alexandra Canareica din Tulcea (Alina era originară din Pucioasa, jud. Dâmbovița) şi că a cântat, între altele "Nu te ascunde" de Cornel Fugaru, "Timpul trece mereu" – primă audiție de Corneliu Meraru, un "Vals nemuritor" de Camelia Dăscălescu (cu ilustrație coregrafică) şi o piesă în duet cu o vedetă... neidentificată. A fost pentru ultima oară

Doina Spătaru

când Simona Patraulea, “mamă” a concursului, a fost redactor, regia fiind semnată de Anca Sandu. Din juriu au facut parte Camelia Dăscălescu, Ion Cristinoiu, Marius Ţeicu, Cornel Fugaru, Vasile Donose, Petre Mihăescu, Marcel Dragomir. Cum ambele transmisiuni TV au avut audienţe uriaşe, Alina Mavrodin s-a trezit peste noapte asaltată cu sute de scrisori de simpatie, dragoste, preţuire din partea publicului de toate vârstele, bună parte din ele depozitată în saci la Pucioasa… Dar pentru Alina Mavrodin amintirea minunata a primelor două etape a fost întunecată, aşa cum ne scrie, de ce a urmat: “Foarte mulţi ani am refuzat pur şi simplu să mă mai gândesc la “Steaua fără nume”, deşi a fost concursul care m-a lansat cu adevărat şi la care am luat parte cu cel mai mare drag. Unul din episoadele ce mă emoţionează şi azi a fost acela când iubita mea maestră Camelia Dăscălescu, careia îi port o uriaşă recunoştinţă pentru tot, mi-a spus după etapa I: “Draga mea, azi s-a născut o STEA, tu eşti aceea!”. N-am înţeles niciodată de ce Titus Munteanu, noul realizator al emisiunii, a refuzat să mă programeze în etapa a III-a, edificând chiar o atmosferă ostilă în jurul meu în redacţia de divertisment a TVR!”. Eram prezentator şi colaborator apropiat al lui Titus Munteanu, dar nu eram deloc implicat în “bucătăria” de selecţie şi programare, de aceea mi se pare absolut corect să nu ocolesc această mâhnire profundă a artistei, care probabil şi-a amintit atunci de întâmplarea de la etapa I, cu eliminarea fără explicaţii a acelei concurente, fiindcă din păcate lumea spectacolului, “show business”-ul cum este numit în prezent, te pune adesea în faţa unor situaţii dureroase. Dar Alina Mavrodin şi-a construit în timp o carieră exemplară: este directoare artistică a Festivalului naţional al romanţei “Crizantema de aur” de la Târgovişte şi directoare a Centrului cultural pentru UNESCO “Cetatea romanţei” din acelaşi oraş. Este căsătorită cu scriitorul Teodor Vasiliu, prezentator mult timp al acestui festival, iar fiul ei Andrei, cel năşit de Laurenţiu Profeta şi de soţia sa, este la rându-i jurnalist, ca şi părinţii săi, dar şi custode al “Casei romanţei”, muzeu unic în ţara noastră.

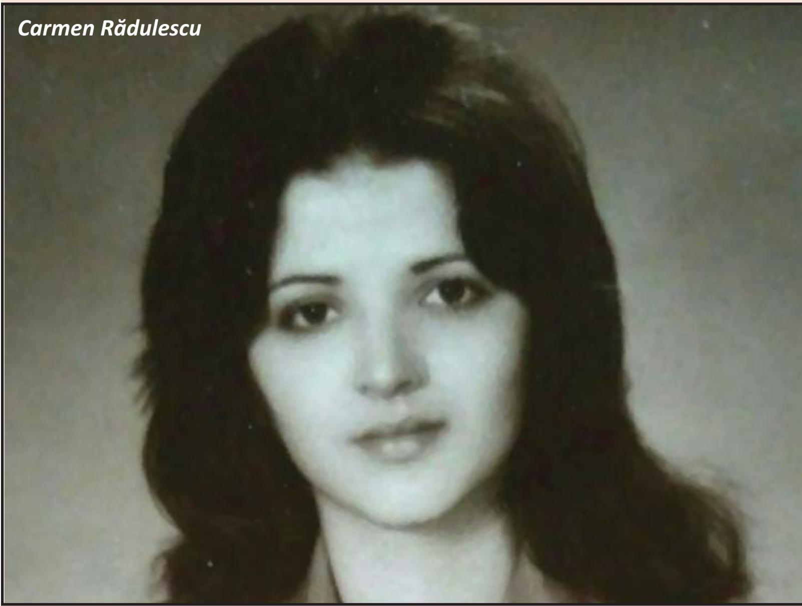

Carmen Anton

Cum am mai scris, “Steaua fără nume” a fost întreruptă, cine ştie din ce motive, între 1978 şi 1981. Remarcată de Simona Patraulea şi de Sorin Grigorescu la festivalul “Lotca de aur” de la Brăila (unde aceştia erau implicaţi, ca şi la Amara), unde a cucerit premiul II, tânăra Carmen Rădulescu din Oneşti a fost selecţionată pentru etapa I, desfăşurată pe scena Sălii Radio (difuzare la TV în 3 decembrie 1981), în acompaniamentul Orchestrei de estradă a Radiodifuziunii, dirijate de Sile Dinicu, prezentator fiind Iurie Darie. Emoţiile au fost uriaşe pentru tânăra solistă, participantă pentru prima oară la un concert televizat, din fericire era însoţită că de obicei de mama ei. Câştigă, cu o recitare şi interpretarea a două melodii, devansându-i pe Carmen Chirculescu (Bucureşti) şi Eugen Aldea (Brăila), şi calificându-se în etapa a II-a. Care va fi abia pe… 29 ianuarie 1984 (!), data difuzării pe micul ecran, pe scena Sălii Sporturilor din Brăila, în acelaşi acompaniament, dar avându-l ca prezentator pe unul din primii laureaţi, actorul-cântăreţ Cornel Constantiniu. De această dată participarea a fost mult mai numeroasă – Domnica Sorescu (Prahova), Gabriela Sauciuc, Silvia Matache (ambele din Constanţa), Eugenia Dan (Bucureşti), Elena Tudor (Dâmboviţa). Carmen Rădulescu promovează în etapa a III-a, la care nu avea însă să se mai prezinte, probabil datorită faptului că era deja cunoscută, lansase câteva piese de succes, fusese premiată la festivalul de la Mamaia.

Una din solistele cu prezenţe de neuitat la “Steaua fără nume” a fost frumoasa craioveancă Janina Matei. Încă de când era elevă a început să participe, în timpul vacanţelor şcolare, la diverse competiţii de amatori, cum ar fi “Florile Ceahlăului” (Piatra-Neamţ), “Vocile primăverii” (Galaţi), “Coroana de trandafiri” (Calafat), “Floarea de lotus” (Oradea), “Nufărul alb” (Tulcea), cucerind de fiecare dată premii. La “Steaua fără nume” a luat parte în etapa I la 30

Melania Zăgrean

octombrie 1971, prezentator fiind Dan Deşliu. După absolvirea liceului, graţie unor înzestrări artistice complexe (vocale, actoriceşti, coregrafice), tânăra interpretă devine rapid o vedetă în ascensiune, cu apariţii în spectacolele

Carmen Rădulescu

Teatrului de revistă "Constantin Tănase", cu turnee în ţară. Trece cu bine şi etapa a II-a a "Stelei fără nume" pe 15 martie 1972. Timp de câţiva ani participă cu succes la festivaluri internaţionale în Polonia (Poznan), RDG (Berlin) sau Iugoslavia (Ljubljana), este inclusă de casa Electrecord pe discuri colective, nelipsită din programele televiziunii, dar joacă şi în filme ("Povestea dragostei", în regia lui Ion Popescu Gopo). Aşa încât pentru valoroasa solistă a fost o formalitate câştigarea Trofeului, etapa a III-a având loc la mare distanţă de cea anterioară, pe 29 ianuarie 1976. A reprezentat tot judeţul Dolj, de această dată sub numele de Janina Matei-Vianu. Prezentată de prof. dr. Mihai Florea, finala a fost găzduită de Sala Mică a Teatrului Naţional din Bucureşti, Trofeul fiind cucerit de ea alături de Angela Ciochină şi Mihaela Oancea. Între piesele cântate de artistă s-au numărat "Ce vrei să faci din mine" de Horia Moculescu şi "Tu m-ai fermecat" de Sile Dinicu. După această victorie, semn că triumfurile aduceau imediat laureaţilor contracte, a întreprins un turneu de 2 luni în Israel, iar premiera filmului amintit a avut loc pe 3 ianuarie 1977. În prezent, Janina Matei este stabilită în Italia.

Evident, concursul "Steaua fără nume" a schimbat destine, a impus valori, a consacrat vedete, unele până în ziua de azi, altele de o seară – de neuitat pentru ele… Bucurii, dar şi lacrimi, neîmpliniri, speranţe, însă cu un numitor comun cert: promovarea valorilor. (*Va urma*)

Octavian URSULESCU

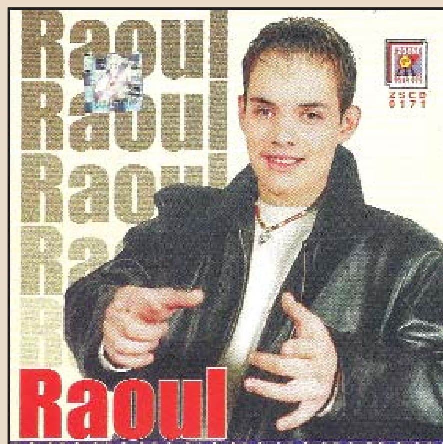
Albumul cu amintiri

● Atunci erau mai tinere, dar şi astăzi sunt la fel de frumoase şi de distinse, în ciuda trecerii timpului. Costumate de epocă, Margareta Pâslaru şi Marina Voica, pe care le leagă atâtea amintiri ale începuturilor carierei lor, au fost surprinse într-o

pauză de filmare a unui show TV, în anul 1977. Oare de ce nu se mai fac la TVR asemenea emisiuni de divertisment şi azi? Întrebare pur retorică, răspunsul îl cunoaştem...

● Tocmai acesta este rostul grupajelor noastre, de a readuce în memoria cititorilor imagini, întâmplări, chipuri de altădată. Dacă

numele său nu era înscris (şi încă de şase ori!) pe coperta primului său CD, câţi l-ar fi identificat cu uşurinţă pe cantautorul Raoul? Pe numele său real Rareş Borlea, el este originar, ca şi Paul Surugiu-Fuego, din Turda. A publicat cărţi de poezie, a întreprins turnee peste hotare, fiind astăzi departe de tânărul debutant de pe scena de la Splendid Beach din Eforie-Sud, unde Dorel Constantin Onaca lansa în fiecare vară numeroase talente artistice...

● O imagine din culisele unei manifestări muzicale importante, cu doi cunoscuţi compozitori membri ai UCMR încadrând-o pe excepţionala solistă de muzică uşoară Monica Anghel. Adrian Romcescu este nelipsit în ultimii ani din juriile unor festivaluri de tradiţie, cum ar fi "Crizantema de aur" de la Târgovişte sau cel de la Amara, iar Ionel Tudor, înafara melodiilor de succes pe care i le-a încredinţat interpretei, o acompaniază adesea în recitalurile sale. (**D.M.**)

Redutele şlagărului (7)

Pornit la drum cu mari ambiţii, festivalul "Melodii" a renunţat mai întâi la secţiunea melodiilor noi, apoi, la ediţia a VIII-a, şi la cea a lucrărilor de dans în primă audiţie,

Denis Roman

devenind practic doar o manifestare menită să ierarhizeze piesele lansate în anul anterior. Din acest motiv, "Melodii 86" a durat doar trei zile, între 30 ianuarie şi 1 februarie 1987, gazdă fiind şi de această dată Palatul Sporturilor şi Culturii din Capitală, arhiplin ca de obicei. Ne-am reîntâlnit cu câţiva dintre realizatorii ediţiei precedente – regizorul Biţu Fălticineanu, scenografii Dana Moraru şi Cornel Ionescu, chiar şi în juriu au fost personalităţi din anul anterior, ceea ce a fost benefic, acestea fiind familiarizate cu multe dintre piese. Aşadar, juriul a fost format din Nicolae Călinoiu (preşedinte al UCMR, rector al Conservatorului "Ciprian Porumbescu") – preşedinte, Laurenţiu Profeta, Cornel Trăilescu, poetul Nicolae Dragoş, Anton Şuteu, Dan Ardelean, criticul muzical Smaranda Oţeanu, muzicologul Petre Codreanu, Valerian Mareş (din partea CC al UTC). Organizatorii – UCMR, Consiliul culturii, Radioteleviziunea Română – au apelat pentru acompaniament tot la reputata orchestră de estradă a RTV, dirijată de Cornel Popescu, şi la grupul vocal Choralis îndrumat de Voicu Enăchescu, îndeosebi în recitaluri fiind aplaudate şi formaţiile Holograf şi Vilmanyi. La standurile din foyer-ul "Polivalentei" spectatorii au putut intra în posesia celor 4 LP-uri Electrecord conţinând piesele finaliste.

Prima seară de concurs (căci au fost două, cu cele circa 45 de titluri selecţionate din recolta anului 1986) a fost deschisă de două din melodiile distinse cu Marele Premiu la "Melodii 85", când fiecare din cei doi compozitori a avut câte două cântece onorate cu această distincţie maximă. Este vorba de "Voi cânta pentru mileniul III" de Marius Ţeicu (cu Angela Similea) şi "Păi de ce?" de Horia Moculescu (solistă Corina Chiriac), ceea ce a ridicat din start ştacheta valorică. Piesele finaliste fuseseră lansate sau laureate la competiţii importante, cum ar fi festivalul de la Mamaia, Melodii '85, Concursul cântecului politic pentru tineret, Şlagăre în devenire, Concursul de muzică de dans pentru tineret, dar şi în programele Radioteleviziunii sau pe discuri Electrecord, fiind, la acea oră, cele mai multe dintre ele foarte cunoscute marelui public, cum spuneam. Un alt aspect important este acela că mulţi dintre compozitori, inclusiv cei din generaţia mai veche, şi-au încredinţat creaţiile soliştilor tineri apăruţi pe firmament în perioada recentă, cum ar fi Loredana Groza, Gabriel Alexandrescu, Denis Roman, Dana Bartzer, Valeriu Crişan sau Marina Scupra, alte voci din noul val afirmându-se în micro-recitalurile în afară de concurs, cum ar fi Oana Sârbu, Florentina Radu sau Doru Stelian.

O performanţă rară a înregistrat Marius Ţeicu, în formă excepţională, care a cucerit pentru a doua oară consecutiv Marele Premiu, de această dată cu şlagărul "Nu-mi lua iubirea" (Angela Similea) şi cu vibranta piesă "O planetă a iubirii" (Mirabela Dauer). A fost ediţia la care Ionel Tudor s-a impus definitiv ca un compozitor de mare forţă, adjudecându-şi Premiul Organizatorilor tot cu două creaţii, alăturând vocile masculine în mare ascensiune pe firmament – Gabriel Cotabiţă ("Chemarea pământului") şi Adrian Daminescu ("Va fi coloană-n infinit"), ambele pe versurile Andreei Andrei, soţia compozitorului, fiica lui George Grigoriu (a dorit să se afirme fără a beneficia de

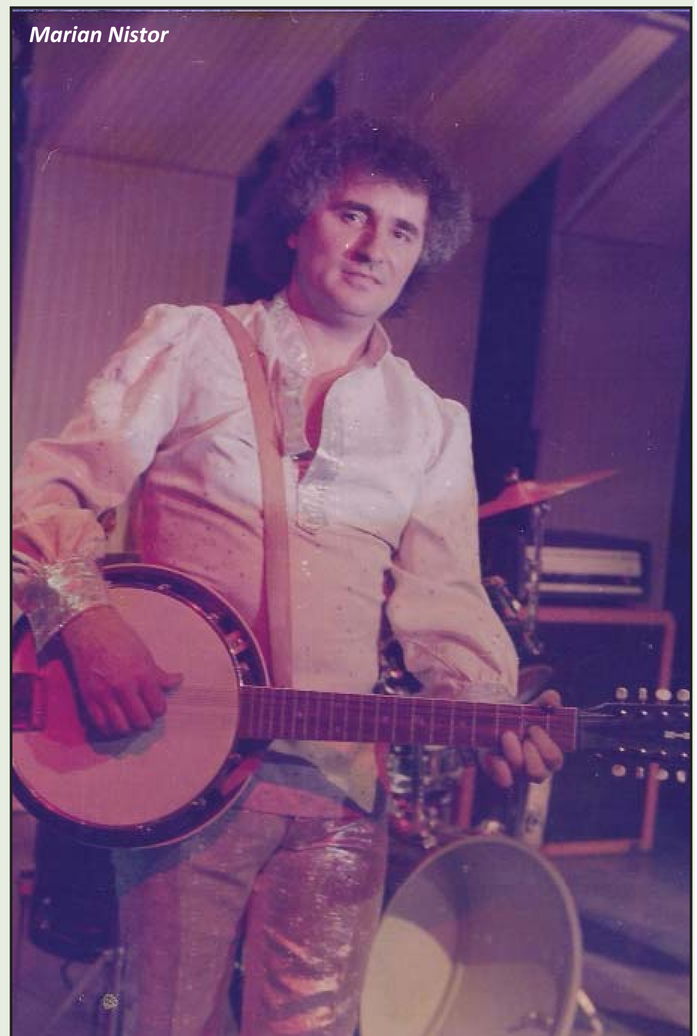

Gabriel Dorobanţu

renumele părintelui ei, ceea ce este foarte frumos). Cele două cântece premiate de CC al UTC s-au numărat, firesc, între cele numite atunci "tematice" datorită versurilor, ceea

ce nu înseamnă că muzical nu erau valoroase: "Pace pentru viitor" de Dan Dimitriu (cu Marina Scupra) şi "Cântec pentru pacea planetei" de Octav Firulescu (solist Adrian Daminescu) – aşadar texte despre pace (azi ar trebui oare să

Loredana Groza

fie despre… război?!), nu despre Partid sau conducătorul iubit… Din motive ce au ţinut cu siguranţă de numărul mare de melodii bune, dar şi de dorinţa organizatorilor de a nu le ierarhiza, ci de a le aşeza pe aceeaşi treaptă, un număr record de 15 (!) cântece a figurat pe lista pe care am anunţat-o la Gală drept "Piese laureate". Sigur, în cazul unora prezenţa în această listă se impunea de la sine, graţie premiilor cucerite anterior, ce nu puteau fi ignorate. Este de pildă cazul melodiilor "De vrei să ştii ce înseamnă român" de Cornel Fugaru (cu Dan Spătaru) – Trofeul Mamaia '86, "De-ar fi să vii" de Alexandru Vilmanyi (cu Mihaela Runceanu) – Premiul juriului la "Melodii '85", "Planeta Pământ" de Ion Cristinoiu (cu Adrian Daminescu) şi "Tăcutele iubiri" de Jolt Kerestely (solistă Eva Kiss) – ambele distinse cu premiul III la Mamaia '86, "Toamna se număra bobocii" de Dan Stoian, care a repetat reţeta de la anteriorul concurs, de această dată Dan Spătaru fiind alături de copii (Premiul de Popularitate la Mamaia '86), "Vreau iubirea când se-arată" de Temistocle Popa (cu Mirabela Dauer) – Premiul special al juriului la Mamaia '86 sau "Viaţa va fi" de Dani Constantin (Mihaela Oancea) – Premiul criticii la acelaşi festival. Dar, spre cinstea lor, organizatorii şi membrii juriului nu şi-au făcut "chip cioplit" din distincţiile anterioare, premiind şi piese ignorate la alte concursuri sau care se cântau pentru prima dată în faţa specialiştilor. Aş include aici cântece frumoase cum ar fi "Păcat că vremea nu mai vine înapoi" de Mircea Drăgan (neselecţionată la Mamaia!) – Mirabela Dauer, "Te-am căutat" – compozior şi interpret Marcel Dragomir, "Mai dă-mi o speranţă" de Horia Moculescu (cu Adrian Daminescu), "Nu ştiu" de Şerban Georgescu (solistă Carmen Rădulescu), "O clipă de sinceritate" de Ion Cristinoiu (cu Corina Chiriac), "Sus în deal e-o casă" – muzică, versuri şi interpretare Mihai Constantinescu, alături de care au fost laureate melodii semnate de Vasile Veselovski ("Nu mă uita de tot") – Corina Chiriac sau Dumitru Lupu ("Dacă aş fi o rădăcină") – Denis Roman. Ceea ce nu m-a împiedicat încă de atunci să regret că au fost omise de la premii autenticele şlagăre care au rămas peste timp "Mă întreb ce să fac?" de Marius Ţeicu (Loredana Groza), "Balada iubirilor deschise" de Marian Nistor (Angela Similea), "Nu ştiu cine eşti…" de Dumitru Lupu (Gabriel Dorobanţu) sau "Fată cu cercei de smoală" de Jolt Kerestely (Angela Similea), dar practic doar liderul formaţiei Savoy nu figura în palmares cu alt titlu, aşa încât măcar el trebuia inclus, dacă tot au primit distincţii cam jumătate din melodii. Trei creaţii aparţinând unor membri ai juriului au fost prezentate în afară de concurs: "Vraja iubirii" de Dan Ardelean (cu Cornel Constantiniu), "Vreau

Marian Nistor

să fii lângă mine" de Laurenţiu Profeta (versuri şi interpretare regretata Roxana Popescu) şi mai ales lucrarea ce va face carieră, "Deschideţi poarta soarelui", de Anton Şuteu. Ampla, emoţionanta piesă fusese distinsă cu Premiul UCMR pe anul 1986, iar în festival a fost interpretată de un grup de solişti (de-a lungul timpului a cunoscut diverse variante) alcătuit din Mirabela Dauer, Mihaela Runceanu, Marina Florea, Adrian Daminescu, Carmen Rădulescu, Ioan Luchian Mihalea şi Mihaela Oancea.

Dacă durata şi numărul secţiunilor s-au redus, în schimb publicul şi telespectatorii au fost regalaţi cu numeroase şi extrem de atractive recitaluri. Orchestra condusă de Alexandru Vilmanyi (pian) a acompaniat câteva piese în concurs, dar a susţinut şi un recital

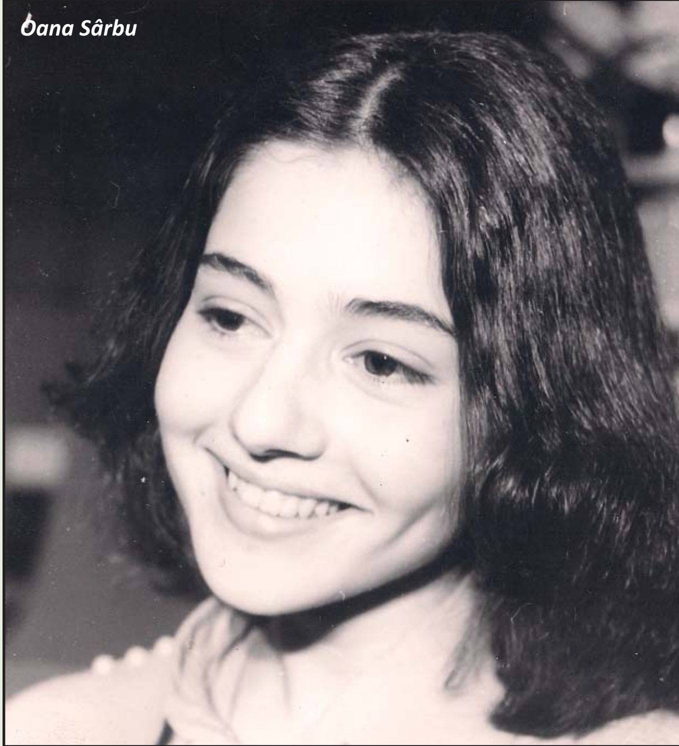

Marina Florea

consistent, în componenţa Capriel Dedeian-chitară, Gabi Popescu-chitară bas, Victor Ene-baterie, Paul Marian, Eugen Drăgoi-trompete, Cristian Getz-trombon şi Garbis Dedeian-saxofon, acestuia din urmă cântându-i-se compoziţia "Centaurul". Aureolată cu Trofeul de interpretare la Mamaia, cu evoluţia superlativă de la "Steaua fără nume" şi de alte trofee la concursuri mai mici, Loredana Groza venea din oraşul… Gheorghe Gheorghiu-Dej (actualul Oneşti), ca si Nadia Comăneci. S-a oprit fireşte la piesa cu care a triumfat la Mamaia, "Mă întreb ce să fac?" de Marius Ţeicu, la "Trece vremea" de Doru Căplescu şi, în primă audiţie, la "De n-ar fi iubirile" de Jolt Kerestely. În vârstă de 19 ani la acea dată, Denis Roman era solistă a Teatrului "Al. Davila" din Piteşti, avea la activ participări de succes la competiţii, mândrindu-se cu Premiul Criticii la Mamaia '85. Era studentă la Universitate, la limbi străine, engleză-franceză, în prezent fiind stabilită în Los Angels. În microrecitalul său a promovat cântecele "Mai e o zi şi mâine" şi "Mai dă-mi o zi din viaţa ta", ambele de Ion Cristinoiu. La început de drum ascendent se afla atunci Oana Sârbu, la 18 ani fiind absolventă a unui liceu bucureştean. Trecuse cu bine primele 2 etape la "Steaua fără nume", cu o singură notă de 9, dar nu va mai ajunge în ultima etapă, şi figurase în emisiunea TVR de mare succes a lui Titus Munteanu "Casa cu 4 fete", fiind colaboratoare a Teatrului satiric-muzical (devenit "de revistă") "Constantin Tănase". Peste puţină vreme popularitatea ei urma să explodeze, în urma lansării filmului "Liceenii", în care avea rol principal. Oana Sârbu a dat viaţă pieselor "Voi cânta pentru mileniul III" de Marius Ţeicu şi "Vreau o stea" de Dan Ardelean. A fost o ediţie a tinereţii în recitaluri, chiar dacă aceşti candidaţi la gloria muzicii uşoare (unii au atins-o, alţii au rămas cu frumoase amintiri…) au avut dreptul la doar câte două melodii. Bucureşteanul Doru Stelian, născut la Buzău, se formase la clasa "premianţilor" de la Şcoala populară de arte, cu profesorii Mihaela Runceanu şi Ionel Tudor. Pentru el, anul 1986 fusese cu adevărat de excepţie: Trofeul festivalurilor de la Amara şi "Bucureşti 86", premiul I la Mamaia. S-a oprit la piesele "Mereu să dăruiţi în viaţă flori" de Cornel Fugaru şi "Prefă-te inimă în stea" de George Nicolescu. Şi dacă tot am vorbit de speranţe şi tinereţe, o plăcută impresie a lăsat formaţia Tânăra Generaţie, în componenţa căreia intrau instrumentişti foarte buni, cum ar fi Flavius Teodosiu, saxofon (şeful orchestrei), Tudor "Tudy" Zaharescu, baterie, sau Eugen Drăgoi, trompetă, ceilalţi componenţi fiind Mihai Ilie, chitară bas, Bela Primo, clape, Marius Odagiu, chitară, Liviu Bâzu, clape şi vocal, Paul Pârciu, trombon, nemaivorbind de excelenta solistă vocală Florentina Radu. Repertoriul a inclus între altele piese preluate de la Modern Talking (backing vocal Magda Stoian şi Elena Vârban), titluri aplaudate fiind "Jocul nostru" şi "Sunt fericită".

Trecând la consacraţi, trebuie să consemnez doar că Gabriel Cotabiţă, craiovean la origine, se afla la începutul prodigioasei sale cariere, venind în muzica uşoară după prezenţa în formaţiile rock Redivivus şi Holograf. Se făcuse cunoscut la Mamaia 86, dar abia aici, la Polivalenta bucureşteană, a simţit gustul uriaşei popularităţi a marelui său hit "Noapte albastră", cealaltă piesă interpretată fiind tot de Ionel Tudor, dar în primă audiţie, "Aş vrea". Dacă tot am amintit de Holograf, iată că grupul a reeditat apariţiile superlative de la precedentele două "Melodii", '84 şi '85, de la Mamaia '85, cu turnee în toată ţara, dar şi peste hotare (URSS şi la festivalul de la Dresda, RDG). Deja în

Mircea Drăgan

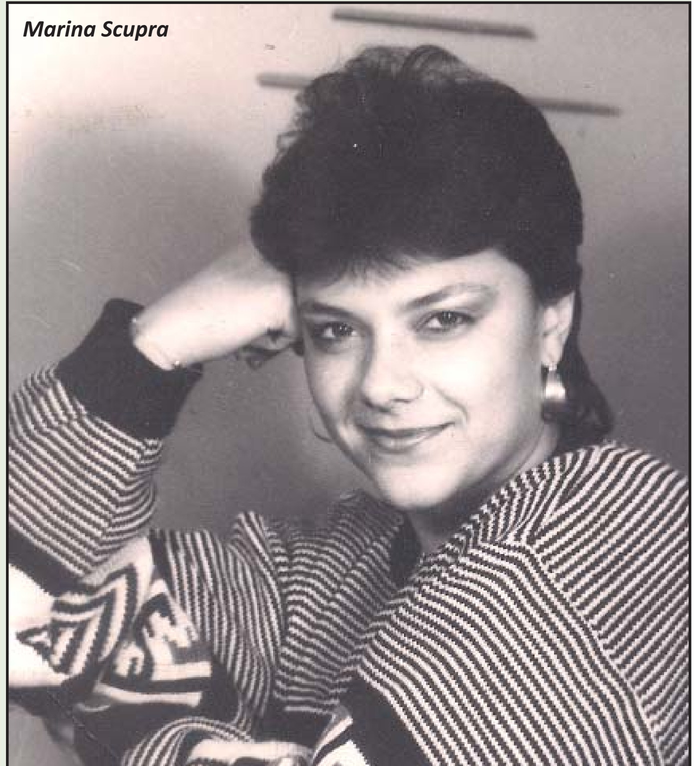
acel moment Holograf avea pregătit materialul muzical pentru un al treilea album. În componența Antonio Furtună (clape), Edi Petroşel (baterie), Iulian Vrabete (chitară bas), Nuțu Olteanu (chitară), Dan Bittman (vocal), Holograf a oferit în primă audiție piesa "Speranța din sufletul meu" şi ne-a reamintit cântecul laureat la Melodii '85, "Viața va învinge" de Romeo Vanica. În fişele mele se regăseşte că ar fi apărut în gale şi formatia Roşu şi Negru, în formula Liviu Tudan (vocal), Adrian Ordean (chitară), Cornel Cristei, fost

Oana Sârbu

la Ethos (clape), Mircea Marcovici, fost la Post-Scriptum (chitară bas), Dorel Vintilă Zaharia (baterie), dar nu sunt sigur, pentru că de multe ori eram anunțat în ultima clipă, iar fişele, rătăcite, ar putea fi de la alte evenimente..

În schimb sigur au existat prestații superlative ale vedetelor noastre Corina Chiriac şi Dan Spătarru, ca şi trei recitaluri pline de ritm şi culoare ale unor artişti străini. Dintre aceştia, cea mai tânără a fost Anita Sarkozi din Ungaria, care debutase în 1984 în formația Express, cu care întreprinsese un lung turneu în URSS. Era solistă vocală la populara discotecă budapestană "Star Light" şi, în aşteptarea apariției primului ei disc, colaborase cu artişti cunoscuti cum ar fi Komár László sau Túri Lajos. În recitalul ei a inclus piese preluate de la Diana Ross, Matt Bianco sau Whitney Houston, piese proprii ("S-a sfârşit vechiul drum", "Voi risipi"), precum şi, în avanpremieră, "Să mă aştepți", din coloana sonoră a filmului muzical în curs de apariție "Movie Clip". În schimb bulgarul Vassil Naidenov, binecunoscut publicului din țara noastră (să nu uităm că în acei ani, cel puțin la televizoarele din sudul țării, toată lumea se uita la bulgari, la noi fiind doar 2 ore de program pe seară şi acela…), venea cu un palmares impresionant. Se lansase în 1969, cu grupurile Diana Expres şi Signal, apoi condusese (este şi pianist) grupurile de acompaniament ale vedetelor Bisser Kirov şi Margarita Hranova şi în cele din urmă se consacrase definitiv cu propriul grup Tangra şi cu primul său mare succes de Top, "Telefonul iubirii", urmat de "Minunea", "Recreație", "Julie" (distinse cu Premiul publicului şi cu Premiul juriului la concursul similar "Melodiile anului"). În ultimii 5 ani fusese desemnat mereu cântărețul nr. 1 al țării vecine, obținuse premii importante la festivalurile de la Dresda, "Orfeul de aur", Knokke şi întreprinsese turnee în Canada, Iugoslavia, URSS, Belgia, Cehoslovacia. Înafara titlurilor de succes amintite, simpaticul Naidenov a oferit în festival câteva titluri inedite, necântate nici măcar în Bulgaria! Dacă Vassil Naidenov era cotat de 5 ani solistul nr. 1 al Bulgariei, acelaşi loc îl ocupa de 4 ani, la grupuri, duetul Fraților Arghirov, şi el cunoscut bucureştenilor în urma prezenței anterioare, din 1985, şi, se înțelege, emisiunilor Televiziunii de la sud de Dunăre. Sunt gemeni, aveau atunci 28 de ani, Svetoslav fiind cu o jumătate de oră mai "bătrân" decât Blagovest. Debutaseră în 1981, cu piesa "O fată pentru doi", care a dat şi titlul primului lor album, cel de-al treilea, "Bate în lemn", fiind "cald", apăruse chiar atunci, un al 4-lea (nu ştiu dacă a fost editat) fiind anunțat la Electrecord. Recorduri discografice şi de audiențe la concerte pentru frumuşeii gemeni, plus premii ale Juriului şi de Popularitate la festivalul "Melodiile anului". Frații Arghirov erau pe val, aveau deja la activ turnee în Spania, Austria, Mexic, Japonia, URSS, Cehoslovacia (la Bratislava se întâlniseră cu Mirabela Dauer), Finlanda, RDG, Ungaria, ceea ce agenția noastră, ARIA, nu se putea lăuda că obținuse vreodată pentru un artist român, în schimb încasa cote uriaşe din gajurile soliştilor cu contracte externe… Având-o alături pe balerina şi coregrafa Sonia Jivkova (aoleu, o fi fost rudă cu Todor Jivkov şi eu n-am ştiut!), Frații Arghirov au oferit titlurile amintite mai sus, dar şi "Astenie de primăvară", "De luni nu mai glumim", "Apus de soare" sau "Iluzie".

Numeroasele recitaluri, mai mici sau mai mari, cu artişti români, dar şi străini, plus cele vreo 45 de cântece de

Marina Scupra

succes ale anului 1986 au condimentat cele trei seri ale festivalului bucureştean, aducându-ne aminte acum că de trei decenii Capitala țării noastre nu mai are un festival internațional de muzică uşoară. Dar nu avem noi multe, aşa că… (*Va urma*)

Octavian URSULESCU

Reveniri rock

Un spectaculos desant l-a reprezentat, peste vară, revenirea „suedezului” Nuțu Olteanu (chitarist, solist vocal, compozitor), alături de grupul său Guts & Grace (Per Bejstam – bass, Magnus Brandell – tobe şi Kjell Allinger - claviaturi, acesta din urmă l-a însoțit pe român şi cu Ion Olteanu Band, la prima revenire - „Rock ’92”), la Bucureşti şi Brezoi. Cu activitate în zona Stockholm (acolo unde sunt profesori la o şcoală de muzică), Nuțu & Co cântă de plăcere, doar când sunt solicitați.

Autorul Guts & Grace

Scot rar piese noi (compozițiile chitaristului solist, în principal), au un repertoriu de covers variat, orchestrat inteligent şi bine interpretat. Am fost atent, fireşte, în primul rând la compozițiile lui Nuțu (de la blues la hard rock melodic), care au fost cizelate de-a lungul anilor, culminând cu recenta „November Sun” (poate cea mai „nervoasă” piesă), cu un mesaj actual, pe care mi-am permis să o ilustrez cu un videoclip în primăvară. Concertul din The Pub (20 iulie), în care a fost invitat să cânte şi Dan Bittman, va ilustra un interviu „Remix” în toamnă, la TVR 3.

Guts & Grace cu Dan Bittman

Încă un reportaj filmat la The Pub, de astă dată cu Valentin Farcaş (chitaristul şi liderul grupurilor Experimental Q din Cluj, multipremiate pentru muzica lor progresivă / jazz-rock, fusion până la experimental), stabilit de peste trei decenii lângă München. După o unică reunire a trei dintre componenții primei formule a trupei, în 2010, formația a beneficiat de, poate, cea mai impresionantă restituire discografică a unui grup predecembrist. Mai întâi au fost cele două CD-uri Soft Records (corespunzătoare celor două formule succesive ale formației, dispărută în anii ’80), „Atlantis” respectiv „Reflux”, cu arhive provenite din diverse surse, remasterizate. Al treilea disc a fost lansat de câțiva împătimiți tineri fani ai trupei - Adrian Matală, Remus Miron şi Claudiu Oancea – cu concursul membrilor formației. Nu CD, ci LP – vinil - piesă de colecție, inclusiv ca împachetare grafică - „Amintiri despre viitor”.

Cel din urmă, istoric (cu cercetări şi lucrări serioase despre rockul românesc, inclusiv pentru o teză doctorală), a reuşit să îl aducă pe chitarist pentru două concerte bucureştene de club, după încercarea eşuată (din motive obiective) de a reuni din nou grupul, la „Gărâna Jazz 2022”. În 15 iulie, Vali Farcaş a revenit în varianta solo (după o ultimă apariție în 2009, pentru a lansa un disc de chitară acustică), electrificată. Compoziții vechi şi noi, instrumentale, care pentru mine au culminat cu „Blues-ul câinelui” (piesă celebră după apariția sa la o ediție a Festivalului de Jazz de la Costineşti, la jumătatea anilor ’80). O chitară când romanțioasă, când... netemperată, per total - mai aproape de vârsta de azi a super-instrumentistului... şi a fanilor de demult. Cei din generația următoare au pe țeavă încă un vinil cu „rock-stituiri” experimentale de ieri, pentru astăzi şi mâine.

Doru IONESCU

Un albastru infinit

Versurile de Ovidiu Dumitru

Muzica de Marcel Dragomir

Soul lent

Cm Fm7 G7

La la la la la la la la la la la la la la la la la _ la la la

Cm 𝄋 Cm Fm

la 1. Din-tr-o da - tă lu - mea dis-pa - re De la um - bră pâ - nă la soa - re

2. Ce lu-mi - nă în - tr-o cu-loa - re De la soa - re pâ - nă la floa - re

B7 Eb G7 Cm

În-tr-o no - uă blân - dă cu-loa - re Ca pri - vi - rea ta Trec fan-tas - me tre - ce o boa - re

Și pe frun - te simt _ o ră-coa - re Din pri - vi - rea ta E un stri - găt ca _ o che-ma - re

Fm B7 Eb G7

Pă-sări al - be ca _ o che-ma - re A-nii noș-tri trec _ pe că-ra - re Trec, trec ______ Un al - bas-tru

Lanţ de ge - ne un - du - i - toa - re Bu-ze ar - se mis - tu - i-toa - re Da! da!

Fm9 8 G7 Cm Ab

in - fi - nit ______ lu - ne-când pe ra-mul ne - sfâr - şit ______ Som-nul meu de noap-te

in - fi - nit ______ A ui - tat pă-mân-tul în - flo - rit ______ Și câm-pi - a fă - ră

D9-/7 G7 1. Cm Fm Cm 2. Cm Fm

l-a tre - zit ______ Ce-rul meu l-a răs - co - lit. ______ Un al - bas-tru -nit ______

as - fin - ţit ______ Un al - bas - tru in - fi - nit. ______

Cm Cm Fm7 G7 Cm

______ La la la la la la la la la la la la la la la la la la la la la la la la la

Cm Fm7 G7 Cm

la la la la la la la la la la la la la _ la la la la la. ______

Dal 𝄋 al 𝄌 e poi al Coda

Coda

"Răsfoind" paginile unui eveniment aparte

De carte în sine ne vom ocupa într-un articol separat, de această dată ni se pare revelator evenimentul de lansare în sine, care s-a constituit într-un adevărat concert întrerupt de mărturii impresionante din partea unor mari personalități ale culturii. Totul s-a petrecut în Aula Bibliotecii Centrale Universitare, unde directoarea, conf. univ. Mireille Rădoi, a fost o gazdă impecabilă. Alegerea a fost mai mult decât inspirată, dincolo de faptul că acest sanctuar al cărții este ultra-central: sala propriu-zisă, de peste 200 de locuri, este extrem de elegantă, cu scaune capitonate, două balcoane, acustică perfectă, sporită de asistența asigurată de valorosul poet Narcis Avădănei. Iar în foyer distinsul public a fost primit cu șampanie și gustări, nemaivorbind de expoziția de picturi ale protagonistului, continuată și pe scenă. Acum, că am amintit și de picturi v-ați dat probabil seama că eroul serii a fost Paul Surugiu-Fuego, înconjurat cu căldură de admiratori, colegi, prieteni, colaboratori la lansarea primei sale cărți, "Confesiuni cu sufletul pe scena vieții", apărut în condiții de excepție la editura Bookzone. Sigur, în această formulă autobiografic-confesivă este primul volum al artistului, dar jurnalistul și poetul Adrian Artene a ținut să ne reamintească, la microfon, de prima "construcție" editorială, cum frumos a spus el , legată de numele lui. Este vorba de impresionantă apariție bibliofilă, de colecție, editată în condiții grafice unice (am recenzat-o la timpul respectiv, în urmă cu trei ani) sub egida Asociației culturale "Regal d'Art" din Botoșani. Acolo, vă reamintim, era vorba de un interviu, de fapt de un dialog între Paul Surugiu-Fuego cu editoarea colecției, doamna Lili Bobu, în care răspunsurile artistului constau în citate din poeziile și poeții săi preferați. Pentru că Paul, alintat în familie "Cipi" (al doilea prenume al său este Ciprian), a absolvit o facultate de teatru, este un recitator neîntrecut, mare cunoscător și degustător de poezie, așa cum a dovedit-o, emoționant, și acum, într-un regal de muzică, poezie, inteligență, farmec, empatie, duioșie și mai ales iubire de țară și de limba română. Din acest punct de vedere Fuego este un adevărat "influencer"! Pentru că el se încăpățânează să cânte într-o limbă pe cale de dispariție la noi... limba română, în fața căreia se pleacă smeriți, în cântecele pe versurile lor, marii prieteni ai interpretului, Grigore Vieru și Nicolae Dabija.

În aceste condiții, ce să caute un asemenea artist la posturile private de radio și de televiziune, la caraghioasele "Romanian Music Awards" (auto-intitulate astfel) sau la Eurovision? Glumind, britanicii și americanii se dau în vânt după melodiile cântate în limba engleză de ai noștri tineri ("la Paris învață cum se leagă nodul"... acum au schimbat Capitalele!), care domină

nevoie mare topurile din aceste țări! Paul Surugiu-Fuego este, în toată fibra sa, un artist român 100%, un autentic ambasador al țării noastre în toată lumea. La doar 36 de ani era învestit cu onorantul titlu de "Artist al Poporului" în

Republica Moldova, primind distincția din mâna preşedintelui acestei țări, la Palatul din Chişinău, unde oraşul este vegheat de statuia lui Ştefan cel Mare, iar străzile Mihai Eminescu şi Veronica Micle se întretaie (la Bucureşti un Ion Mihalache are un bulevard uriaş, deşi dacă întrebi trecătorii mulți nu vor şti sa-ți răspundă cine a fost...). Recomandat de compozitorul Jolt Kerestely marelui şlafuitor de talente George Grigoriu, Paul Surugiu a bătut drumul Bucureştilor (fără supărare, dar acesta este pluralul corect...), pe tren , de la Turda, fie vară, fie iarnă, venind dintr-o familie de muncitori, dar animat de o uriaşă dragoste pentru artă. Şi cum George Grigoriu l-a debutat

Corina Chiriac

pe scena festivalului de la Mamaia în 1993 înseamnă, incredibil aproape, că Fuego va aniversa anul viitor trei decenii de carieră strălucită! Am scris undeva că tot ce a atins a transformat în aur, dar îmi dau seama că şi în... platină, fiindcă are zeci de discuri de aur şi de platină, în urma vânzărilor-record ale albumelor sale. La câtiva ani de la debutul la Mamaia (îl ascultasem pentru prima dată chiar la George Grigoriu acasă, invitat de acesta să-i cunosc câteva dintre noile descoperiri), Joseph Hadad, acum mare vedetă TV, în calitate de bucătar-şef (de când li se spune "chefi", menajera mea mi-a cerut s-o apelez "şefa"!) la "Casa Vernescu", m-a rugat să prezint un spectacol pentru angajați şi familiile acestora, la hotelul "Bucureşti". Cum şi acesta are azi un nume străin, sper să nu apuc ziua când şi Capitala noastră va fi redenumită mai "occidental"... Revenind, acolo am descoperit reconversia uimitoare a puştiului timid

Alesis

de altădată, devenit un solist "latino" cu charismă şi magnetism, ovaționat de sutele de tineri înflăcărați. Se născuse Fuego... Nu are rost să-i trec în revistă succesele ulterioare, am făcut-o succint mai sus, dar mai ales în alte articole sau prezentări, un singur lucru aş dori să subliniez, şi el legat de evenimentul de lansare creionat în acest spațiu. Pe Paul Surugiu-Fuego îl caracterizează în cel mai înalt grad RESPECTUL față de public, de colegi, de colaboratori şi nu e deloc întâmplător faptul că am zărit în sală

Ioan Korpos, Sanda Ladoşi

spectatoare nelipsite de la concertele sale, unele venite de la mare distanță. Mai ales admiratoare, cred că nici 15% din locuri nu erau ocupate de bărbați! Cum să nu fii gelos când vezi cum suspină, cântă, oftează, lăcrimează, radiază, aleargă către el cu buchete de flori, tânjind după o îmbrățișare și o sărutare, toate femeile din lume? Numai bărbat să nu fii la concertele lui... Civilizat, educat, manierat, Paul Surugiu tratează la fel pe toată lumea, că este vorba de Ana-Maria Halalai, responsabilă cu toate fotografiile sale (inclusiv cele din grupajul de față) sau de

Dumitru Constantin Dulcan

Gigi, șoferul care ne duce în siguranță, la volanul microbuzului, către toate destinațiile. Publicul simte acest respect profund (materializat și prin ținutele vestimentare de supremă eleganță, câteva schimbate și aici), dar mai presus de toate el îi respectă pe toți compozitorii și colegii de breaslă, indiferent de vârstă. Stau mărturie turneele cu spectacolele de mare audiență "Tu ești primăvara mea" (cu creații ale lui Florin Bogardo), cele dedicate lui Dan Spătaru ("Serenada mea") sau "Gramofon", în care alături de Stela Enache, Marina Florea și soliștii Teatrului de revistă "Alexandru Davila" din Pitești trecea în revistă zeci de șlagăre ale compozitorilor noștri. Și nu o dată a inițiat el însuși asemenea concerte memorabile, cum a fost recenta "Gală a muzicii ușoare românești" de la Câmpulung-Muscel, în care a trecut în revistă într-un concert fastuos, alături de Corina Chiriac, Stela Enache, Marina Florea, Anastasia Lazariuc și Gabriel Dorobanțu, bună parte din refrenele celebre ale genului. În tot ce face se vădește o cunoaștere profundă a istoriei muzicii ușoare românești, memorarea a sute de melodii, respect față de creatorii fără de care el însuși n-ar fi fost ceea ce este. Ceea ce îl face să-i invite în emisiunea sa "Drag de România mea" de la TVR2 pe toți compozitorii și interpreții de marcă ai muzicii românești, dar nu numai ai muzicii, dovadă prețuirea de care se bucură din partea unor personalități din alte domenii. Astfel, au ținut să fie prezenți la lansare, rostind discursuri onorante, acad. Răzvan Theodorescu (iubitor de muzică, nelipsit de la recitalurile lui Sergiu Cioiu), însoțit de fiica

Stela Enache

sa, care are în pregătire o carte despre Anda Călugăreanu, prof. dr. Dumitru Constantin Dulcan, Daniela Zeca Buzura, intelectual de marcă și om de televiziune, Adrian Artene, director editorial al Trustului de presă "Gândul" și, am aflat aici, doctor în Teologie. Prof. Dulcan a amintit de dragostea sa pentru cântecul teleormănean, fără a anticipa momentul tulburător pe care ni l-a oferit, la invitația sărbătoritului,

Adrian Artene, Paul Surugiu

Floarea Calotă, această doamnă a folclorului din acea regiune, cu o sfâşietoare baladă cu mesaj istoric-patriotic, creaţie proprie, care a ridicat literalmente publicul de pe scaune, cu ovaţii nesfârşite. Au fost alături de Paul Surugiu-Fuego colegi şi prieteni, toţi primind de la el, coborât în sală, un fruct arămiu în cursul cunoscutei sale compoziţii proprii pe versuri de Grigore Vieru "Ţi-am adus un măr": Corina Chiriac (a stat în primul rând alături de prof. Dulcan, care i-a prefaţat remarcabilul volum autobiografic lansat anul trecut), Ileana Popovici (venită special din comuna Buturugeni, judeţul Giurgiu, unde este înconjurată de mii de câini şi pisici care te latră, te mârâie, te zgârie, altminteri simpatici foc!), Mirabela Dauer, Stela Enache, Alina şi Romeo Negoiasă (Alesis), Marina Almăşan, Mioara Velicu, Matilda Pascal Cojocăriţa, Ştefan Cigu, Felicia Filip, Sanda Lodoşi, Adina Enescu, Brânduşa Covalciuc-Ciobanu (venită tocmai de la Botoşani), Ianna Novac, Octavian Dobrotă, Simona Florescu, Ioana Dichiseanu, doamna deputat Lili Stoica, în egală măsură reputat designer, Valentina Herţa, Livia şi Ioan Gauzin, Ştefan Chiriacescu. Sigur că s-a vorbit mult despre carte (coperta acesteia, mărită inspirat, domina scena) şi autor, dar chiar dacă Paul Surugiu-Fuego se dovedeşte a fi şi un înzestrat scriitor, nu putea uita că are şi câteva hobbies, aşa, glumind, de timp liber! Încât ne-a delectat cu talentu-i de interpret, dar şi de actor, poet, recitator, compozitor ("Patria mea", pe versurile lui Narcis Avădănei, este zguduitoare), având alături un trio instrumental de mare calitate. Este vorba de chitaristul Vlad Creţu, conducătorul formaţiei Supermarket, pe care o vedeţi în fiecare duminică în emisiunea lui Fuego de la TVR 2, pianistul piteştean Vicenţiu Perniu, director adjunct la Teatrul "Alexandru Davila", şi talentata naistă Mădălina Lupu. Aceasta din urmă are o poveste emoţionantă: a fost descoperită şi sprijinită încă de la 7 ani de Paul Surugiu prin proiectul său "Art by Fuego - Artă pentru suflet", fiind astăzi elevă în clasa a XII-a la Colegiul Naţional de Muzică "George Enescu" şi pregătindu-se în particular cu marele Gheorghe Zamfir". Pentru cei care nu ştiu, Paul Surugiu îşi vinde tablourile, mai pune şi de la el şi ajută pe de o parte artiştii în vârstă, aflaţi în dificultate, iar pe de alta tinere talente de mare perspectivă. Cine mai face asta? Aşadar putem vorbi nu numai de respect, dar şi de generozitate, căldură sufletească, dragoste de oameni. Recitalul a inclus câteva din cele 19 piese gravate pe CD-ul ce însoţeşte cartea, între care creaţii de Eugen Doga, Marius Ţeicu sau Gheorghe Mustea, precum şi compoziţii ale protagonistului pe versuri de Nicolae Dabija. Dar, cum spuneam, despre carte şi disc vom reveni, deocamdată am ţinut să "recenzăm" un eveniment cultural cum întâlnim din păcate tot mai rar... (Foto: Ana-Maria Halalai)

acad. Răzvan Theodorescu

Floarea Calotă

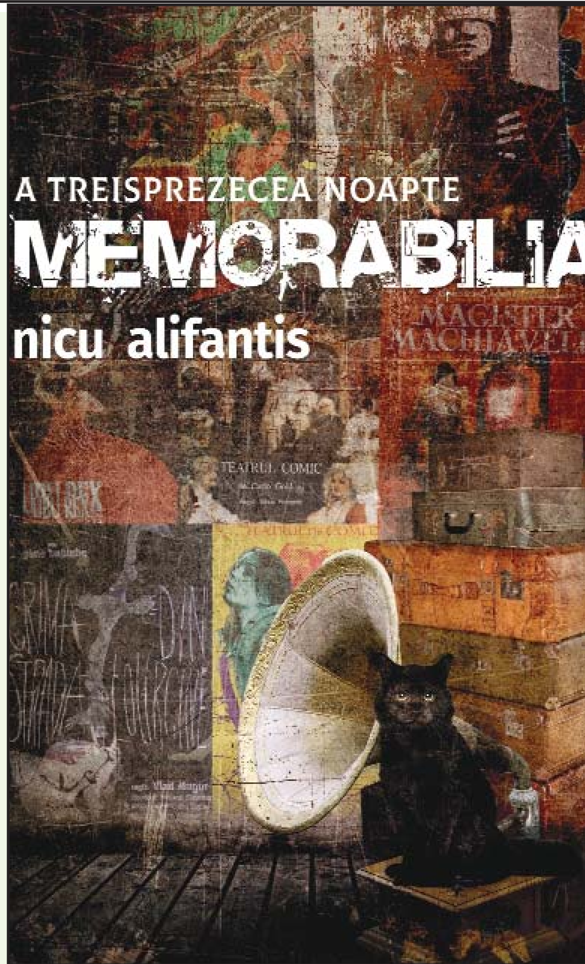

Octavian URSULESCU

Nicu Alifantis: „A treisprezecea noapte. Memorabilia”

De curând, Muzeul Naţional al Literaturii Române a produs şi prin urmare a şi găzduit o lansare deosebită – un album semnat Nicu Alifantis... dar nu unul discografic! Catalogul „Memorabilia” este un album impozant / expozant de imagini, mai precis: afişe, fotografii, instrumente muzicale, costume, obiecte de teatru. Pentru mine, acesta vine în descendenţa unei alte defilări de astfel de artefacte, expuse în antecamera Festivalului Naţional de Teatru „I. L. Caragiale” din 2017, la Teatrul „L. S. Bulandra”. Acum, ele se înşiră – mărgărite – într-un op ca o poveste, prefaţată de o Confesiune semnată de artist, de Nostalgii...le Marinei Constantinescu şi, surpriză pentru unii, O amintire cu Nicu şi Judecăţi trecute de-ale lui Mircea Florian. Pentru mine, surpriza este mai mică în acest din urmă caz, anul trecut mediind un interviu cu Nicu şi Mircea, înaintea recitalurilor celor doi din cadrul Festivalului „Folk la altar”, de la Râşnov (începuturile teatrului lui Alifantis au legătură directă cu Florian, de văzut emisiunea „Remix” recentă).

Ioan Cristescu, directorul, face oficiile, necesarul racord între mai vechea casetă (box-set cu muzica de teatru şi afişele) şi lucrarea edificată acum, după 50 de ani de creaţie asiduă din partea Alifantului, în numele acelei arte, majore dar efemere, numită Teatru, punctând expoziţia de afişe din iunie, de la Muzeu. Pentru mine, revelaţia a fost în 2017, sub cupola F.N.T. dirijat de Marina Constantinescu. Plus concertul „A treisprezecea noapte”. Şi box-setul „Memorabilia” cu muzica sa de teatru, după un an. Din album am aflat că prima etalare a afişelor s-a întâmplat în 2014, la festivalul de folk „Ziua de mâine” de la Alba Iulia...

Dincolo de lucrările de artă în sine, pe care le constituie multe dintre afişele pieselor de teatru cu muzica muzicianului, la răsfoire senzaţia este aceea a unei mini-istorii a dramaturgiei la noi... altfel (doar 118 piese în care a fost implicat)! O piedică în calea uitării, cum s-ar spune, dar şi o dovadă a acelei generozităţi pe care puţini talentaţi şi înzestraţi o dezvoltă până la acest nivel, ajutaţi fireşte de cei din intimitatea creatoare, artistică. Dacă e să dau din casă, tot generozitatea unică (sau „ceva cu mult mai mare”, cum termina Nichita o poezie care începea cu smulgerea fildeşilor din Alifantis) l-a împins pe artist spre un fapt care se va fi întâmplat la ora când citiţi aceste rânduri. Acordându-mi un interviu despre legătura sa cu Electrecord, pentru o carte ce va fi fost lansată în 8 octombrie, domnia-sa nu a dat doar răspunsuri întrebărilor, ci va fi oferit un recital (alături de un grup reunit special) în aceeaşi seară a lansării, fără nici un cost; aşadar un cadou casei de discuri care i-a însoţit şi i-a consfinţit / confirmat existenţa de artist, la cei 90 de ani de existenţă.

La fiecare întâlnire cu el, curiozitatea mă îndeamnă, normal, să îl întreb ce poate să mai născocească (mai cu seamă că în 2023 se va împlini jumătate de secol de la debut). Căci sigur va fi ceva. Eu, unul, sper să dea formă finală şi unei broşuri ticluite demult, pe care am fost privilegiat să o citesc în manuscris, cu poveşti (ale unora dintre înregistrărilor sale)... nemuritoare. Până atunci, o invitaţie spre prezentul album, de răsfoit şi citit pe îndelete (la final sunt transcrise gânduri ale diverşilor şi iluştrilor colaboratori, mai bine zis parteneri dintr-un moment – artistic – ori altul, plus un soi de auto-biografie, pornite de la curatorul / artistul plastic baterist Relu Biţulescu), neuitând o vorbă de duh, motto dacă vreţi, a lui Nicu Alifantis: „Acolo unde imaginaţia nu mai poate face faţă lumii reale, începe teatrul.” Chapeau bas, maestre!

Doru IONESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU
Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi naţionali:
Sanda HÂRLAV MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Ioana BENTOIU, Doru IONESCU, David LAPADAT, Florian LUNGU, Carmen STOIANOV

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 19, sect. 1, 010971, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x